

Sík
Sándor

ŐSZI
FECSKE

SÍK SÁNDOR

ŐSZI FECSKE

Versek

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA KIADÁSA
BUDAPEST 1959

A magyar piarista tartományfőnökség 83/1959. sz. engedélyével

Nihil obstat

Dr. Michael Marzell
censor adioecesanus

Nr. 637/1959

Imprimatur.

Strigonii, die 7 Martii 1959.

Dr. Arthurius Schwarz-Eggenhofer
vicarius generalis

Minden jog fenntartva, beleértve az utánnyomás jogát is.

59-4028 Pécsi Szikra Nyomda

Feladó kiadó: A Szent István Társulat elnöke

VERSEK
(1946—1958)

ESTI BALLAGÁS

AZ ŐSZ DÍCSÉRETE

Fiatal arcnál, fiatal szemeknél
Láttál-e szebbet a vén nap alatt?
A lánynak mondja: Rózsafán születted!
És a világnak: Én megváltalak!
De jár az év, és teljes lesz a rózsa,
Tejes tavaszból tüzet szív a nyár:
Gyermek apára, tengerek hajósra,
Isten és ember férfiúra vár,
Aki szeret, de nem hogy őt szeressék,
És cselekszik, mert szent a kötelesség.

De legzengőbb a lomb zenéje őszkor,
Bimbó- s virágnál mézebb a gyümölcs.
Elzúg a harc és elzajong a hőskor:
Harcosnál, hősnél emberebb a bölcs.
Ő lombos erdők őszi orgonája,
Milyen teli-mély a te muzsikád!
Ezer sípod egyszerre intonálja
Az emberlét ezernyi dallamát.
Tavaszi illata, nyarak szenvedelme
S a tiszta tél kristály nyugalma benne.

Ó emberélet édességes ősze,
Te vagy az összhang és az árnyalat.
A tavasz benned fanyarát legyőzte,
Erdőtüzeket, aszályt a nyarak.
Magára ismer benned mind a kettő,
S te mind a kettőt áldod, érleled.
Piros nyaradnak nem volt lángja meddő
S magtalan nem lesz szép fehér teled.
Mert a szivárvány színei megérve
Elsímúlnak a ráncatlan fehérbe.

(1952)

MINT A MÁTRA

Állani, némán, mint a Mátra,
Nem nézni előre, se hátra,

Nem erőlködni befelé sem,
Csak bámulni a létezésen,

A parttalanban elmerülni
És úszni benne és örülni

Az egyetlen csodának: annak,
Hogy valamik, valakik *vannak*,

És mindent köszönteni szépen,
Minden valók testvéreképpen;

Kontraktust kötni szent közönnyel,
Kánikulával, vízőzönnel,

Szem-lehúnyva és kar-kitártan
Felolvadni a napsugárban,

Ha jó Medárd, negyvennap ázni,
De csorgó hajjal is nótázni;

Orrszarvúként egyedül járván
Nem dideregni mégsem árván,

Mert egybering közel és távol
Szíved hullámzó ritmusával,

Amely magát némán kitárta
A mindenségnek, mint a Mátra.

(1955)

TÜCSÖKSZÓ

Búg a szellőn a hegyoldal,
Beszélget a teliholddal.
Holdas fű közt tücsök cirpel.
– Hitted-e, hogy ennyit bírsz el?

Lám a tücsök hegedülget!
Nyeld le hát a keserűdet,
Hegedülj a hűvös holdnak:
Mit tudod, hogy mi lesz holnap?

Mit tudod, de mit is bánod!
Elfogyott a tudományod:
Csak a szíved ki ne hűljön,
Csak a tücsök hegedüljön.

(1952)

ESTI BALLAGÁS

Esteledik. Ballagok.
Rövidülnek a napok,
Hűvösödnek az esték.
A szilvafát megszedték.

Elvesztettem valamit?
Zörren a fű: itt van, itt!
Keresgélek a porban;
Zizzen a lomb: ahol van!

Szelet ígér piros ég.
Mi az, amit szeretnék?
Maradnék, vagy mehetnék?
Háttra van a szüret még!

Fura nép az emberek:
Búcsúzkodni nem szeret,
Nyugton mégis meg nem ül,
Csak búcsúzik mindentől.

Hamuhodik már az ég.
Még egy kicsit ballagnék!
Csendesebben, holnapok,
Lábújjhegyen járjatok!

(1951)

A TEARÓZSA

Ezen az őszi nyáron,
E rozszant ház előtt
Ki óvta meg ezt a három
Elárvult rózsátót?

Meghalt a régi gazda,
És velement a park.
A zörgő szürke gazba
Az illat belehalt.

A selymes ágyasokba
Most krumpli költözött,
Mellette nyújtózkodva
Sárgulnak nagy tökök.

A bús erkély tövében
A répa rendje nő
S a múlt emlékeképen
E három rózsátó.

Aszály ütötte őket,
Vagy tavaszéji dér?
A három rózsátónek
Csak egy virága él.

Egy tearózsa, Kelyhe
Oly hamvas, mint a tej,
Szűz, mint a pille pelyhe
És mint a hópehely.

Ha illeti az ajkam,
Az ujjam, a szívem,
E tejmeleg mosolyban
Az ifjuság izen.

Egy más világ, – de rég volt,
Hogy elment, elfoszolt!
Mikor az anya égbolt
A föld fölé hajolt

S a föld a jó egekbe
Még úgy lehelt imát,
Hogy némán fölpihegte
A szépség illatát.

Ó illat ifjúsága,
Érezlek újra én!
Kert egyetlen virága,
Te sírod ezt felém.

Körödben megdicsőül
A krumpli, répa, mák,
S én kezdelek előlrül,
Időtlen ifjuság.

(1954)

HAJNALI MADÁRSZÓ

A hajnali fényre kitárom
Zsibbadt, öreg ablakomat.
Fakadó levelű fákon
Csiripelnek a csöpp madarak.

Éjfélkor is ezt muzsikálták,
Mikor a kert aludt,
S kelletlenül álomra zárták
Szemüket a vén zsaluk.

Őket akkor sem láttam,
Csak a hangjuk harmatozott
A szomjas éjszakában
És valamit hozott,

Valamit ami nincsen,
Amiért sír a világ,
Ami motoz az éji kilincsen
És reccsen a falakon át.

Mélyén álomnak, csendnek
Ott reszket ez a hang.
Többé elaludni sem enged,
Ha egyszer megsuhant.

(1946)

A FÁK, A SZELÍD ÓRIÁSOK

Langyos az éj:
A szemeket lefogta a mindennapi mákony,
Alszanak emberek és állatok,
A bombázók is alszanak a vérző Ázsiákon.

Most van a perc,
Amikor zúgni kezdenek a lombok,
Mikor a fák, a szelíd óriások,
A földön átveszik az őréséget, a gondot,

Gesztenyefák,
A férfiúi tölgy, a pátriárka hárs, a holdezüst olajfa
Mind egy ütemre bókol s egybeolvad
Egy ünnepélyes, orgonás morajba.

Pórusaik
Irgalmas ajka ereikbe issza
Az emberi lehellet mérgeit
S szűz oxigénül párologja vissza.

Virradatig
Hadd aludjon az élet, hadd érjenek a sorsok,
Virrasszanak a fák, nőjenek a gyümölcsök,
A bölcsők és nyoszolyák és koporsók.

Csobog a szél,
A csend hullámain az égi mély beszélget:
A csendben ülnek el a sorsok,
És az illatban múlnak el a mérgek.

Langyos az éj.
Holt fügefák ilyenkor leveleznek,
Ilyenkor a tövisek hegye tompul
És ölelésre nyúlnak a keresztek.

(1954)

NÉZD, SÜT A NAP!

Nézd, süt a nap! – mégiscsak erre tévedt!
Volt egy idő! – emlékszel-é? –
Napos tavaszok, napsugaras évek!
Túrákra jártunk a hegyek közé!

És szállt a nap, ki tudja, mit keresvén?
Jött egy idő, – szép este van,
Sétálni járunk. Estéllik az ösvény,
És száll a nap, tűnődőn, pirosan.

Jön egy idő, és szállni fog – utánunk,
Ilyen szelíden, mintha értené,
Hogy immár semmit, semmit sem kívánunk,
Már lépni is csak egyet: fölfelé.

(1955)

BOCSÁSSATOK MEG

Bocsássatok meg énnékem, ti nagy hegyek,
Ki ma vagyok és holnap elmegyek,
És szél se fújja többé lábaim porát,
Bocsássatok meg gőgöm mámorát,
Hogy úgy merek eszmét cserélni véletek,
Mint egyenrangú kistestvéretek,
S úgy hallgatom kegyelmes hallgatásotok,
Mint akik közt bizalmas egy titok.

Mert egy-egy ilyen méltóságos estelen,
Mikor az emberzajgás elpihen,
És mintha zöld-arany dicsfényben fürdenék
Magam is, mint a néma völgyfenék
És túlhan a bozontos cserfalomb sörény
A Kékes álmos oroszlánfején,
Ilyenkor bennem egy szelíd húr megsajog:
Sejtem, tudom, érzem: itthon vagyok.

És lassan-lassan bennem is, mint odalent
Eluralkodik az erdei csend,
Elernyedeznek mellemet szorítani
Lidérceim jégkörmös ujjai,
Elalszik minden, nyugtalanság, büszkeség,
Az öntudatnak már csak annyi üszke ég,
Amennyivel a nagy hegyormok nézhetik
A furcsa felhők szép játékait.

(1949)

K É K C S E N D

Kék víz ideleln,
Kék ég odafönn,
Kék csend a szívemben,
Se bú, se öröm.

Duruzsolva dong
A víztükör.
Nem akarok semmit
Senkitől.

Langy ujjal a fény
Befogja szemem.
Hogy valaha sirtam,
Szégyelem.

(1948)

HAJNAL A NORMAFÁNÁL

– N –

Itt a hegyen pözsög már a pázsit,
Lenn a világ még nagyokat ásít,
Most akar még mosakodni, – szinte
Látom, ahogy csúszik le az inge,

Fodor inge, puha párák selyme.
Mintha rajtuk az ég leölelne.
Azt sem tudom, fehér-e vagy kék-e?
Fönt is, lent is töretlen a béke.

Fönt is, lent is, kívülem is, bent is
Makulátlan, töretlen a csend is.
Azaz mégsem: valahol a fű közt
Bizsereg egy pici hang, ezüstös.

Mintha a föld lélegzete lenne,
Fű, fa, bogár pihegélne benne,
Pihegélne, muzsikálna loppal,
Amíg el nem zörgeti a nappal.

Hallod-e, mondd, a hajnali zsongást,
A hangosan hangtalanok hangját?
Csak egy percig hallanád meg, – attól
Megváltódnál fekete magadtól.

(1946)

CSILLAGOK, CSILLAGOK

Csillagok, csillagok,
Értenélek, – szóljatok!

*

Csillagok, csillagok,
Mért nem szóltok? – alszotok?

*

Csillagok, csillagok,
Értjük egymást, – hallgatok.

(1955)

KUKORICASZÁRAK, ÉJJEL

A holdsugár halkán pereg.
Elültek már az emberek.
Mint tollbokrétás hadsereg,
Lengnek a kukoricaszárak.

A rozskazal sárgán ragyog.
A szívemben a csend gagyog.
Nem tudja senki, hol vagyok,
Nem tudja senki, merre járok.

Majd megszakad egy kis tücsök.
A széna közt a szél föcsög.
Mit tudom én, honnan jövök?
Mit tudom én, hogy mire várok?

Nem is voltam, nem is leszek:
Vagyok, vagyok és érezek,
Az életem áll és zizeg,
Mint erő kukoricaszárak.

(1947)

F É N Y E K

Arcom körül a szentjánosbogárkák
Suhanva lengenek.
Milyen picik, milyen picik!
S hogy fénylenek!

Fejem fölött túlhanvilági fáklyák.
A csillag-rengeteg.
Milyen nagyok, milyen nagyok,
S hogy fénylenek!

Csak én legyek setét?
Szítsd fel, Uram, szívem szövétnekét!

(1955)

BÚCSÚ A BÜKKÖSTŐL

Búcsúzom tőled, drága bükkösöm.
Nehéz a szívem, holnap költözöm.

Fogadj be még utólszor engemet,
Szeressük egymást, még amíg lehet.

Hadd mondok el, ti karcsú tiszta fál,
Mi volt nekem a zengő némaság,

Mellyel szövetség-sátra lombotok
Oly sokszor félálomba ringatott.

Félálomba, melynek jobbik fele
Emberen túli fénnel volt tele.

Egy hónapig voltam testvéretek
És emberebbé lettem köztetek,

Aki a földből szívta gyökerét
És a felhőkkel jeleket cserélt.

S már-már a fák titkát is ellesem:
Elnyúlni, fölfelé, türelmesen.

Egyet, nagyot, még hadd nyújtózkodom,
Aztán megyek, szólít az otthonom,

A drága otthon, a nekemvaló,
Hol élni édes és meghalni jó,

S hol mosolyogva élem szüntelen:
Nincs maradandó házunk ideleenn.

De itt, de itt, míg végigkúsztatom
Az égre húzó bükkfaszálakon

Az esti csendben ünneplő szemem,
Véremben és húsomban érezem:

A maradandóhoz is van közöm.
Isten veled, szerelmes bükkösöm!

(1955)

K Ö D B E N

I.

A kullogó telet lesem
A Galyán és a Kékesen.
Éjszaka hó, reggelre köd:
Mindent beföd, mindent beföd.

Mégis, mégis: a fűzeken
Május illatát ízlelem.
A karcsú nyírfa oly fehér;
Mégis, mégis tavaszt ígér.

A tölgyek közt a ködlepel
Lengő palástként omlik el.
Hullasd le, május, lepledet,
Oldj fel jeget, ködöt, szívet!

II.

A gallyakról a zörgő zuzmara
Csepegve hull már,
De a tavasz szeszélyes sugara
Ki tudja, merre bújkál.

Járok a ködben: a hegyről jövök,
A völgynek tartok.
Ködök odalenn, bújdosó ködök,
Előlem mit takartok?

Hamuszín ég és hamuszín határ:
Nincs hova nézni.
Nem is kívánok többet látni már
Az égből, csak egy résnyit.

Azt sem odakint, azt sem a sivár
Köd-ült jelenben:
Időtlen ég, időtlen napsugár,
Tavaszodjál ki bennem!

(1954)

ÉRETT NÁD

November sír a vonatablakon,
Az esőn át ezüst a Balaton.
Köztünk a partot glóriába vonja
Az érett nád lobogó tűz-aranyja.

Szemes, Zamárdi, Lelle ködben áznak.
Lelkemben is zokogó tavat ásnak
Míg végigdöcögöm a Balatont,
Novemberi könny, decemberi gond.

A ködből bólogatva rám merengnek
Fel-felparázsló régi arany csendek,
Egy arc, – egy másik arc, – egy harmadik,
Melyen az Isten arca tükrözik.

Az angyal hányszor megjelent e parton!
Fejem a gondok vánkosán lehajtom,
Mint egy piros térdeplő-bársonyon
És könnyeimmel is imádkozom.

(1948)

ISTEN ÁPRILISA

Sétál a napfény melegen
A dunaparti köveken.
Huzakodnak a zsinegen
A kiskutyák bolondul.
– A szív is, hatvanon túl
Ha nem csendül, de kondul.

Fölüti rezzenős fejét,
Szűkelli megszokott helyét
A gubbasztó öreg cseléd,
Az évek forrta kéreg
Burka mögött a lélek
És azt bizsergi: élek.

Nem táncol már, nem is szökell,
De szállna mégis, szárny se kell,
A napra ki, a hegyre fel,
Akárhová, – csak szállnék!
Se gondolat, se szándék:
A perc a szent ajándék.

Csak ez a perc, csak ennyi kell
Míg kék mosollyal átölel
Az allelujás ég-lepel
S lényem magába issza
A testtelenbe vissza
Az Isten áprilissa.

(1948)

MANDOLIN

Csendes éj. Lámpám leoltom.
Fenn a fénylő égi bolton
Üldögélő furcsa holdon
Mandolínoz valaki.
Selymeshúrú mandolínja
Mintha tücsökhangon hina,
Engem hina: gyere ki.

Kinn a harmat, s a szitáló
Holdsugarak szötte háló
A világot ellepi.
Olyan friss a rezge pára,
Mintha a Teremtő szája
Most lehelte volna ki.

Én is itt, holdas magamban,
Zárt szemem redőin át
Érzem minden pórusomban
A kezdetnek illatát.
Ereimben rég kifáradt
Kútfők új ezüstje árad.
Most olyan vagyok talán,
Mint mikor Isten fejében
Megvillantam eszmeképen
A teremtés hajnalán.

Vérig és velőkig áthat
Holdsugár és sejtelem:
Hátha mind csak tünde látszat
Ami játszik itt velem!
Hátha itt sincs még az óra,
Még egyéb nem is vagyok,
Mint a keltő *legyen* szóra
Szomjazó szelíd agyag.
S holnap tán a szent Hatodnap
Hajnalára harmatoznak
(Nemtudói jónak-rossznak)
Körülöttem mindenek,
S rámköszönt a boldog Éden,
Mely az Isten örömében
Sorsomúl teremtetett,
S nem lesz benne undorító
Embermérgű csalfa kígyó,
Sem kígyók, sem emberek.

(1949)

ILLATOK

Csillagos volt az éjszaka,
Ember és állat édesen aludt.
Fenyvesek álomittas illata
Ölelte át az álmodó falut.

Aludjatok! –

Susognak anyásan a fenyvesek,
Aludjatok, ti kedvesek,
Csöpp ember-fecskefészkek,
Boldog legyen az álmotok,
És édes az ébredésetek.

Harmathüvös hajnal remeg
Parázspiros mennybolt alatt.
Szénaillatban fürdenek
A lekaszált hegyoldalak.

Serkenjetelek!

Szénában a szellők játszanak,
Sűrög az élet, lobog a nap,
Álomnál szebb a valóság,
Munkátokat illatosítsa meg
A szépség és a jószág.

(1957)

UJJAK

Lenn a városban valamely toronyban
Valamely óra mintha négyet bongna.
A nyirkos, hűvös éjszakai erkély
Magasságából számolod szorongva.

A hangtalan Dunában szürke vásznak:
Rongyolló ködök foszlányai áznak,
De még az éj sötét kendője ott ül
Behunyt szemén a százezernyi háznak.

Holttengerében a feketeségnek
Imitt-amott még haldokolva égnek
Az elnyűtt lámpák s titokzatos ujjak
Nyúlnak közülük a sejtelmes égnek.

Felindult szemmel találgatni kezded,
Mik lehetnek e fölfelé meresztett
Tapogatói az éji világnak:
Gyárkémények vagy templomi keresztek?

(1954)

CSAVARGÓ SZELLŐ

Csavargó szellő átszalad
A mit sem sejtő fák alatt.
Jön és suhog
És ríkatja a lombokat.

A lankadt elmén átszalad
Egy-egy gazdátlan gondolat.
Már itt se volt,
De fölveri a gondokat.

Bólonganak a levelek,
Mint ölben álmos kisgyerek.
De fut a szél,
S a bánat róluk lepereg.

Nem így a gond, nem így a gond:
Az elme – fázó fűzfalomb –
Nem tudja mért,
Nem tudja min,
Csak elborong, csak elborong.

(1954)

JAJ DE SZÉPNEK...

Jaj de szépnek, fiatalnak
Látom ma a Mátrát!
Mintha szomjas szemeim most
Legelőször látnák.

Jaj de szépnek, szomorúnak
Látom ma a Mátrát!
Mintha fáradt szemeim most
Legutólszor látnák.

Addig él a fiatalság,
Ameddig a szépség.
Addig éljek, míg a szemem,
Míg a szívem ép még!

(1958)

TAVASZI SZÉL VIZET ÁRASZT

Tavaszi szél vizet áraszt, virágom, virágom,
De a nyári szívet bágyaszt, virágom, virágom.
Őszi szellő szőlőt érlel, virágom, virágom,
De hát akit téli szél ver, virágom, virágom!

Azzal is majd szembenézünk, virágom, virágom,
Abból is hadd legyen részünk, virágom, virágom;
Csak egy helyről küldik mindet, virágom, virágom,
Nagyon várnak oda minket, virágom, virágom.

(1947)

KETTŐS SZIVÁRVÁNY

Elült a zápor, elnyugodott a szél,
Felhő-barlangok tömbjei omlanak,
S a hegy dicsőült homlokáról
Felkel a nap biboros korongja.

Jöjj, nézz a napba, nézd: csupa láng, csupa
Szépségig-érett végig-elég öröm,
Pedig már fonja szemfedőjét
A konok ég könnyötlen újja.

De ő nem bánja, mit neki éjszaka,
Mit a halál is! Él, amig él, ragyog
S szépsége édes aranyával
Önti el a keserű világot.

Nézd, nézd a felhők mámoros ünnepét,
A szépség színes templomi zászlait
Hogy lengetik, hogy bontogatják
Tornyosodó meseváraikból.

Nézd a szivárványt: kétfonatú öve
Kétszer karolja át a kitárt eget!
Nézd, és öleld, öleld, halálig,
Ezt a szegény gyönyörű világot!

(1949)

TALÁLKOZÁSOK

M Á T R A S Z E N T I M R E

Mátraszentimre, csepp falu,
Pirostetős házkoszorú
Cserzőldhajú hegyhomlokon.
Eperszemként szopogatom
Az édesillatú nevet,
Mely bújócskázva rámnevet
A kacskaringós utakon,
Hová lábam szeszélye von,
Mikor fel-felpillant reám
Egy-egy szemérmes encián.

Édes név: Imre: ifjúság!
Megifjítod a vén Hutát.
Új minden: a sok döccenő
Szekér sikálta utcakő,
A templom, mely messzűnнен int,
A félig-tarlott hegygerinc,
A fösvény csorgó csöreje,
Az ágaskodó gödölye,
A sompolygó huncut kutyák,
Meg a meztélláb kis pulyák,
Kik futnak és síkonganak
És bőrükön barnáll a nap.
S az útnak hátat fordító
Kis faluvégi házikó,
Ahonnan a csivitelő

Fecske-anya cikáz elő
Az otthonos eresz alól
Öt apró csórt tartani jól,
S hol engem is kézből etet
Az anyaiú szeretet.

Fiatál szellő, fűszeres,
Mely nem panaszol, nem keres,
Csak lengeti a lombokat,
Arcon legyint és símogat,
És lelkemből lassan kifú
Mindent, ami gond, ami bú,
És félálomba döngicsél.
Honnan jön ez a tiszta szél?
A messze Táttra küldi-e?
S a tömjén felhők földije,
Mik arra messze északon
Nyúlonganak hallgatagon
A messze-messze kék felé,
A mozdulatlan ég felé?

(1949)

SZENTSÉGTARTÓK

A templomtól a temetőig,
Temetőtől a templomig,
Ahol e hűvös nyáridőben
Ballagó életem folyik,
Jár a sok jó falusi ember,
Gyerek szalad, szekér döcög.
El-elnézem és meg-megállok
És mindenkinek köszönök.

A templomtól a temetőig,
Temetőtől a templomig
Ha járok, mást sem tesz a szívem:
Mindegyre csak *találkozik*.
A legtöbben visszaköszönnek,
Van ki tovább megy ridegen,
Van aki bambán visszabámul,
Csak egy nincs köztük: idegen.

A templomtól a temetőig,
Temetőtől a templomig
Minden kis házhoz nagy közöm van:
Minden házban ember lakik.
S ha embert látok, Isten szólít,
Meg kell előtte állanom,
Mert szentségtartó minden ember
S minden ház tabernákulum.

Mikor az Úrnap ünnepére
Virágot hint a körmenet,
Négyszer lendít keresztes áldást
A pap a négy oltár felett.
Hát énnekem, ki minden házból
Kinézni látom Istenem,
Hányszor kellene s hány irányban
Áldás keresztjét hintenem!

De áldást, imaszót, örökké
Malomként nem mormolhatok,
Hát annyit mondok tiszta szívből:
„Adjon az Isten jónapot!”
És ő, hiszem, meg nem hazudtol,
Ki társlakómként itt lakik
S mellém szegődik minden reggel,
Temetőtől a templomig.

(1958)

A BÚCSÚZÓ NAPHOZ

Hegyen állok, nézem a búcsúzó nap
Piros gömbjét az aranyos hegyek
Felhőkoszorús homloka megett
S csókot hintek a kedves távozonak.

Isten veled! kiáltanám utána,
Vidd el magaddal szép üdvözletem
Túl a hegyeken, a tengereken
A mesebeli óperenciának.

Vidd, égi postás, a szívemet küldöm,
Köszöntök embert, fát és csillagot,
Akitet látnom meg nem adatott
Ezen a dús, de fősvénymarku földön.

S ha összejutsz az égi körmenetben
Azokkal is, miket csak sejtenem,
Csak hinnem enged szűkös szellemem,
Mondd el nekik, hogy őket is szerettem.

S ha eljutnál a Központ közeléhez,
Ahol mindenben minden Aki Van,
Sóhajtsd elébe halk bizalmasan,
Hogy lelkem nála kisebbet nem éhez.

Hogy addig is, míg szívem elpihenne
Végtelenében, mindent köszönök,
Minden szépet, múltot és örököt
És azt is ami vajha várna Benne!

(1958)

SÉTÁL AZ ISTEN

Alszik a júliusi éjen
Az Isten szép világa mélyen.
Halk szellő álomittasan
Az alvó kerten átsuhan.
Piheg a kert termő reményben.
Az ágyások közt kék kötényben,
Állán hosszú fehér szakáll,
Sétál az Isten fel s alá.

A répák és a petrezselymek
Lábai elé térdepelnek.
A glédaálló tengerek
Bokrétájukat lengetik.
A vén akácfa lombja bókol,
Mint szentséges processziókor,
S a szégyenlőske rozsmaring
Felé az Isten csókot int.

És mintegy karmesteri szóra,
Kezdődik a tücsök triója,
A macska lány ütemre lép,
Hozza házát a csiganép,
És jönnek a kutyák s az Űrnak
Lábához dörgölődve bújnak,
S Ő mindnyájukra ránevet:
„Hát hogy s mint vagytok, gyermekek?”

Igy ér a házig mosolyogva.
Benéz az apró ablakokba:
Zárt ablak, ajtó, fülleteg
Ágyakban alvó életek.
Az Úr megáll, egy pillanatja
Arcukat végigsímogatja,
Ráncokba vonja homlokát
És fejcsóválva megy tovább.

(1951)

ÖREGASSZONYOK

Milyen szépek az alkonyati felhők!
A hűvös kékből méz-arany csorog.
Milyen szépek az öregasszonyok!

Az encián szemet hűny éjszakára,
De hűnyt szemmel is kéken mosolyog.
Ti tudtok ilyet, öregasszonyok.

Szép tiszta ráncok, szép komoly barázdák:
Bölcseséggé szüremlett bánatok.
Nyájas szibillák, öregasszonyok!

Ti keskeny ajkak, kik a hallgatásban
Már minden titkot megtanultatok,
Tanítgassatok, öregasszonyok!

Gazdag szemek, szelíd tengerszemecskék,
Mélységesek és hullámtalanok,
Nyugtassatok el, öregasszonyok!

Hűvös kezek, de melegen tapintók,
Fagyos a kezünk, simogassatok,
Anyátlanokat, öregasszonyok!

Alvó kisgyerek ágya zsámolyánál
Ezüst-glóriás őrzőangyalok:
Virrasztanak az öregasszonyok.

(1958)

SAMU BÁCSI

Nyújtózik a lomha Nap.
Dunna felhők foszlanak:
Bizony kelni kéne már,
Samu bácsi kint kapál!

Felhő mondja: Esni kék!
Szomjasak a venyigék,
Kemény a rög, tűz a dél,
Megizzad a kapanyél!

Samu bácsi égre néz:
Ravasz felhő, hova mész?
Megroppantja derekát,
Tömögeti a pipát.

A gombai toronyból
Idever a harangszó.
Samu bácsi fejében
Szervusz-sipka fölbillen.

Köröskörül, glédában
Az ő fürtös családja.
Gyűlik szemben a zamat,
Szívében az áhitat.

Tőle él itt amit lát:
Szőlő, szántó, kert, család.
Csak jót munkált mindennek.
Hála legyen Istennek!

(1947)

TERA NÉNI

Csibe csipog, liba gágog.
Hápag kacsza, réce,
Tudakolja, követeli,
Hol van már a része!
Tera néni kötényéből,
Kinek mi a jója,
Korpát, magot, vágott csalánt
Teli kézzel szórja.

Férje, fia, menyee, lánya
Meg az unokája
Mind arat már hajnal óta
S a fröstököt várja.
Tera néni lábos alatt
A parazsat fújja,
Azt hinnéd, hogy tiz a keze,
Ugy sürög az újja.

Szakad az ing, ruha reped,
Minden kopik, vásik.
Öreg holmi helyébe
Honnan terem másik?
Mikor nincs már megetetlen,
Takarítlan semmi,
Tera néni – tüvel, folttal –
Leül már *pihenni*.

Keresztbe jár a másikán
Ember gondolatja,
Szó a szájon kiszalad
És egymást harapja.
Mint az olaj, a beszéd
Tera néni száján,
Síma lesz a göcsörtös is
Az ő háza táján.

Ég a dolog: aratás van,
Mosás, sütés várja,
Meghalni sem érne rá
Tera néni máma.
Messze pedig a templom,
Órás út az ára,
Mégis elmegy szombat este
A létániára.

(1947)

KÉT ASSZONY

Kendős néni, kék köténye karton,
Országúton ül az árokparton.
Ráncos arcát verejték belepte,
Nagy kosarát lerakta a gyepre.

Roskadozva cipelte idáig,
Maga-magát meg a kosarát is.
Mi van benne, gyümölcs-e vagy zöldség?
Meg a munka, meg a nehéz költség!

Meg az őszi, meg a téli gondok,
Meg az apró pendelyes porontyok,
Akik este éhes csőrrel várják
Megadják-e az urak az árát?

Jön is egy már: nagy zöld szemüveggel,
Fiatal nő, kezén kisgyerekekkel.
Ruha bizony több lehetne rajta,
És hát bizony festékes az ajka.

Könnyű ennek! ennek semmi gondja!
– Előttem a kicsi szoba, konyha,
Konyhából a szennyes kicsi udvar.
A rendelő, meg az Oti-doktor;

Fáradt doktor közönyös kis arca,
Aki végre ide beutalta.
Három félnap állta sorát érte,
Amíg ezt a két hetet elérte.

Nagyon jó itt, kellemes is, szép is,
Fel-felriad éjszakánkint mégis:
Eltűnődik: meggyógyul-e? hátha!
Számlálgatja, hány nap van még hátra.

Számlálgatja: futja-e a pénze
Hazamenni, meg valami szépre,
Hazavinni, (el kell tenni félre!)
S győzi-e majd erővel a télre?

De ha felsüt a piros nap reggel,
Habos tejet iszik a gyerekekkel.
Hamar-hamar, siessünk sétálni:
Fut az idő, jól ki kell használni!

Kézenfogja a kisiút szépen,
S míg sétálnak, az jár az eszében,
Mit adhatna valami jót néki,
Vitaminost... „Hogy a körte, néni?”

(1949)

VADGESZTENYÉK

Erdei ösvény, rajt húsz-egynehány
Kiszabadult csepp iskolásleány.
Naptól és levegőtől részegen,
Hemperegnek az áldott szőnyegen.

Szemecskéjük, a hervatag kökény,
Az őszi nap jóságos melegén
Mámoros tűzzel kutat szerteszét.
A fák alatt piros vadgesztenyék.

Itt is koppan egy, ott is egy gurúl
Gömbölydeden a friss haraszt alúl,
A párás fényben úgy csillag elő,
Mint a boldogság, mint a drágakő.

Mint koncra és játékra éhezett,
Rács mögött nevelt fióktigrisek,
Úgy veti magát a sok kisleány
A bújócskázó gesztenyék után.

„Jaj, milyen édes!” – „Ez még édesebb!”
„Én csak a nagyját, csak a fényeset!”
„Nekem is egyet!” – „Hármat!” – „Ötvenet!”
„Énnekem százat!” – „Az egész hegyet!”

Jaj, kicsikéim! – mondanám nekik,
De a bölcsesség torkomon szegik.
Mindnyájukat lányomnak érzem,
És könnybe lábad mind a két szemem.

(1946)

MISÉK

Ó nyárelő sokünnepű hava,
Papszentelések édes évszaka!
Évforduló minden vasárnap.
S az öreg pap, kit kézvezetni várnak
Fölkent fiak, barátok, unokák:
Vállán érzi az Apostol kezét.
Ó páratlan primiciák!
Ezüstmisék, aranymisék!

Első mise! Te zsenge nász!
Megérkezés s elindulás.
Koszorú, min a tövisek is rózsák,
Egy percben átélt örökkévalóság.
Kelyhedre vár a bárány és a farkas,
A még nem-született csodák.
Hozd a kenyeret, prédikálj, ne hallgass!
Ó egyetlen, örökös ifjuság.

Ezüstmise, férfiak ünnepe!
Eljárt az élet forró közepe,
Sűrű az ember, korhamvazta fővel,
A munkából is ima lesz idővel.
Haszontalan szolgák vagyunk:
A szerelemből megmaradt a hűség;
Ezüst hajakkal Téged szomjazunk,
Ezüst igazság, ezüst egyszerűség.

Aranyos alkony: aranyáldozat!
Dús délutánra hűs napáldozat.
Reszket a kéz, a fáradt szív is reszket,
De tartja még és emeli a Kelyhet.
Ami közel volt, milyen messze van!
És ami messze volt, milyen közel!
Ennyi telt tőlem, – te tudod, Uram,
Öreg szolgálodat most bocsássad el!

(1957)

MOSOLYGÓ GYERMEK

A nyári busz fullasztó melegében,
Kék-bóbitás sapkája keretében,
Anyja mellére békén odabújva,
Szemben velem egy esztendősi fiúcska.

Szeme azúrját kerekíti tágra,
Úgy néz a furcsa idegen világra,
Ami én vagyok, aki mostan boldog
Gyönyörűséggel arcába mosolygok.

Csak néz rám, néz rám, komolyan, sokáig,
Míg szírom arca gömbölyűre válik,
Ahogy a bimbó feslik szét a bokrán,
És édesdeden visszamosolyog rám.

Egy új emberke, ki nem is beszél még,
Hogyan érti meg mosolyom beszédét?
Hogy érzi meg, – hisz csak egy éve ember! –
Hogy a szeretet szólítja szememben!

Ó milyen titok, milyen csodaszép ez!
Egy csöpp agy, mely még gondolni se képes,
A szeretetet már fel tudja fogni
S a mosolyra vissza tud mosolyogni!

Ó, ha lehetne, hogy az, aki Atyja
Minden mosolynak, nekem is megadja,
Olyannak lennem, mint ez a csöpp gyermek:
Friss antennája minden szeretetnek.

(1954)

GYEREKEK

Békafüldős faluszéle,
Legel rajta mindenféle
Hájra-hízó ifjuság:
Kismalacok, kislibák.

Jószág után vígan járdos
Bottal egy-egy mezítlábos
Kicsi fiú, kicsi lány:
Gyerek a gyerek után.

Bokor alá telepednek,
Fütyörésznek, verekednek,
Hemperegnek, játszanak,
Gyorsan telik így a nap.

Kismalacok vígan élnek,
Míg a késre meg nem érnek,
Totyoghat a libanyáj,
Amíg nő a háj, a máj.

Ami aztán várna rájuk?
Megsirassuk, vagy ne bánjuk?
Amiért a földre lett,
Hívatása bételett.

De szegény kis pásztoroknak
A csillagok mit forognak?
Csillagok, jó csillagok,
Sok-sok szépet mondjatok!

(1957)

F Á K É S G Y E R E K E K

Sokáig éltem, sok mindent szerettem,
És most, hogy eljár az idő felettem,
Még sokkal többet szeretek.
De legfőképpen, – érzem, ők is engem, –
A fákat meg a kisgyerekeket.

Beszélgetünk, bár ők hangot nem adnak:
A nagy szelíd fák bölcsen bölögnének,
A gyerekek meg válaszúl
Bölcsen – még a karonülők is –
Rám mosolyognak huncutúl.

Gyermekmosolyból, szellőbújta lombból
Valami szól az ősi sugalomból,
Amit az ember lassan elfelejt,
Bár teste-lelke minden pórusával
Szomjazza, mint vas a delejt.

A Titoknak, melyet felnőtti szemmel
Már meg sem ért, már meg sem lát az ember,
Ők még látták illanni fátyolát,
S rajtuk keresztül hozzánk is lecsillan
Egy-egy sugár a mindenségen át.

Valahányszor beléjük néz a költő,
Le-lehull róla egy rossz emberöltő
És csenget neki a Paradicsom,
S ő, mint a kisgyerek karácsonyeste,
Bekandikál a kulcslyukon.

(1958)

F E C S K E

Két kezem közt remegő kis fecske,
Mint egy forró, pihegő szivecske.
Nyugodjál meg, kicsi lelkes állat,
Ne félj tőlem: jaj, dehogy is bántlak.

Hogyan is, hogy kezembe kerültél?
Nyitott ajtón be csak berepültél,
Idebent is kedvedre csapongtál:
De ki hogy jutsz innen, kis bolond, már?

Mámorában szédülő fejednek
Fejjel mentél az ablaküvegnek.
Föl nem érted, hogy ahol nincs semmi,
Hogy lehet ott akadálnak lenni?

Hogy ott, ahol látni való szemmel
A nagy semmi: nekimegy az ember
Valaminek, ami oly nagyon *van*,
Hogy az ember feje belekoppan.

De ne bánjad, a fejed se törjed,
Hiszen annyin emberek is, bölcsök . . . !
Hiszen így is te tanítol engem,
Hogy félve is, megbújsz a kezemben.

Pedig te még, kicsi, nem is sejtéd,
Hogy egy perc csak, és nyílik a rejtek,
Még csak egyszer hogy megsimogatlak,
S kettős szárnyal kinyílik az ablak.

Így ni fecském, megcsókollak szépen,
Azután menj az Isten nevében.
Kinyílik a szabad ég feletted:
Szálljon akit szállni teremtettek.

(1933)

INVOKÁCIÓ EGY SZŐRŐS HERNYÓHOZ

Valami zizzen a hajló fűből.
Tétova lábam visszahőköl:
Tavalyi levelek álmján
Egy szőrös hernyó mászik lomhán.

Kövér, hosszú, majd félarasztos,
Úgy megfekszi a rőt harasztot,
Temető-szín fekete-sárgán, –
Ha másszor nézem, megutálnám.

De most, hogy tele vagyok gonddal,
Másképpen zsong felém a lombdal,
Mást mond szépségről, mást a gondról
Lomb közt az ég, fű közt a pondró.

Ahogy elnézem, nem is csúnya:
Finom bársony rajta a gúnya.
Ej testvérkém, minek a szó itt!
Majd csak elleszünk a gubóig.

(1949)

HŐSCINCÉR

Feketén, karcsún, elegánsan
Emelve finom lábait,
Egy hőscincér, kis szobatársam,
Föl a falon kapaszkodik.

Kapaszkodik szegény bogárka,
Iparkodnék, de hasztalan:
Az egyik tapogató csápja
– Hogyan, hogyan nem – odavan.

Billeg a sok lábacska föl-le,
Én meg csak elnézem szegényt:
Egy-kettőt lép, s lehull a földre,
És kezdi előlről megént.

És kelve-hullva, hullva-kelve
Így küszködik keservesen.
Neki lesz-e több a türelme
Kínlódni, vagy nézni nekem?

És lassan mintha mérhetetlen
Világbanat lehelne meg,
Csak nézem, nézem tehetetlen
S le sem törölöm a könnyemet.

(1956)

A BÖLCS HERNYÓ

Egy koraérett ringló
Az ágról leesett.
Szívében egy pirinkó
Hernyócska hempereg.

Tekergőzik vidáman,
De jó puhácska ház!
Zöld-aranyos húsában
Kedvére lakomáz.

A ringló teste gazdag
És édes, mint a méz.
Amit megenne, azt ad,
És ennyi az egész.

Nincs semmi gondja, bölcs ő,
Ameddig enni bír.
A ringló neki bölcső,
A ringló lesz a sír.

Nem sejtí, árva féreg,
Hogy eljön az idő,
És meghasad a kéreg,
A sárga szemfedő,

S a jó húson keresztül
Valami másba rág,
S rászakad mindenestül
A végtelen világ.

(1947)

KÉT KIS MALAC

Nagy esemény esett a háznál,
Izgalmasabb földindulásnál:
A Terka néni mit hozott! –
Két választási malacot,
Két válogatott választási malacot!

Híre fut a nagy eseménynek,
Jönnek kislányok, kislegények,
Hét szomszédságból, hirtelen,
Aki épkez láb, itt terem,
Aki épkez láb, – ha kell, négykez láb,
– de itt terem.

És kezdődik boldog zsvajgás,
Belekábul a két kis pajtás,
Lelkendez a sok csepp torok.
„A farkuk ni hogy kunkorog!
A farkincájuk milyen édesen kunkorog!”

„Ni hogy túrkál az orrocskájuk!” –
„De sírhat-ríhat most utánuk
A pusi-mama odakinn!”
„Nini a körmük rózsaszín!
A körmöcskékük igazánból rózsaszín!”

Addig-addig, hogy megriadva
Nagyot visít a két malacka
És vadul futásnak ered.
Uccu neki a sok gyerek,
Uccu utána, uccu elébe a sok gyerek!

Egymásba kapkod láb a kézzel,
A kacagás a rőfögéssel.
Már innen rá sem ismerek:
Ki a malac, ki a gyerek, –
Gyerek malacka vagy malacka kisgyerek.

(1957)

MADÁRIJESZTŐ

Pacsirta trilláz
A levegőben valahol.
Egy krumpliföldön négy madárijesztő
Szelíden silbakol.

Megnézem jól az elsőt:
Felül egy likas kalap,
A test egy botra bujtatott
Vízözönelőtti frakk.

Az esti szélben furcsán
Billegnek a vézna karok.
Bizony hogy ez a fickó
Engem néz, rám mosolyog!

Még hozzá gunyorosan!
Bizony, hogy azon derül,
Hogy embereknek néztem
Négyüket messzirül.

Vagy ő néz valaminek engem?
S tán másnak, mint elébb,
Míg kegyesen kiszépitett
A csalfa messzeség?

Ha most rám szólna: „Cimbora,
Én csak! – hanem te ki?”
Vajon mit is felelnék
Úgy hirtelen neki?

Mit ám! S ki lesz kettőnk közül
Riasztóbb és sutább?
Jobb lesz, gyerünk utunkra!
Szervusztok, cimborák!

(1955)

MANCUS VAGY AZ ÁLLHATATOSSÁG

A kilencedik vagy a tizedik
Szomszédház udvarában
– Jókedvében-e vagy bánatában? –
Bőg egy számár.

Gyerekek nagy botokkal püfölik,
Hajtanák vissza, ki a legelőre . . .
De ő nem óhajt egyelőre
Legelni már.

Megveti lábát, – oda se nekik!
Egyik fülét balfele dobja,
A másikat legyinti jobbra
És intonál.

És üthetik és verhetik,
Gyerek is, gazda is, a Sors is:
Si fractus illabatur orbis,
 Ő helyben áll,
 Egyhelyben áll.

(1955)

TÖRÖTT RÁDÍÓ

Kis asztalon ébenfa ládikó.
Varázsszemével rád néz: rádió.

Üveglapján sok büszke név rezeg,
Jelek, világok, kinyújtott kezek.

Karcsú forgói hívnák, öntenék
Hét világrészből a gazdag zenét.

Egy billenés s már hallanál ígét:
Eljönne hozzád az emberiség.

A Végtelen beszél, ha egyet intesz.
Én Istenem, milyen szép volna mindez!

De a szegény gép nem tud hallani:
A belsejében eltört valami.

Eltört, vagy megrepedt, vagy kialudt?
Vagy a Mester egy percre elaludt,

Mikor szerelte, s már így született?
Mindegy, szegény gép néma és siket.

Hiába szól a szép emberi szó,
Nem fog rezegni ez a rádió.

Égen és földön zeng a Nagy Zene,
De nincs itt szív, mely visszazengene.

A szív megállt, a finom test halott.
– Szíves rádiók, imádkozzatok,

Hogy tesvértekre rátaláljon egyszer
És adja vissza életét a Mester.

(1956)

ABLA KOMBA, ABLA KOMBA...

(Változatok egy népdalra)

Ablakomba, ablakomba besütött a holdvilág.
Aki kettőt-hármat szeret, nincsen arra jóvilág.
Hát még aki minden embert, minden lelkes állatot,
Arra jár még e világon nem-szeretem állapot!

Ó te világ bujdosója, szegény árva szeretet,
Bizony, bizony emberek közt sosem volt nagy keleted.
Idelőknek, odarúgnak, ajtó mögött a helyed,
Mint akit az atyafiság kegyelemből tűröget.

De ha jön a szűk esztendő, ha az élet odavan,
Minden ember odatalál, ahol te vagy, biztosan,
Te, ki mindig csak vetettél és sohasem aratol,
Hogy és hogy nem, te szelsz nekik kevesedből falatot.

*

Ablakomon, ablakomon kéregetők kopognak,
Kunyorálnak egy kevéske szeretetet magoknak.
Ide hallgass, felebarát, megmondom, ha nem tudnád:
Magadnak is minden jóval tele van a tarisznyád.

Nem is tudod, mennyi minden gyönyörűség belefért!
Apád, anyád beletömte amit áldott keze ért.
Nyisd ki hamar, sose kérdezd: adnak mások, nem adnak? –
Adj belőle, amit adhatsz, mingyárt több lesz magadnak.

*

Ablakomba, ablakomba besütött a holdvilág.
Aki kettőt-hármat szeret, nincsen arra jóvilág.
Hát még aki nem is szeret, csak úgy elvan, vagyogat:
Olyan, mint egy öreg házon a lehámló vakolat.

(1950)

ÖRVÉNYNEK AZ ÖRVÉNY

ATOMMAG

Mint limmel-lommal egy diák-fiók,
Tele a lelkem borzas gondolattal.
Az erdő hív. Az eső lába lóg.

Az égen lompos felhő-elefántok.
Elő veled, te vén viharkabát,
Elindulok, csuklyás öreg zarándok.

Nyugat felől morog a zivatar,
Fülledt a levegő, lenn száll a fecske,
Hiába, esni nem akar.

Énbennem is az eszmék zsörtölődnek,
Követelik a dallamot,
De nem merem végiggondolni őket.

Felhőnek is, ha egyszer felszakad,
Ki tudja mit rejt ismeretlen méhe.
Milyen tüzet, milyen villámokat!

De milyen ismeretlen hatalomnak
Villáma még a szó, a szuverén,
Titokzatos, félelmetes atommag!

A szó ha egyszer robbanni talál,
Világokat veszejthet emberestül.
Költő, mielőtt szíved szóra rezdül,
Hét éjszakát imádkozzáll keresztül:
Agyadban érik élet és halál.

(1955)

ÖRVÉNYNEK AZ ÖRVÉNY

(Radnóti Miklós emlékezetének)

Ugy-e, még élsz? Ugy-e, még énekelsz! . . .

A lomb között borzas szellő motoz.
Zizeg az illat, amit erre hoz,
Talán ebben az illatban felelsz?
Vagy immár csak a könyvben,
A versek márvány idomaiban?

Elmorzsolom a könnyem . . .
Fiam voltál, háromszor is fiam:
A Titkot hányszor kopogattuk együtt
És kézről kézbe hányszor eregettük
A rímek csordogáló gyöngyeit!
Kisfiú voltál, borzas és szelíd,
És férfiú, bronz és kemény,
Mint egy döngő római költemény!

A Tiszaparton idéztük a multat,
S a Tűlsó Partot, – amíg körülöttünk
A kiskertekben lázasan pirultak
A csüngő súlyos paprikafüzérek . . .

Jaj, mi is ez a könnyzilálta ének?
Egy mellre sírt búcsúztató?
Egy tépett sóhaj a szélnek?
Vagy üzenet, mit egy tollászkodó
Fekete holló kegyelmére bízunk?

A Hang kiáltja: bízunk!

Igen, bizzunk, – de tovatűntél,
És azt is tudom, hogy a tündér
Remény is tovatűnt!
Jaj, az ördög forspontjaképpen
Ki fogta hámba az ész szekerében
A butaságot és a bűnt!
Hogy kössünk békét a jégsszín valóval,
Mikor sem a csend, sem a lobogó dal
Téged vissza nem ad nekünk!
Hol a kehely, mely aszott ajakunkra
Rácsorgatja megint a tiszta munka
Élővizét s a bizalom borát!

És csendesen mormolni kezdem,
Csak úgy, a szókra sem figyelve,
Egy eklogád egy reszkető sorát:
S kongatni kezdi lelkem és a testem,
Mint harangot a nyelve,
A Hang, a szuverén.

A Hang, az ismeretlen,
A te hangod-e? Az enyém?
Vagy Azé, aki az elérhetetlen
Messzeségekből mennydörög belém?

Azt mondja: Vagy, hát lenni kell!
Azt mondja: Tudsz, hát tenni kell!
Ember vagy, azaz isteni:
Van Isten, indulj küzdeni!
Költő vagy: Istenből atom,
Költő, azaz forradalom,
Szó, melynek parazsas hit az anyja,
És atyja lángos értelem,
Szó, melytől a jövőt foganja
A lobogó történelem.
A mát és holnapot te méred:
Tanú vagy és világitélet,
És kegyelem.
Te a szabadság, te a törvény,
Téged zúg örvénynek az örvény,
És benned bűg a végtelen.

(1945)

SZÉL A PILISEN

Lombringató erdőszegély,
Lombringató, gondringató.
A Pilisen sikong a szél.

Szabad-e ülni csendesen?
Szabadon, széltől mentesen?
Sikong a szél a Pilisen.

Szabad-e élni rendesen,
Mintha nem volna semmi sem,
Se szél, se tél, se könny, se gond?
A Pilisen a szél sikong.

(1952)

K Ö D

Villámveréses, borzadályos éj után
A fáradt földre szemfedőt borít a köd.
Ég, föld, felhő, világ: egyetlen szürkeség.
A vaksi térben őrjöngőn sivalkodó
Szelek zimankós tengerében gázolok.

Az országúton olykor fel-felbukkanik
Egy-egy fenyőcsúcs háromágú csillaga.
Felnéz, meghajtja mindhalálig-zöld fejét,
Mint temetési kórus élén a kereszt,
S benyeli újra a közös fehér halál.
Amott egy ház, egy sose-látott, fúrja fel
Szederjes szürke-rózsaszín oromzatát
S míg visszahull a ködbe, mintha mondaná:
Itt éltek egykor, haltak egykor emberek.

Szemközt velem valami jön: kísértetes
Hosszú köpeny, nem jár a földön, óriás,
Hegyes csuklyája fölfelé szúr, arca nincs.
Ha ember volna! – forró szájjal kérdeném...
Mit kérdenék? – már hasztalan: elimbolyog
Mellettem, mint a süppedt sírokon a szél.

Néznék előre, tág szemmel, rimánkodón,
Keletnek, hol a hajdanában volt idők
Királyi napja tartaná most udvarát,
Ha volna még nap, és ha volna még kinek,
S nem én volnék az égvilágon egymagam,
Utolsó ember, aki látja, éli még
A szerves élet végső látomásait.

Hát ez maradt a hidrogén előtti föld
Isten-szerette Édenéből, – ez maradt:
Egy hamutenger és egy rossz embervakarc!
A vonzás lomha láncán ezt hurcolja most
Valami egyre hűlő álnap-törmelék,
Mint rozsdás traktor zördülő géproncsokat.

Hát ez maradt belőletek, nagy Alpeseek,
És Akropolis és harangvirág!
Hát ez maradt belőld, Michelangelo
S ti hároméves kisleányok, kisfiúk!
Hát ez vagyunk és ez megyünk, előre mind,
Úszunk, időtlen óceánok árjain,
Amerre hívó nem jelölt élénk utat,
Amerre önnön bűneink égettek és
Hamvaztak ösvényt, öngyilkost és gyilkosat.
Igy úszdognálunk, gazdátlan halálhajó,
S a mindenségben észrevétlen öntjük el
Az emberagyvelő utolsó örökét:
A védhetetlen, halhatatlan mérgeket.

Halott tudósok, hidrogén halottjai,
Míg cellátokban hős rabokként ültetek,
Villám-táblátokon megszámláltátok-é,
Hány évre lesz az ördögnek szüksége még,
Betölteni zenitéket, nadirokat
És elhamvazni minden mindenségeket
És győzelmét a Trón elé süvöltetni?

(1957)

FORDITS, FIÚ, A RÁDIÓN

A rádió recseg, ropog:
Háború! Háború!
Rikoltoznak a hírlapok:
Háború! Háború!
A tudomány mellét veri,
Sírnak a Krisztus sebei:
Háború! Háború!

Fordíts, fiú, a rádión:
Testvéri szóra szomjazom:
Míg ép az agy s a szív meleg,
Legyünk, maradjunk emberek.

Csak szállítsd, vezna kis papom,
A Krisztust kerékpárodon.
Igédre vár völgy és tető,
Menj, áldott békehírdető.

Doktor, nyergeld a géplovat,
Ne sajnáld fáradságodat.
Halál ellen mosod kezed,
Angyal csorgat rá szentvizet.

Serken a hajnal, aratók,
Az Isten hív, induljatok.
Család és ország enni kér,
Az élet szent, szent a kenyér.

Te is, dagadt inú kezem,
Ne bánd, hogy holnap mi leszen.
Abban sűrögj, ami tiéd:
Görnyedt emberek hívják az igét.

Testvéreim, fogjunk kezét:
Nem vagyunk benne részesek,
Ha kiújulnak vérzeni
A megölt Krisztus sebei.

(1958)

EZERÉVES DALLAM

Lányok, lengő ruhákban, lebegő
Aranyvásznán az esti napsugárnak,
Fátyol pillék a zsongó víz felett,
Összefogózva körbe-táncot járnak.

Oly fiatalok, oly könnyűdedek,
Le sem verik a fűről a zománcot,
Lejtenek, ezeréves dallamon
Kétezeréves hajadoni táncot.

Mögöttük mosolyog a Balaton:
A pillanatnyi hullámok zsibongnak
Tízezeréves altató zenét
A százezer esztendő's Badacsonynak.

Mögöttem, Pest felé, Párizs felé,
Lohol a jött-ment vonat sivalogva.
Elönt egy mérhetetlen nyugalom,
És fölnézek a rejtett csillagokba.

(1946)

PANNONHEGYÉN, ÖREG PADON

Pannonhegyén, öreg padon
Melegszen a pólyás napon.
Melegszen is, borzongok is:
Hat óra reggel, április.

Hátam mögött az Ezcrév.
Alattam zsendülő vetés.
Túl, túl, Keleten, Nyugaton
Virrasztja percét az Atom.

Nem félek és nem lázadok.
Bennem élnek a századok.
Vetésem immár szembe nőtt.
Barázdám hordja a jövőt.

Ember vagyok, nem kevesebb.
Szomjúhozom a teljeset,
A tulajdonképen-valót,
A teljességes napgolyót,

Amely libegő-könnyeden,
Túl pólyákon és tüzeken
Arany mosollyal elpihen
Az ég fehér felhőiben.

(1953)

A Z É R T . . .

I.

Azért, hogy nem tudod, lesz-e holnapod:
a mái nap kincse még a tiéd.

Azért, hogy álmodat előlheti éji sziréna:
ameddig a nap fenn zarándokol az égen,
addig imádkhatod Istent.

Azért, hogy nem tudod, mit hoz a legközelebbi óra:
addig szerethetsz és mondhatsz jó szavakat.

II.

Azért, hogy holnap talán zuhogni fog az eső:
ma örülj az édes napnak.

Ha szobádba börtönöz a zápor:
örülj a tikkadt fű-fa örömének.

És ha az életet veri el az áradat:
örülj az élet-alomja halálának.

III.

Azért, hogy az emberek annyiszor úgy cselekesznek,
mintha gonoszabbak lennének a fenevadaknál,
sírj értük és imádkozzál,
mert igen nagyon nyomorultak.

Azért, hogy az Isten olykor úgy cselekszik,
mintha mostoha lenne és kaján:
te hálát mondani meg ne szűnjél,
mert nagyobb ő a mi szívünknel.
Agyunknál, szívünknel nagyobb.

(1950)

ÁRASZD MEG A VIZET

ÁRASZD MEG A VIZET!

*Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem apám udvarára.
Székely népballada*

Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem apám udvarára,
Apám udvarára, anyám hajlékába,
Hadd legyek mégegyszer, ha csak egy órára,
Kisgyerek, a régi, pirosalma képű,
Aki visszanevet a ránevetőre,
Emberre, csikóra, lepkére, kavicsra,
Meg túl a sövényen a sötét erdőre,
Ahol elkezdődik vége a világnak.
Kutyát, ha morog rá, birkózni cibálja,
Anyja ha kiszidja, megköveti szépen.
Mesében, álomban, nagy nekiszánásban
Kilencfejű sárkány mindakilenc fejét
Tőből lecsapintja.

Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem apám udvarára,
Kigondoló székbe, dologasztal mellé,
Hadd legyek mégegyszer régi, derék férfi,
Szerszám-kalapáló, penna-élesztő,
Szóra szót mondani, vallani, dallani
Emberek elébe embermódra álló.
Szíve közepéből szakadott igéjét
Tátogó emberek százan szomjúhozzák,
Százan szomjúhozzák, ezren visszhangozzák,
A szivükbe írják, párnájukba sírják.
Az is aki hallja, az is aki mondja,
Emberebb lesz tőle.

Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem apám udvarára,
Apám, öregapám pipázó padjára,
Hadd lesem el tőlük, lesz-e belőlem is
Zuhatag szakállú erős öregember,
Éjszaka virrasztó, nappal nem beszélő.
Emberre ha ránéz, rajta keresztüllát,
Az égre ha felnéz, azon is általlát,
De sem embert immár, sem a levegőég
Csillagai nyáját nem áhítja nézni:
Csak befelé néz már, maga mélységébe,
Maga mélységében mindent megtalál már,
Amit Isten megmért földi halandónak.

Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem.

(1949)

SZŐLŐHEGYI SZEMLELŐDÉS

Két tábla szőlő közt lakom,
Hegyekre néz az ablakom
S a hegy fölötti föl-be,
A zaj fölé, a por fölé,
Az élet és a kor fölé,
A véghetetlen Ölbe.

Ó éberítő, altató
Mézízű kontempláció,
Mélyebb a gondolatnál!
Áll az idő, eltűnt a tér,
Mintha az űrben lengenél
És mégis itt maradnál.

Föl és le, mintha lengenél
A belső ritmus tengerén
És mégis mozdulatlan,
És mintha sok-sok miriád
Testvéri lengők ritmusát
Éreznéd tenmagadban.

Magadban is, kívüled is:
Valami von, s te is, te is
Valamit mintha vonnál.
Belőled árad és beléd,
És olykor mintha értenéd
És odahaza volnál.

Mintha belőled nyúlna ki
És megölelne valaki,
S míg ujja szíven ér,
Békesség minden és derű,
És olyan-olyan egyszerű,
Mint egy karaj kenyér.

(1956)

KRISZTUS MINDENFELŐL

Megnyitom ablakomat, csöpp templom néz a szemembe:

Krisztus az égi Király, Krisztus a földi szegény.

Tárom a másikat is, szűk téren templom amott is:

Krisztus a mennyei Szív, Krisztus a pesti lakó.

Házi körömben is itt, folyosóm kápolnai mélyén:

Krisztus a virrasztó, Krisztus a kisdedeké.

Ennyi felől ölel íme körül. Ó, lépni se tudsz már,

Nézni se nélküle már: rajtad a drága szemek.

Várai láncával lám kívül is így bekerített,

Szíve bizalmas ölen szívbeli régi rabot.

Már hova is mennék, sokat élt öreg én, hova innen?

Már mibe volna nekem vetni világi reményt?

Túlontúl kitanultam már sorját e világnak:

Ó tudom én, tudom én, menni mikor, hova jó.

Fürgén és szabadon megyek is, vár rám a küszöbnél

Krisztus a teljesülés, Krisztus az élnyugovás.

(1956)

HAT SZONETT A CSODÁLKOZÁS RÓL

I.

A munka mámorától ittasultan
Gondolatom ha olykor elpihen
S lassan elúszik, mély vizeiben
Az értelennek, a jövőm s a multam,

Vagy éjjel, hogyha hullaként kinyultan
S mintha megállna virrasztó szívem,
Fekszem az éjszakai semmiben
És semmijében annak, ami voltam:

Egyszerre sajgó semmiségem éje
Ketté hasad s mellemlre rázuhan
A halhatatlan kérdés meredélye:

A semminél sötétebb *lenni* mélye:
Lehet-e semmi ami van? – s hogyan,
Hogyan lehet az, hogy valami *van*?

II.

Kérdezted már, mi az, hogy „*Én vagyok*”?
Vérzik az újjam, tüske szúrt belém.
Látom, hogy vérzik – az újjam, nem én!
De mért szisszentem akkor oly nagyot?

Én érzem, hogy a vérző ujj sajog.
A drót lennék a lámpa belsején?
A drót a fényes, de nem ő a fény.
Én nem a fényes, én a fény vagyok.

Nem is a fény, nem is a fájdalom –
Más ami érez és más amit érez:
A fényt is én csak érzem, gondolom.

Csodálkozás, nyiss nékem ablakot!
És gyűjts nekem fényt a meztelen énhez,
Mondd meg nekem, mi az, hogy „Én vagyok”?

III.

Mondd, látod ezt a fejedelmi hársfát?
Milyen egyetlen, milyen szuverén!
Érzed-e láttán amit érzek én:
A mélyek és a magasok varázsát?

A napra húzó mélyzöld kupolán át
Ezer ágán és ezer levelén,
Egy miniatűr kozmosz kebelén
Érzed az élet izgató talányát?

Látsz-e a lengő kupolákon túlra,
Hová a szemnek nincsen már fel-útja?
Hallod a hívást a mély lombokon?

Én hallom, érzem, olykor szinte látom.
Hallod? nem hallod? botszívű barátom?
S csodálkozol, hogy én csodálkozom?

IV.

Csak egy perc, – mondod, – csak egy pillanat,
Ki tudna minden percet számbavenni.
Csak egy pillanat, annyi mint a semmi.
Már nem is volt – csak egy szemvillanat.

De míg egy szó átlépte ajkamat,
Hány ember jött e jajvilágra! Mennyi
Húnyta szemét le örökre pihenni!
S hányon betelt üdvösség, kárhozat!

Tán egy naprendszer robbant szét szilánkra,
Egy máson tán kigyúlt az élet lángja
S egy történelem indult ezalatt.

S hány mérfölddel vitt közelebb magadhoz
S magadat a bizonynál bizonyabbhoz
Ez a pillanat, – csak egy pillanat!

V.

Csodálkozom azon, hogy megszülettem,
Csodálkozom azon, hogy meghalok,
Hogy lábam alatt egy világ forog
És egy mindenség kering körülöttem.

Én nem keringek. Amit szemre vettem,
Hallok, tapintok, ízek, illatok:
Énbennem vannak, – s én én maradok
És ők sincsenek megkétszerezetten.

Én én vagyok, olyan, mint minden ember,
És mégis, mint a Hold a végtelenben,
Egyedül úszom és fogyatkozom.

S egy messze láng mindig megújít engem
S a Teljes Fény előtti homlokom.
S én úszom, úszom és csodálkozom.

VI.

Csodálkozás! te vagy az ember-elme
Első ügyetlen-édes mozdulatja,
Ami ösztönből lélekké avatja
S te utolsó, beérett szenvedelme.

Belőled él az ihlet áhítatja,
Te nélküled a szív nem énekelne,
Szürkére fagyna szava és szerelme,
Te minden alkotásnak édesatyja!

Mikor elhangzott az első *legyen*
S az újszülött angyalok lábhegyen
Hallgatták a Hallhatatlan szavát,

Akkor születted s el sem is enyészél,
Mert az Isten szívére te kísérsz el
Pihegő dalt és dadogó imát,

Az ezredeknek ezredein át.

(1957)

Ó TISZTA CSEND!

Hallgass el egy kicsit, te mocskos utcalárma!
Legyen ablakod, ajtód, a füled is bezárva;
És állítsd el a rádiót.
Lelkem, celládba térj s földig zuhanni engedd
Figyelmed függönyét, úgy ünnepeld a csendet
És benne minden földi jót.

Hallgatva ünnepeld csendjét az értelemnek,
Melyben a gondolat villámai teremnek,
A zengő percek ihletét,
Melyben kibomlanak a lélek mérhetetlen
Arkangyal-szárnyai, s szóban elérhetetlen
Zenét suhog a szent setét.

A hallgatást idézd, a szívek drága csendjét,
Amelyben megfogam a két-malasztú szentség:
Hűség, barátság, szerelem.
Ó sírig és síron túl mosolygó szent szövétnek,
Amely odalent nőttél a lét előtti létnek
Hangtalan örvényeiben!

És csukló térdeden imádd a csendek csendjét,
Amelyben önmagával beszél a Végtelenség,
A hallhatatlan hallható.
Térden virraszt az éj és mindeneken csend ül,
Amikor a magát megtárázó Végtelenből
A föld szívére száll a szó.

Emlékszel: Höreben, barlangja odujából
Milyen borzongva leste a zord Illés, a látó,
Az Istent, aki elvonul.
Milyen hiába leste sebes szél viharában,
A földrengésben is, a tűzben is hiában:
Suttogó szellőn járt az Úr.

Gépkattogása közt a rohanó jelennek
Engedj, ó tiszta csend, csendje a Végtelennek,
Egy pillanatnyi pihenést.
Hagymázos homlokom lágy ujjaiddal fődđ el,
Leheld be lelkeket templomi hűvösöddel:
Csak az él, aki benned él.

Csak az él, akiben a lélek tiszta csöndjén
Némán izzani kezd a titokzatos tömjén
S füstjén az Angyal megjelen.
És ámuló szeméről a fátylakat leoldja,
Az Angyal, az Istennek alázatos heroldja:
A csend-foganta Kegyelem.

(1952)

A HATVANÉVESEK ANGYALA

I. *Nézni, nézni*

Ülni, ablakban, hegyen, fák alatt,
Ülni és nézni az élő világot,
A nagyot és a kisvilágokat:
Az őszi nap bizsergő sugarát,
Elefántszín faóriásokat,
Göcsörtös ágak labirintusát,
Fűszálak, hangyák, szöcskék dzsungelét,
Csüngő vízcseppet, csillogó sarat,
Kutyák bozontját, tehénkék szemét,
Pillangó-lengést, felhők suhanását, –
És hallani a csendet, locska szellőt,
Fecsegő lombot, csörfös kis rigót,
A lankadatlan tücsök-tremolót,
S a békanép fegyelmes kórusát,
Embereket, az össze-vissza élet
Ágaskodó ezer színét-szagát,
Gyerekszivajt, szekérsörgést az éjben,
Arcok titkait, gépek muzsikáját,
Csepp ablakokon alkony csillanását,
Öreg fiúk fontoskodó hadát
Nagy házak furcsa kőkockáiban:
Mindent ami él, mindent ami van,
Csak nézni, nézni, símogatni szemmel,
Semmit se váró, békés szerelemmel
Már nem azért, hogy dalba, versbe álljon,
Hogy engem mondjon, nekem muzsikáljon,
Még csak nem is ajaktalan imának,

Csak úgy magában mindent és magának,
Csak önmagáért, nem énmagamért,
Csak nézni, nézni, színről-színre látni,
(Testvér ez avval, ami odaáti,
Ahol lefoszlik Ádám fátyola)
Szemoldó ujjad így illesse pillám,
Adeptusodnak így avass fel immár,
Hatvanas évek áldott angyala!

II. *A csillagok tövében*

Mondd, üldögélő, aki minden este
Kiülsz az egyre teljesebbre váló
Holdgömb alá s elnézed mozdulatlan
A csillagképek hűvös reszketését –
Nem hív a szomszéd házak békessége,
Ahol megfáradt emberek pihegnek
Erőt aludni a holnapi gondra,
Nem hív a kertek aljáról az ének,
A nevető, játékos fiatalság,
Csigaházad sem, kedves asztalod sem,
Melyen a villany meleg fénykörében
Könyveid meghitt bölcsesége virraszt;
Csak ülsz, csak ülsz a csillagok tövében,
Magadat is felejtve – üldögélő,
Mondd meg nekem: mit látsz az éjszakában?

Csillagokat? Bolygók, napóriások,
Izzó ködök, tejútak óceánját?
Sugárözönök zápor-zuhogását?
Fényesztendőknek megszámlálhatatlan
Eónjain keresztül erre tévedt
Törmelékeit sokszázezer éve
Kilobbant kozmikus tragédiáknak?

A világsíkok egymásba simuló,
Egymásból újuló dimenzióit?
Bújócskáit a hullámnak, a fénynek,
Csilló tükörén a Határtalannak?
Ezt látod?

Ezt, és többet, és nagyobbat.

Többet, nagyobbat? Szellemek suhantát?
Csillaggolyókkal tekéző Hatalmak
Három pár szárnyon lebegő csodáit,
Amint a Törvény zengő vesszejével
Vezényelik, – komolyan, mint a gyermek, –
A Játék ütemét és énekelnek?
Ezt látod?

Ezt, és többet, és nagyobbat.

Többet, nagyobbat? Hát van még azontúl?

Azontúl már az ember nem beszél.
A csillagok közt csillagként lebeg
És teljesül és hallgat, mint a Hold.

III. *Barack*

Barack a lomb közt, derekán a nyárnak.
Betelt ígéret, valósult remény.
Nincs benne semmi már, ami önös volt,
Ami fanyar volt és fás és kemény.
Mindene méz már, csorduló zamat,
Dús testében lélekké lényegült
A rost, a hús, még a csontos mag is.
Ül csendesen, békén: beteljesült.
A pillanatot várja vágytalan,

Mikor lehull, magától, boldogan
S az anyaföld ünnepi asztalán
Testét átadja ételül.

Ne búsulj, kishitű:
Pár esztendőd még adatik talán.

IV. *Most válik el*

Küldetett minden tehozzád követként:
Lásd, mi lehetnél,
Ha egyszer amúgy Isten szíve kedvént
Megemberednél.
Elég a gubbasztás, öreg gubó,
Bezárt magadban:
Kaland az élet most is, izgató,
Mint húszéves korodban.

Öregszünk? Élünk! Még távol vagyunk a
Tőlünk telőtül.
Most hívja még csak mesterét a munka:
Kezdjünk, előlrül.
Most válik el, hogy mit értelt a csend
A dús napokban.
Pihenni ráérsz, – majd, majd odalent,
Majd százéves korodban.

Azazhogy állni, nyugalomra térni
Még ott se számíts:
Mozogva kell a Mozgatót elérni.
Fény vagy? – Világíts!
Most válik el, ha megfogantatott
A szikra benned:
Fellobban-e itt, fellobban-e ott:
A végtelennek!

(1953)

IMÁDSÁG JÓ HALÁLÉRT

Jóságos Úr, ki minket úgy szeretsz,
Hogy képünkben megélted a halált,
Ki testedben tudod az emberi
Végsőség minden szorongásait,
Ó, Ember Fia, ember-idegekkel
Hússal és vérrrel lélegző Barát,
Te jól tudod, hogy ama legutolsó
Emberi percek a halálos ágyon
Neked is legutolsó lehetőség
Kiöntened még lüktető szívünkre
Szereteted megváltó tengerét,
(Azután már a Kegyelem kerubja
Ellibben és kezünket az Igasság
Szeráfja ölti vaskesztyűs kezébe)
Mit kérjek tőled, milyen jóhalált?

Kérjem-e amit legkülönbjeid
Kértek maguknak, a mártír-keresztet?
Felhőkben élő kisgyerek koromban
Álmodtam ilyet, oktalan fiú.
De most, hogy Arcod élő sugaránál
Látnom adatott lázár magamat,
Most már tudom, milyen egetverő
Kevélység ül e kérés fenekén.
Sasmadarak közt, szabad égazúrban,
Mit keresne a bűnei halott
Vázával kullogdáló tekenős!

Vagy kérjelek a másik legkülönbéért,
A nagy halálért harcaid mezőjén,

Tollal a kézben, igével az ajkon,
Holtig hűséges szolgál, éber őrk
És állhatatos harcosok halálát?
Ó felséges halál, ó gyönyörű
Napáldozat, igaz nagyokhoz illő!
Azokhoz, kiket, bármikor jön értük
A hívó követ, őrhelyen talál;
De ilyen félig- vagy félig-se-szolga,
Ilyen maga kedvére dolgozó
Műkedvelő apostol: hogy kívánjon
Kis élete végére nagy halált!

Végül is úgy lesz egyedül igaz,
Ha kicsiségem kiméltre kérne:
Ha reménykedve, szepegve, szorongva
Olyan halálért esdenék, minőre
A milliók azt mondják: szép halál:
Aki nem szenved, aki, mielőtt
A halálos gyötrelem rászakadna,
Szépen elalszik s öntudatlanul
Símul belé a néma ölelésbe.
Ez volna vajjon a boldog halál?
Valami bennem azt mormolja: nem!
Úgy érzem, az embernek jussa van,
Hogy megélhesse a maga halálát,
Megélje a borzalmas-nagyszerű
Pillanatot, mikor a Végtelenség
Szemébe villan. Nem, az emberélet
Csak a halállal teljesül egészzé.
Odaadjam-e a halálomat?
Jól tudom, Uram, gyenge vagyok én,
Gyermeknél gyengébb, – ó maradj velem,
Mikor az este végképp rámszakad,
Hogy amikor az Ajtó megcsikordul,
És nevemen szólítanak, feleljem
Legalább gondolatban: Én vagyok.

Igen, Uram, kérnem csak ez maradt:
Engedj jó halált, keresztény halált,
Hogy el ne menjek gyónatlan, kenetlen,
Útravalótlan, mint ki nem tiéd.
Lesz ami lesz és jöjjön ami jön,
Csak oldó szavad legyen az utolsó
Hang, amit elnyel záruló fülem.
Csak a te Arcod, – Arcod a kereszten, –
Legyen utolsó látása szememnek.
Csak annyit tudjon eldadozni még
Cserepes ajkam, pattanó agyam
Csak ezt formázza még: én Jézusom!

Ó boldog halál, keresztény halál!
Kérhet-e jobbat a fáradt zárándok,
Mikor az ösvény egyre-egyre szűkül,
Fogy a levegő s megsejlik előtte
Szorongó ködben a Szűk Kapu torka!
Ezért könyörgök, erre adj kegyelmet,
Verejtékező getszemáni Jézus,
Erre könyörögj Fiadnál kegyelmet
Jóhalál Anyja, kármelhegyi Szent Szűz,
Haldoklók csendes pártfogója József
És minden szentek, minden angyalok.
Ezért hadd könyörögjek. –
Csak ezért?
Hasít belém a lelkiismeret.
Csak arra kérsz-e oldozó kegyelmet,
Győzők olaját, Isten kenyerét,
Hogy az utolsó perced jó legyen?
Egy perc alatt akarnád eltiporni
Egy végig tán ki sem mondott *igennel*
Évtizedeid légió *nemét*?
Nincsen külön halál: a meghalás
Az élet fáján fakadó gyümölcs.

Amit ültettél, amit ojtogattál,
Amit öntöztél, amit metszegettél,
Ápoltál rajta: mind-mind visszaadja
A nagy gyümölcsben. Rosszabbat nem ád,
De jobbat sem tud adni. Ez a törvény.
Az örök Tervben nincsen műhiba.
Még élsz, erős vagy, tiszta a fejed,
Még tenyereden élet és halál:
Úgy imádkozzál mindennap s úgy élj,
Hogy el ne törd előre gyenge szárnyát,
A végső órán felsíró imádnak.

Elhallgatok, Uram. Elég nekem
Amit te mondtál, mást nem kérek én:
„Aki bennem hisz, az nem lát halált.”
Én hiszek benned, Jézusom, – hiszek,
Segíts, Uram, hitetlenségemen.
Jöjjön ami jön, élet vagy halál,
Ilyen vagy olyan élet vagy halál,
A tied vagyok, – a Tied legyek.
Tégy velem amit akarsz. Úgy legyen.

(1953)

LÁBNYOMOK

Galileai férfiak,
Mit állotok, mért bámultok az égre?
– Így szólt az Elválás Hegyén
Hozzájuk a két Hófehérruhás.

Ők álltak, álltak, és tekintetük
És lelkük is, elárvult béna lelkük,
Beléveszett az alaktalan ég
Színtelenné vált véghetetlenébe,
Amelyről immár eltűnt ama Pont,
Amely a minden volt, és itt maradt
A szürke ég, a szürke föld, a szürke semmi.

Hát lehet élni? – kérdezték maguktól,
De nem mondták egymásnak, – lehet így,
Anélkül, aki elment? ami elment?
És nem mertek egymás szemébe nézni,
Csak néztek, néma szemmel, fölfelé,
És arcukon nagy könnyek csordogáltak.

És akkor dörrent fülükbe a szó:
Mit állotok? De ők csak álltak, álltak,
A két angyalra néztek, azután
Egymásra néztek. Ingotag fejük
Lassan, lassan csüggedt a föld felé.
És akkor meglátták a Lábnymot,
Az Elment kettős lábnymát a kőben.

S elindultak, lassan, nehézkesen,
Egyenkint, szótalanul, lefelé,

A Ház felé,
Amely fölött a Nagy Szelek zúgása
Már élesztette a Lángnyelveket;

A Ház felé,
Amelyhez immár óvakodva jöttek
Mindenfelől a négy égtáj felől
Az éhes, szomjas, fáradt emberek;

A Ház felé,
Amelyre jégesőként harsogott
Zsidóul, görögül és latinul
Átok, szitok, káromkodás, s körölte
Már ácsolták a nagy kereszteket.

De ők csak mentek, mentek, meghajoltan
És emlékeztek rettentő szavakra.
Mentek.

És súlyos lábuk óriás nyoma
A föld testében megmaradt örökre.

(1953)

JÁTÉKSZER

J Á T É K S Z E R

*Fogadd el, Uram, szabadságomat,
Fogadd, egészen.
Vedd értelmemet, akaratomat
S emlékezésem.*

*Mindazt, amim van és ami vagyok,
Te adtad, ingyen.
Visszaadok, Uram, visszaadok
Egyszerre, mindent.*

*Legyen fölöttük korlátlan úr
Rendelkezésed.
Csak egyet bagy meg ajándékozód:
Szeretnem téged.*

*Csak a szeretet maradjon egyém,
A kegyelemmel,
S minden, de minden gazdagság enyém,
Más semmi nem kell.*

(Loyolai Sz. Ignác imája)

Fogadd el, Uram, fogadd el, Uram,
Fogadd el őt is,
És benne szívem, – szívem és szavam:
A hegedűt is.

Nem hangosan, nem ünnepélyesen:
Némán kínálom,
Nem a megértés moráját lesem
E zűr világon.

Nem mint az elvonuló mennydörej
Visszhangja visszamormol,
És négyszer-ötször búcsúzkodik el
Négy-öt hegyormon.

Ugy vedd kezemből ezt a zönge fát,
Hogy meg se lássák.
El ne sirassák egy zengő világ
Elnémulását.

Mint játékszert, amit a kisgyerek
Magával visz az ágyba,
Selyemnél lágyabb anyai kezek
Elvesznek szép vigyázva;

De még egészen el sem szenderült,
Mellé fektetik újra szépszerével,
S ő álmában is csak a hegedűt
Öleli két kezével.

(1958)

TE DEUM

Téged Isten dicsérlek
és hálát adok mindenért.

Hogy megvolt mindig a mindennapim
és nem gyűjtöttem másnapra valót,
hála legyen.

Hogy mindig jutott két garasom adni
és magamnak nem kellett kéregetnem,
hála legyen.

Hogy értenem adatott másokat
s nem kellett sírnom, hogy megértsenek,
hála legyen.

Hogy a sírókkal sírni jól esett
és nem nevettem minden nevetővel,
hála legyen.

Hogy megmutattál mindent, ami szép
és megmutattál mindent, ami rút,
hála legyen.

Hogy boldoggá tett minden, ami szép
és ami rút, nem tett boldogtalanná,
hála legyen.

Hogy sohasem féltem a szeretettől
és szerethettem, akik nem szerettek,
hála legyen.

Hogy akik szerettek, szépen szerettek
és hogy nem kellett nem szépen szeretnem,
hála legyen.

Hogy amim nem volt, nem kívántam,
és sohasem volt elég aki voltam,
hála legyen.

Hogy ember lehettem akkor is,
mikor az emberek nem akartak emberek lenni,
hála legyen.

Hogy megtarthattam a hitet
és megfuthattam a kicsik futását
és futva futhatok az Érkező elé
s tán nem kell a városba mennem
a lámpásomba olajért,
hála legyen!

Hogy tegnap azt mondhattam: úgy legyen!
és ma is kiálthatom: úgy legyen!
és holnap és holnapután és azután is
akarom énekelni: úgy legyen! –
hála legyen, Uram!
hála legyen!

(1949)

KASZAFENÉS

CSAK A FURULYÁT

Hítt a Múza sokszor engem,
Mentem is, nem is.
Megbocsátja tán a Múza,
Tán az Isten is,
Én magam meg nem bocsátom
Magamnak e bűnt;
Nem áll annak gyalog járni,
Ki nyeregben ült!

Felkötöttem a kolompot,
(Más kötötte rám),
Ráztam is, hogy aki adta
Meg ne bántanám,
Ráztam úgy, hogy ne szólhasson
Senki ellenem,
Hogy ne kelljen se megbánnom,
Se szégyellenem.

Torkoskodtam a tudomány
Csorgó mézéit,
Izleltem a hatalomnak
Kétes ízeit.
Még a szentek kulcslyukán is
Be-belestem én.
Azt tanultam: nagy az Isten,
Az ember szegény.

Jártam erre meg amarra,
Tettem ezt meg azt,
Kezemre járt sok jó ember,
Meg a szent malaszt.
Sok kicsinynek jó lehettem
(Az sem érdemem!)
És többször kellett felelnem,
Hogysem kérdenem.

Szép volt, jó volt, nem lehet rá
Semmit mondani,
Csak – csak éppen hogy hiányzott
Mindig valami,
Ami nélkül fojt az élet,
Mint egy szűk doboz.
Lettem: nyárban félig-költő,
Télben rohotos.

Ha kivert a Múza küldte
Mindenévi láz:
Hegyek-erdők bújdosója,
Nyári pikulás.
De ha kezdett édesedni
Tőkéen a biling,
Nekem az lett savanyúvá:
Készült a bilincs.

Jövő nyárig a Múzsától
Elbúcsúztam én,
Lettem újra rendes ember,
Nagyszakállú vén.
De ahányszor eget láttam
Rácsaim felett,
Megcsikordult szívemben a
Lelkiismeret.

Hát elég volt, én dezentor
Nem leszek tovább.
Még ez egyszer a Jóisten
Hátha megbocsát.
Elhajítok süvegeket
És palástokat,
Az én Múzsám ingujjban is
Szívesen fogad.

Az én Múzsám? Múza-é, vagy . . . ?
Lelkem, mit merengsz!
Alkonyodik, el ne késsünk!
Nézd, hív Szent Ferenc.
Már a dallam, csak a dallam
Lesz a regulád,
Indulj, mást ne vígy az útra,
Csak a furulyát.

(1947)

BOCSÁSD MEG

Bocsásd meg énnekem, Uram,
Hogy jobban szerettem nálad
A meggyet, a mézet, a hársfavirágot,
Felhők mesekönyvét,
Apró gyerekek gügyögését,
Fiúk-lányok mosolya lobbanását,
Férfiak írott homlokát,
Kezed játéka műveit.

Bocsásd meg énnekem, Uram,
Hogy szorgosabban látogattam
A Sixtusi Máriát a názáretinél,
Hogy Tamásnál, Teréznel
Szomjasabban lestem az öreg Aranyt,
Berzsenyi mennydörgését,
Meg Hamlet töprengéseit,
Hogy a zsoltár orgonaszavát is
Boldog voltam, ha átlophattam
Paraszt magyar szó furulya-dalára,
S hogy könnyeket pillámra nem a *mea culpa*,
Hanem a rutafa nótája szűrt
Meg a vizeztárasztó tavaszi szél.

De mondd meg, Uram:
Behúnyhattam-e szemem előlük,
Mikor belőlük Te néztél reám?
Bedughattam-e szavukra fülem,
Amikor Te búgtál bennük
Kimondhatatlan sóhajtásokkal?

Nem mindegy-e az óceánnak,
Hogy kádba merik-e vizét,
Vagy metszett billikomba,
Vagy akár egy horpadt gyűszűcskébe is?

Emlékszel, Uram? a háborúban
Egy rossz üvegpohárból osztogattam
A hallgatag népfölkelőknek testedet,
És eltöltötted őket Tenmagaddal!

Engem is eltöltöttél számtalanszor
Csodálatos poharaidból,
Millió poharaidból,
S az oltárnál a Szent Kehely előtt
Úgy térdelek, mint hétpapos misén
A füstölő diakonus:
Szolgál, térdel és lóbálja a tömjént,
De a Testet és a Vért már órákkal előbb
Magához vette egy csendes misén.

Ó Istenem, ha az én árva bodza-sípom
Egy századrészét el tudná füttyülni annak,
Amit te mondtál énnekem magadról
Egy parasztdal egyetlenegy sorában!

(1948)

MINT EGY FÁRADT CSIGA

Mint egy fáradt csiga
Verejtékezve hordja börtönét,
Évetlen évek óta hordod
Fojtó csigaházad, a gondot.

Nem is te őt: már téged ő cipel,
Magadnál ötvenszer nagyobb,
Erőlködő csepp hangyaférget;
Zihál a melled és csuklik a térded.

Belégubózol, mint egy sunyi sün,
Tüskepáncéled szétmered.
Jaj, kívül-belül gyilkos köpeny ez;
Kívül riaszt, belül vérig sebez.

De most az Isten egy napot,
Egy lélekzetvevős napot,
Embernek valót, engedett, –
Siess, hajítsd le terhedet!

Hajítsd le, aztán vedd fel újra,
Ne bánd, ha még a lábad reszket:
Vedd fel, de úgy vedd, mint Simon,
A cirénei, a keresztet.

(1930)

HOGY MIT SZERETNÉK?

Hogy mit szeretnék? semmit már, csak élni,
Kenyéren-vízen, és a Csendre várni.
A napfényből elég már egy sugárnyi,
A szép világból egy akác-levélnyi.

A bölcsek köve, bölcsek könyve sem kell,
Szónak beérem már a Miatyánkkal,
Villany helyett a síró gyertyalánggal,
Az Ember helyett már az emberekkel.

Ó emberek, ti örült kedvesek,
Hagyjatok élni még egy keveset,
És megáldani a veszett világot.

Élni és imádkozni, semmi mást:
Hétszer napjában: megbocsásd!
És hetvenhétszer: megbocsátok.

(1950)

S Z E K F Ű

A szívemen egy szekfűszál.
Karcsú nyelen gyöngyös kehely,
Könnyű, akár a hópehely
– Még messze tőlem a halál!

Szirmát arcommal illetem
És szívom selymes illatát.
Ó illat, illat, ifjuság!
Ó áldott, áldott életem!

Órizd meg ezt az illatot
Az alkonyatnak, Irgalom.
Hosszan állítsd meg Ajalon
Völgye fölött a gyors napot.

(1951)

ŐSZI FECSKE

Mit is mondjak, mit is kérnék,
Szerpenyőmbé ha mi fér még?

Én Istenem,
Egy keveset még élélnék.

Élnék, amint mások élnek,
Rendes népek, jámbor vének,

Én Istenem,
Mint a jó lelki szegények.

Csak a máj napot kérem,
Akár vízen és kenyéren,

Én Istenem, –
Holnap is úgy, ha megérem.

Tapsoló termekre vágyjam,
Úgy mint tegnap, – hajdanában?

Én Istenem,
Jobb a halk szó kis szobában.

Majd ellennék csendben immár
Fejemre nőtt fiaimnál,

Én Istenem,
Még ameddig hazahínál.

Egy-egy dalt ellesnék olykor
Fűtől, fától, csillagoktól,

Én Istenem,
Amig egyszer el nem oltol.

Rendberaknám hét fiókom,
Versbe rívó cókóm-mókom.
Én Istenem,
Aztán, tudod, nem szabódom.

Úgy szerettem ezt az áldott
Jóra váltott rossz világot,
– Én Istenem,
Ugy-e bizony megbocsátod? –

Mintha nem is futó vendég:
Mintha végképp itthon lennék.
Én Istenem,
Soha talán el se mennék,

Ha nem búgna éjek éjén
Valami a szívem mélyén,
Én Istenem,
Az a végső, az a mély-én.

Testvérszívben, testvérkézben,
Mint a fecske puha fészken,
Én Istenem,
Úgy éltem, úgy fütyörésztem.

Testvérkézből Isten-kézbe,
– Őszi fecskét költőzésre –
Én Istenem,
Majd elhívsz már, az Egészbe.

Jaj, csak akkor el ne késsen
Hozzád csukló szívverésem,
Én Istenem,
Csak az ament el ne vétsem.

(1954)

ISTEN SZÓLT BELŐLE

Iratlan hófehér lapot
Adtak kezébe, mikor született:
A szentségekben háromszor kapott
Elolthatatlan tűzjegyet.
Angyal járt mellette élete hosszatt,
Hát csoda-e, ha nem lett rosszabb,
Mint ami lett?

Angyal vezette félkezét,
A másiknál egy ordas ördög
Cibálta folyton szerteszét
S ha imádkozni látta, nyelvet öltött.
Hát persze hogy csak botladozva járt
S félszegen hordta a fehér ruhát,
Amit felöltött.

Szavak kísérték és dalok.
Mondott sok szépet, sok bolondot.
Könyvükbe írták angyalok
Még azt is, amit ki se mondott.
Pedig bizony, ha kedve járt,
Dúdolva és dalolva fumigált
Sok tisztes gondot.

Nagy bombardós igéket is
Gyerek-nótára zümmögélt.
Nem vette hangját semmi szép fetis,
És nem függött nyakában amulét.
De a főoltárt megtérdelte lába
És sohasem vette hiába
Isten nevét.

Egyszer a Könyv felüttetik
S vonatik minden ember felelőre.
Mindenegyes szó megmázsáltatik
S a nagy Verdikt elmondatik felőle.
Ott, ott talán majd kiderül azért,
Hogy olykor nem is ő beszélt:
Az Isten szólt belőle.

(1957)

A MÁTRAI TEMETŐ

Valami világmegvető
Hajdani bölcs szénégető
Építhette e házikót magának:
Háttal fordul az útnak, a világnak,
Szemközt vele a temető.

Szemközt vele, szemközt velem
Avatag sír. Úgy képzelem,
Hogy ő pihen tövén a régi kőnek,
És onnan nézi házát az időnek
Végezetéig szüntelen.

Így, így szeretnék, gondolom,
Ha eljön rám a Nyugalom,
Én is húnyt szemmel heverészni
És nézni, nézni, egyre nézni
Amit szerettem egykoron.

Akit szerettem, – őt – meg őt,
Meg őt, ó mennyi drága főt,
Testvért, barátot, eszmetársat!
Lehet-e, hogy többé ne lássak
Csak egy lelketlen szemfedőt?

S a milliomszoros csodát,
Az Isten ízét, illatát,
A kozmoszt, melynek boldog tükre voltam,
S a másik kozmoszt, amit eldaloltam,
Ne látnám többé odaát?

Hisz látnom itt sem volt elég
A dolgok innenső felét.
Könyvben, imában, emberekben,
Egyet akartam, egyért verekedtem:
A túlsóért, a teljesért.

Testvér, békén pihenj, és fel ne költson,
Ha lebocsátják melléd deszkabölcsőm.
Azután, – ki mit szeretett, örökké!
Fejünk felett a fülemile költson
És én szeressek mindent, mindörökké.

(1957)

ÚRFELMUTATÁS ELŐTT

Misémben Úrfelmutatás előtt
Az élőkről való emlékezés
Mindennap rövidebb.
Misémben Úrfelmutatás után
A holtakról való emlékezés
Mindegyre hosszabb.

Fognak, fognak az énvelemvalók,
Szaporodnak, mindegyre szaporodnak
Aki előre mentek.

Életem miséjében
Közeledik az Úrfelmutatás.
Amerre járok,
Pirosinges kisfiúk lóbálnak csengetyűket.
Amerre nézek,
Fejeket hajlani látok.

Hányszor hallottam ezt a csengetyűt!
Hányszor hajlott szavára homlokom!
Hányszor láttam az Istent!
Hányszor tartottam kezemen!
Fogom-e látni Úrfelmutatás után?
Lesz-e helyem az Ő kezén?

Lassabban, kisfiúk,
Egy percig még ne csendítsétek a csengőt,
Hadd sóhajtom el újra meg újra meg újra
A Felajánlás szavait,
Aztán hadd jöjjön az Átváltozás.

(1957)

A VÁRAKOZÓ

Egy ablakban, egyedül, árván,
Egyvalakire várván,
Ugy-e hogy álltál már te is!

Szemedet egy pontra szegezvén,
Oda hol kanyarul az ösvény,
Ugy-e hogy néztél már te is!

Messzebb e pontnál, egyetlennél,
Akárha mágnes rabja lennél,
Ugy-e hogy akkor nem néztél te sem!

S ha ilyenkor valaki rádszólt,
Csak nézted, mint egy megvarázsolt,
De nem láttad, te sem!

S ha úgy esnék, hogy sohasem,
Hogy szűk lenne az élet is:
Ugy-e, hogy nem adnád te sem,
Hogy állnád, várnád akkor is!

(1957)

MEGYEN MÁR A HAJNALCSILLAG

Megyen már a hajnalcsillag lefelé.
Készülődöm én is már hazafelé.
Készülődöm, – nincsen messze odáig:
Megkérdeznék, hol maradtam idáig?

A nagy könyvből felolvassák előttem
A kontraktust: mi mindenre szegődtem.
Latra vetik a munkámat: mennyit ért?
Számonkérnek, felelnem kell magamért.

Szedegetem a cókómókom szepegve:
Van-e közte, amit *oda* vigyek be?
Számolgotom itt akiket szerettem:
Lesz-e aki szól egy jó szót érettem?

Jó szót hiszen mondtam én is eleget:
Tudtam én, hogy szóból ért a szeretet.
De ha volt is szeretetem csipetnyi:
Inkább csak szerettem volna szeretni.

Mégis, talán ott sem leszek egyedül:
Hónom alatt ez a kopott hegedű.
Nevem mellé írva lesz tán odaát:
„Sokat nem ért, de legalább muzsikált.”

Szeretik a muzsikaszót amott is,
A muzsikus ha még ilyen kopott is,
Hát – ha nem is a mennyei karokban,
Elcincognék valahol egy sarokban.

(1957)

A CSILLAGOK DALA

Ment és mondotta énekét
A minden-emberét.
Dalt, mely magasba szegezteti
Az emberek szemét.

És hallották is, – annyian,
Mint egy tücsök neszét.
Pusztába dalolt: kis nép fia volt
És kis nyelven beszélt.

De hogyha száz, ha ezer is,
Hallotta dallamát,
Az is hidegen tovament siketen,
Hisz más Istent imád!

De hogyha tíz, hallotta húszt,
Az is hiába volt:
Mit hallanak, mit értenek?
Hisz oly halkán dalolt.

Sohasem mondta: Itt vagyok,
Figyeljetelek reám.
De hisz nem is én, hisz a dal sem enyém
Nem az én muzsikám.

Másért vagyok én, mástól jövök én,
De hozzátok jövök,
Belőletek kell üznöm el
A néma ördögöt.

Tihozzátok kell hoznom el
A csillagok dalát,
Néma az ember nélküle
S templomtalan nomád.

Ha meg nem hallod ezt a dalt,
Az élet is mit ér?
Egy percre csak, testvéreim,
Ezért a dallamért!

Ezt és sokat még másokat
Nem mondott sohasem,
Elüldögélt a fák alatt
Magában, csendesen

S ha két vagy három jóbarát
Ép arra mendegélt,
Váltott velük egy szép mosolyt
S folytatta énekét.

(1957)

H Á R S F Á K

Virágzó hársak hűvösében
Magányos csendben üldögéltem,
Nem is kívántam mást, csak épen
Lenni, mint a lomb.

Mikor már-már elszenderültem
Egyszerre fölrezdült körültem
Egy álmohalk, valószerűtlen
Földöntúli hang.

Száz méh, a hárs virága kelyhén
Illattal csordulóra telvén
Surrogja rezge szárnya nyelvén
Léte mámorát.

E hárs alatt én hányszor ültem,
Önnön zenémben elmerültem
S önös figyelmem elkerülte
Mind e halk zene.

Ki tudja hányszor s milyen hársak alján
Burkolt el engem ön zajomba csalfán
Csalóka ihlet, – még csak meg se hallván
Azt a *más* zenét,

Komoly lányát az Isten-adja csendnek,
Melyre a boldog angyalok kerengnek,
S melyben öröktől egy akkordba zengnek
Isten és világ.

Szívem, ne sírj, még nincsen veszve semmi:
Tanulj a hárstól illatot teremni,
A csend dalának élő kelyhe lenni
S búgni, mint a hárs!

(1958)

NYÍRFAKOSÁR

Bizony hogy én is úgy vagyok,
Mint tornácomon ez az árva,
Nyírfaágakból faragott,
Szege-lógó virágkosárka.

Tavaly, még nincs egy éve sem
Piros virággal, zöld levéllel
Játszott, – ma, félig üresen
Birkózik a goromba széllel.

A fiatalság hova lett,
Mézes mezők kosárnyi szépe?
Elmúlt, elszáradt, – *kiesett*,
És nem került más a helyébe.

Kiesett, mint a szó, a név
Résein az emlékezetnek.
Jön egyszer egy jégmarta év,
S a kosarak elüresednek.

De ő még itt van, mint akit
Nagyobb erők ideszegeztek.
Hintálja száraz száját
S olykor a drót is zörren egyet.

Sebaj, sebaj, öreg kosár,
Mondom neki, – mondom magamnak,
Nem halt ki még azért a nyár,
Hogy virágaink odavannak.

Van még virág a réteken,
Az erdőn még zöldel a szépség.
Ne zúgolódj, hogy nem nekem:
Minden ami szép, az enyém még.

S ha majd süvít az ősz szele
S a tél halotti tánca harsan,
Majd táncolunk mi is vele,
Csak felettünk a szög kitartson!

Addig szépecskén elleszünk,
Míg egyszer majd a tűzre raknak,
S illatot áraszt melegünk
Melegedő emberfiaknak.

(1958)

SZAMÁR ÉS CINEGE

*Testét számártestvérnék bítta, melyet
fárasztóan meg kell terbelnünk, sokszor
meg kell korbácsolnunk.*

*(Sz. Bonaventura: Assisi Sz. Ferenc
nagyobb legendája.)*

*Értelek pájtás, cinege, cinege,
Azt fűtyörészed: Minek e? Minek e?
(Cinege.)*

Számártestvérem mostanában
Sokat rúgódozik
S rendez nekem naphosszat olykor
Hol cirkuszt, hol mozit.
Ha rákezd, hát el nem érjük
A tenger aj-baj fenekét,
A béketúrésből kihozza
A bennem élő cinegét:

Ma ballábam eszi a köszvény,
Tegnap a jobbikat,
Tegnap a gyomrom járta bolondját,
Ma meg a májam dagad.
Majd szétveti fejem a fájás,
Csontig hasít a derekam:
Csoda-e, ha az emberekre
Ráviczorítom a fogam?

Száz éve már, hogy nem aludtam,
Hogy enni nem tudok,
Hogy hm-hm-nél nem mondanak mást
A tudós doktorok.

Az imádság is, mondd, mit érhet,
Ha már idáig valaki!
– Szól a cinege: Szamár testvér,
Ugyan ne légy már oly csacsi!

Tudod te jól, mi fájdt téged,
Nem kéz, láb, nem derék:
Zörög az út, zötyög az élet
És kopik a kerék.
Tudod te mi marad egyre messzebb
S mi az ami közeledik:
A *buszadik* igaz se volt tán,
Am zörget a *hetvenedik*.

De még azért falba ne verjük
Különbre-jó fejünk!
Hússzal, hetvennel, százzal is tán
Csak emberek leszünk.
Egy pósta küldi mind a százat,
És egyet akar mindahány,
Szamár testvér, föl a fülekkel,
Légy optimista, légy vidám!

Ez egyszer tán a cinegétől
Tanulj bölcsészetet.
A bajok is mindjárt behúzzák,
Meglásd, a körmüket.
Megteljesíti, hidd el, egymást
Kettőnk együgyű éneke,
Beillenék akár imának,
Ha egy ütemre muzsikálnak
A szamár meg a cinege.

(1957)

EMBERSÉG

Egy nap, mint a rest csiga, mászik,
Zivatarként zúg el a másik.
Mindegy, csak ugyanoda érnek.
Mit szólna ma tegnapi éned?

Amit éltél tisztos erényben,
Csupa félség s ösztön a fényben.
S ami pelyvád hull ki a rostán,
Nem lesz színig az se gonosz tán.

Mindegy, tovazizzen az élet:
Eszmélsz, s már itt az ítélet.
Szived, agyad ostoba röggé...
Magad így vagy amúgy, de örökké.

Nincs szánva szemednek a holnap:
Ott légy igaz ember, ahol vagy.
Most tedd, amit adatik tenned:
Az Isten rügyezik benned.

(1955)

MENDEGÉLÜNK FÖL A KOPASZRA

Mendegélünk föl a Kopaszra.
Emlékszel egy fürtös tavaszra?
Akkor is épp így mengettünk,
Harangvirág kékllett köröttünk.

Gondolsz egy napos őszi-dőre?
Jöttünk föl a tölgyes tetőre,
S kéklő ajakkal, mosolyogva
Szedtük a szedret két marokra.

Most nem kérjük, tavasz-e, ősz-e?
Csak ballagunk nézegelődvé.
Nagy kék pillangók öntudatlan
Lengedeznek a pillanatban.

Lassan lépünk, mint aki ráér,
De meg nem állunk vadvirágért,
Nem hív el a hegyoldal szedre:
Láb alá nézünk, meg a hegyre.

Meg-megsüvegeljük a fákat,
Felhőket és minden csodákat,
Isszuk a szellőt mint a kelyhet.
Így mendegélünk egymás mellett.

(1956)

HETVEN FELÉ

Hetven körül
Az ember a világi jónak
Kétszeresen örül.

Halk lesz a szó,
Kettős akkord bűg benne mégis,
A szomorú is meg a szép is:
Köszöntő is, meg búcsuzó.

„Köszöntelek,
– Szólnék, – te szép világ, szeretlek”,
De a nehéz szók könnyekként peregnek:
„Isten veled, Isten veled!”

Hetven felé
Minduntalan búcsúzna már az ember,
És könnyeit szégyenlős szerelemmel
Szemérmes szókba rejtene.

De megered
A szó patakja s szétveti a mellet:
„Hívlak, szeretlek, kívánlak, öllelek,
Erdők, hegyek, virágok, emberek!”

Hetven körül
Az ember mindennek örül.

Hetven felé,
Mint felhőn át az esti napkorong,
Mindenfelé
Egy fényességes árny borong:
Az Istené.

(1958)

AVARBAN VIRÁG

A bújó régi ösvény
A zsongó fák alatt.
Lesem – feledni fősvény –
A régi nyomokat.
Egy évvel súlyosabban
Megint csak erre járok.
Nyúlonganak felém,
Kéken, lilán, üdén,
Az esztendő avarban
Az idei virágok.

Életem erdején is
(Nincs messze, gondolom)
Avar leszek csak én is
A vénebb avaron.
Ki rajt merengve jársz tán,
Késői jóbarát,
Bár így köszönne rád
Testvéri csepp dalom,
Igy kékecskén, lilácskán,
Ilyen fiatalon.

(1933)

AZ ELSŐ SÁRGA LEVÉL

A fák alatt feküdtem,
Merengve fölfelé.
Hát ellibeg fölöttem,
Bénán, aszály-ütöten
Egy sárga tölgylevél.

Könnylelmű szél zilálja
Az asszu lombokát,
De nem leng több utána,
Csak ő az ősz leánya,
Az első áldozat.

Egyetlen, aki lenni
S nem-lenni is megért.
Valami lívja menni
– Menni-e vagy pihenni? –
Nem kérdi, hogy miért.

Mért éppen ő az első?
És mért ilyen korán?
Mért nem dajkálta esső
Kis életének első
És utolsó nyarán?

Nem kérdez és nem lázad,
Panasza, könnye sincs.
Hűlt erein alázat
Halk zizegése bágyad
És lelken legyint:

„Törvényemet betöltöm:
Édes volt odafönn,
És jó lesz lenn a földön.
Azt, ami lesz, köszöntöm,
Ami volt, köszönöm.”

(1952)

KASZAFENÉS

Valami cseng a csendes völgyön át:
Öreg tót ember feni a kaszát.

Aztán egy percig áll és eltekint
Lába előtt kigyózó rendein.

A kéz, a láb, a kasza is pihen,
Mi járhat a pihenő fejében?

Talán csak annyi, hogy szép a mező,
Csak így maradjon, nem kell már eső!

Vagy azt gondolja ő is, amit én
Gondolgotok a szívem fenekén?

Én, ki ez istenáldott hegyeken
Csorbult kaszámat élesítgetem:

Csorbult agyamat, kopott szívemet,
Istenszabású emberségemet.

Tán egyet gondol mindakét szivünk
S ez az, amitől testvérek leszünk,

Hogy szép a szép, az illatos mező,
És jó a jó, fiatal szív s velő,

De nem elég, de semmi sem elég,
Mert szép is, jó is azt susogja: még!

Kaszacsörrenés, szívvér-dobogás
Testvér ütemben imádkozza: más!

A fáradt nap lassan pihenni tér,
Zörög már felénk a szénásszekér.

Vén ló a hámban, de még bírja tán.
Húzzunk még egyet azon a kaszán!

(1958)

A HETEDIK NAP DALLAMA

A HETEDIK NAP DALLAMA

I. AZ ÜVEGTENGER

*Mint egy üvegtenger, kristályhoz hasonló.
Titkos Jelenések Könyve, 4. 6.*

Elérkeztél a minden testnek útján
Az Elkerülhetetlen Part fokára.
Előtted, mozdulatlan, mint a jég,
Borong a Legcsendesebb Óceán.
Feletted is, dermedten, mint a jég,
Egy néma Óceán.
Az általtetsző kettős végtelenség
Közepén, embertelen egymagadban
Állsz és kiáltanál.
De van-e fül a mérhetetlen űrben,
Hangodra hangzó, emberszóra halló?

Kiálts a szélhez, mondd, hogy üljön el,
Kérd a villámot, sújtson másfelé,
A hűnyó napot, hogy ne hagyjon árván;
Könyörgésedre hallgatnak-e vajjon?
A tűz elé hiába térdepelsz,
Ha ésszel, kézzel torkon nem fogod,
Úgy elemészt, hogy egy csipet korom
Marad belőled s együgyű imádból.

Nincsen-e semmi, csak a szürke jég?
Magányos hang az ember,
S rokontalan, csak a könyörtelen
Szél zörmöl rá beteg visszhangokat?
Magányos hang az ember: mondatik
És nincsen aki hallja;
Páratlan rím: a zengő ráütést
Szóltja zengve és elhal magában.

Kiáltozol, hisz amióta eszmélsz,
Egyebet sem tudsz, mint kiáltani.
Kiáltás, égresíró csepp sikoly
Jelentette a Minden közönyének,
Hogy megszülettél; egy hörgő sikoltás
Jelenti majd a siketnéma pornak,
Hogy közönyös méhébe visszatérsz;
S a kettő közt: minden kis pillanat,
Minden lehellet: egy-egy elhaló
Esengő sóhaj vagy szomjú kiáltás
Valakihez, – szilaj dörömbözés,
Vagy hízelgő, szelíd esenkedés
Egy zárt ajtón, s a házban senki sincs.

Ó jaj, dehogy nincs! Zárt ajtók mögött,
Világok mögött, ezredek mögött
Virraszt egy alaktalan óriás,
Egy siketnéma és vak óriás,
Egy vígasztalan óriás: a Törvény.
Nem látom őt, nincs emberarculatja,
És teste sincsen: nem tapinthatom,
De hallok óriási lépteit
Meg-megdörrenni s végigorgonálni
A láthatatlan kupolák alatt.
Egy dörrenés: szökell a szolga nap,
Más dörrenés: a nap pihenni száll.
Egy rezzenés: ím, felgurul a hold
És labda kedvvel gömbölyödni kezd:
Más rezzenés: és meghorpan a labda
És elemészti vézna tetemét.
Egy mozdulás, és serken a dagály,
Az Óceán hetesfogatja bőg;
Más mozdulás, és visszahull a hullám
S alázatos-gügyögve megvonul.
Egy dobbanás, és emberszív alatt
Emberszív mozdul emberszenvedésre;

Más dobbanás: az ember odafekszik
Az anyaföld hizalmas kebelére:
Virágnak trágya, féregnek falat,
Szellőnek játék, unokának emlék,
Történelemnek halvány hagyomány.

Valahol, valahogyan, valaki
Veri a taktust.

Tudja-e, mit ver? Hallja-e amit ver?
Vagy vakon jár és siketen a Pálca?
Csak mozdulat van, nincsen mozgató?

Siketség, vakság! Bárgyú kis szavak!
Ki látott többet, ki hallott nagyobbat
Vak Miltonnál és siket Beethovennél!
A Pálca jár. El tudsz gondolni pálcát,
Amely nem kéztől járja ritmusát?
A pálca táncol, mert táncol a kéz,
És táncol a kéz, mert dalol a szív.
A Végtelenség táncol,
Mert valahol valaki énekel.

Te dermedt szív, én szívem, hallod-e:
Zeng, zeng az Üvegtenger is.
Nem szürke, nem halott, nem is tenger talán:
Egy óriási kristály-orgona!
Egy-egy billentyű minden csillanó
Kristályszeme, s a billentyűk alá s fel
A Taktus táncát lejtik láthatatlan.

Verem a taktust, kezemmel, szívemmel.
Verem a taktust: kezemmel, szívemmel,
Minden eremmel: testemben tapintom
A ritmust és a dallamot: a Mcstert.
Ó drága Ritmus,
Én lélegzetem, mindenem, de jó,

Hogy te lettél a törvény, hogy a Mester
Benned lélegzik és benned üzen!
Bár térdepelve illeti csak ujjam
Rejtelmes ráncú köntösöd szegélyét,
Téged ismerlek, jobban enmagamnál;
A Mindenségből te pihegsz felém,
A Mindenségben hát otthon vagyok.
A Mester benned lélegzik körültem:
A Mesterhez hát – halljad, én szívem,
Ha nem is érted! – hasonló vagyok!
Aki ritmusra szól, az énekel
S aki énekel, nem lehet ne halljon.
Ébredj, én lelkem!
Ébredj, citera, hárfal!
Dalommal a hajnalt pirkadni keltem,
Dalommal a Mestert dalolni keltem.

II. AZ ÉGŐ RÓZSA

Látá, hogy a csipkebokor lángol, de nem ég el
Mózes II. könyve 3, 2.

Hallom a Hangot, – nem csak képzelem?
Hisz olyan messze, messze, messze van!
Hallja a hangom, – nem csak úgy szeretném?
Hisz olyan messze, messze messze van!

Én közről akarom hallani,
Arcába nézni, megtapintani.
Az Értelmet érteni akarom,
Vagy érteni azt, hogy nem érthetem,
És érteni, hogy Ő is, engem, ért,
És érezni is akarom, hogy érzem.

Meredek jég a síkos Végtelenség:
Nekigyürkőzik a mászásnak elmém,
De mindig újra vissza-visszacusszan.
Hiába küldöm fölfelé szemem,
A jégre jég, az ürre ür tolúl:
Hol lel egy pontot megvethetni lábát
Embergondolat és emberkiáltás?

Tán ha *lefelé* próbálnám a kúszást,
Az egyre kisebb kicsiket fiadzó
Atomvilág félelmes kozmoszába?
De hogy reméljek emberhangra hangot
A hangtalan lét éjjelében ott is!
Hogyan reméljek dermedő szememnek
Testvérfényt ott is a szemem elől
Menekülő világból! Hamar elfogy
A sápatag derengés szürkésége,
Amely innen felülről elkísért,
S a gondolat, amellyel teleszívtam
Mellem az útra, be hamar kialszik!
Ki a képzelet, a délceg merés is!
Vissza, vissza a nekemvaló földre,
A se-nem-kicsi, se-nem-nagy világba,
Ember-ritmusba, ember-méretekbe!

És mégis, mégis: erősebb tenálad
A tölthetetlen kényszer, hogy kiálts,
Kiálts fölfelé, kiálts lefelé:
Keresned kell, hívnod, kiáltanod
Az értelmes, értelmes Végtelent.

*

Előttem-e? alattam-e? fölöttem-e? –
Valami hömpölyög.
Tenger, de nem víz, óceán, de tűz,
Föld is, de nem föld, – hullám, lobogó
Gömbök és csóvák, bombák és rakéták,

Spirálködök, protuberanciák,
Naprendszer, galaktikák, –
Énbennem-e? kívülem-e? –
Hömpölyög a Valami, ami van:
De hol tudom rátenni a kezem!
De hol merülhet a szemem belé!
Honnan vegyem az igazi nevet?
Nevet, mely az emberin túlmutat,
Nevet, nevet, ami nem én vagyok!

Egy újszülött tűzlabda száll az űrben,
Tűzlevegőt szív, tűz-tejet iszik,
Míg körülötte tenger tűz-egyek
Gomolyognak és csecsemő világok
És most-elválasztott naprendszer
Keringenek és mint bűgőcsigákat,
Pajkosan pergetik maguk körül
A csillagok parányi tűzcsiráit.
És minden csillag új tűzóceánnal
Lesz terhes újra, és ezerszer újra,
Mígnem egyszer a milliomodik
Tűzóceán egy hamvadó zugában
Megcsillan és vígan himbálni kezd
Egy tűzparány, egy ici-pici gömb,
Egy játék-labda, melynek engedelmes
És alázatos szolgálóleánya
A Föld, az én anyám.

Hol vagyok én!
És hol van tőlem kezdet és valóság!
Hol van az a Valami, ami van!
Hogy jutna hozzá hangom cirpelésc!
Hogyan törődnék porszem életemmel!
Egy hangyaláb a Libanonra dobban,
Egy lepke rálehel az Óceánra:
Világok harsogása mind a kettő

Az én szavam neszéhez, míg eléri
A mindenségen át a Kezdetet!

*

Megállj, bolond paripa, képzelet!
Hová csatangolsz? Gyeplőt a szilajnak!
Ha ballon elméd kötelét eloldod,
A semmi kékben nincs előtte gát,
Repülhet és csaponghat kedveként,
És teremthet, ha jól esik, magának
Világokat és mindenségeket:
Te állj és vésd meg élő lábaid
Két talpas, körmös oszlopát a földön,
Ösztöneid szívós gyökérzetével
A föld szívéig indázd el magad,
Hadd zsongja által földszakadta tested
A fogható, az éltető valóság:
A föld dobogta, ég lobogta Ritmus.
A Ritmus, ó a Ritmus nem szeszély,
Nem képzelet, nem csilló buborék,
Nem tűzijáték: a Ritmus a Rend,
Az Eszme és az Ének: a teremtés.

Ugyan gondold el magadnak az Istent,
Amint kimondta a végső Legyent
S fáradt ujjakkal megpörgette már
A Gömbök Gömbjét első indulásra,
Aztán elmondja: „Jól van, úgy legyen!”
És elterül a kék világmező
Csillagvirágos dagadó gypén,
Szeméig húzza felhőpaplanát,
És nem törődik többé semmivel,
Aluszik, aluszik álmatlanul.

Nem mester az, ki árván hagyni képes
A Művet, művét, szíve magzatát!

Emlőt akar és ringatást a mű
És bölcsődalt és anyai mosolyt,
És nem anya, ki elaludni képes,
Amíg pulyája emlőt nem kapott.
Áll a szobrász és elkészült a mű,
De életnél-halálnál izgatóbb
A mesternek: márvány idomain
A fénynek-árnyak tánca hogy libeg!
A legjobb karnagy pálcájára bízza
Művét a fáradt muzsikusz,
De álmából is iszonyattal költi
A gondolat, hogy tán egy eldugott
Helyen, ahol más meg sem hallaná,
Egy másodperccel el találja vétnei
Csilingelését a triangulum.
Tégedet is, énekesek utólját
Nem költ-e olykor, mint villámcsapás,
Álmodból egy-egy régi verssorod!
Nem, nem, a művész hűséges magához,
És életnél, halálnál több a mű:
Szeretet szülte, szeretetre szülte.
Művész is, mű is: színig szeretet.
Szeretet: él és árad és teremt,
Szeretet: ég és gondol és ölel
És Krisztust küld és tüzes nyelveket
És kenyeret és bort és Máriát.

Örülj én lelkem, boldog énekes,
És énekelj, mert nemcsak énekes vagy,
De ének is, és aki énekel,
Szeretetből énekel tégedet:
A Hetedik Nap boldog dallamán,
S aki szeret, annak mi gondja más,
Mint hogy szeressen és hogy őt szeresse,
Akit szeret!

Örülj és énekelj,

Én boldog lelkem: érted ég az Élő
 Szerelem lángja, több a tűz Valónál,
 És tengerebb a kristály Gondolatnál.
 Minden halandó, csak a Tiszta Láng,
 A Dallam lángja, a Szerelem lángja,
 A mindörökkön égő s el nem égő
 Rózsának lángja nem ismer halált.

III. VIRÁGZÓ SZÖLŐK ILLATA

*A tél elmúlt, az eső elvonult, földünkön előbújnak
 a virágok... s a virágzó szőlő illatot áraszt*
 Énekek éneke 2, 11-13.

Fülemről immár lepattant a zár,
 Mint szememről a hályog és agyamról
 A végesség bilincse. Szabadon
 Úszom a zengő dallam-óceánban,
 Amelynek nem volt és nem lesz határa,
 Eleje nincsen, vége nincsen: él.
 És minden hang a Te pálcád ütése:
 Testekben, színekben és vonalakban
 Remeg és kúszik, tündököl és táncol
 Ölelkezik és mosolyog, a Dallam,
 A Hetedik Napé, szerelmed dallama.

Köszöntöm a közös háztűz Napot:
 Tudom, hogy minden kis sugárszilánkját
 Énnkem gyújtottad fel egymagamnak,
 S hajnaltól estig minden pillanatban
 Új üzenetet integet felém
 Kettőnknek közös szép titka felől.

Jó meleg titok, beleburkolózom,
Mint egy jó bunda bolyhos melegébe,
És dudolászva járok a december
Haván-sarán és jéglehelletű
Rossz-emberek s didergő kicsinyek közt
És odatárom nekik a felét.

Azt Esthajnali Csillagot köszöntöm,
Rajtam virrasztó szemed hűvösét.
Pirosítani hajtom oda képem
A táncrahívó szeleburdi szélnek;
A nagy hegyeket nézem áhitattal
És gerincük élő hullámain
Rajtuk látom meg éppen hogy kihülten
Mintázó meleg ujjaid nyomát.
A nyár felhőin rózsaszín palástban
Libegsz tova, hópelyhekben csilingelsz
És a kérődző, bús tehén kolompján.
Fűszál hegyén cseppé szűröngözöl,
Fenyősudárban égfelé mutatsz,
S égből a földre sóvárogsz alá
Susogló eső fátyolszálain.
Illatnak ülsz a gyöngyvirágkehelybe,
Meleg életnek sárga rozskalászba;
Harangvirágnak lila csókot adsz,
Kisgyermek ajkára rózsapírt,
Kukoricának kisleány-hajat,
Költő szívébe gyerekgyűgyögést.
Jóságod édessége csordogál
Mézben, gyantában, édesanya-tejben;
Teremtésed játéka mosolyog
Önönmagán, mikor a kisgyerek
A jó homokba házakat emel.
Pajzán mosollyal vezeted a felnőtt
Nagyemberkék szalagfutó kezét,
Alvajáráó költőket, piktörök

Esetlen ecsetét és filozófok
És csepürágók kötél táncait,
És úgy lesed, kíváncsi szeretettel:
Mit is lehetne tenni még,
Hogy még tarkább és még zengőbb legyen
A létezéség.

Nyári éjszakákon,
A zengő csendben, ablakom alatt
Hallom suhanni lépteid nesztét.
Figyellek árva tücsökciripelésben,
Holdat vonító nagy komondorok
Borzongásában és a méla békák
Állhatatos szerzeteskórusában.
És hallok olykor hajmeredve mást:
Halálos hangok lélekzefagyasztó
Zuhatarát, anyasírást, gyereksikolyt,
Egymás torkát szorító emberek
Vad káromását, örült háborúkat,
Földrengést, vulkánt, tengeráradást,
Atlantisz elrekedt harangjait
Hallom hallgatni s hallom a *Feszítsd meg!*
Rég elajtékozott ítéltszavát, –
Szívemben mégis minden *nemeken* túl
Pirosan árad az örök *Igen*,
És jár a Pálca és lobog a Dallam
És ég a Rózsa.

De minden jajoknál
Félelmesebb, hogy közelebb vagy hozzám,
Mint én magamhoz én magam vagyok.
Kinyújtom a sötétben a kezem:
S érzem, hogy kezed tapogat körül.
Lépek: és érzem, hogy mozdulsz felém.
Nézek kifelé: s néző két szememmel,
Te nézel, ó kettős világtükör,

Melyben belsővé finomul a külső,
És ami belső, külsővé nehézül.
Lélegzetem a te lélegzeted,
Agyamban villódzol, véremben áradsz,
Szívemben sírsz, dobogsz és dübörögsz,
Ha hánykolódik bennem szenvedély.
A Mindenségnek Mozzgatója bennem!
Igét ha mondok: a Törvény beszél.
Gondoljak rosszat: a Törvényt töröm,
S megrezzen a Mindenség tengelye.
A Boltozat gyámköve lett a vállam,
Markomban fordul az Örök Kerék,
Mert szívemben a Centrum és a Szív.

Néha meg olyan puhán és pihegve
Húzódom meg a szívem fenekén,
Mint egy héjából éppenhogy kibújt
Csodálkozó fecskefióka.
Hangod nesze ilyenkor annyi csak, mint
Bölcsőben szundikáló csecsemő
Lehellete, mikor keresztelő után
Legelőször álmodik angyalokkal.
Ittlétedről csak annyi hoz jelentést,
Mint a virágzó szőlők illata.
Megérik az ismerős illatot
Nyirkos pincék mélyén a vén borok,
S pókháló lepte hordaik szívében
Boldog kerengés forradalma pezsdül.
Érezlek én is: boldog ámulat
Nyilallik át pókhálós lelkemen,
És mozdulok és pezsdülök és forrok,
Átfut rajtam a forró fiatalság:
Legelső lépés, első gügyögés,
Első imádság, első költemény,
Az első Legyen visszhangzik belőlem,
Az első Nap, a világfakadás.

Hol van most tőlem szenvedés, halál!
 Mit nekem most esendő birodalmak,
 Elomló Alpok, fúló kontinensek,
 Szétporladó naprendszerek! – :
 Minden Te vagy, és benned minden él.
 A csöpp halál: a halhatatlan élet
 Szemrebbenése, a Nagy Életé,
 Ami Te vagy, mert egyedül Te vagy,
 És ajkodon a szűnhetetlen ének,
 Mely önmagadról és önmagadért
 És önmagadnak, időtlen időktől
 És időtlen időkig orgonálja,
 Hogy *Szent, szent, szent!* és *amen!* és *hozzánna!*

IV. TARKA SZÉP CSALÁD

*Ime, mily édes és gyönyörűséges együtt
 lakozniok atyafi testvéreknek.*

132. zsoltár, 1.

Én lelkem, aki hang vagy s visszazenged
 A mindenségnek minden hangjait,
 Milyen bizalmas, otthonos világ
 Orchestrumából leng elő szavad!
 Amerre fordulsz, minden hangra hang,
 Meghitt, meleg, testvéri hang felel,
 És mindnek egy a lelke: mind Belőle,
 Benne és Érte és Hozzá vagyunk.

Atyámfiai, kik szerettek engem,
 És akiket szeretni úgy akarlak,
 Ahogyan enmagamat szeretem, –
 Atyámfiai, kik gyűlöltek engem,

És akiket szeretni úgy akarlak,
Ahogyan enmagamat szeretem, –
Atyámfiai minden messzeségben:
A szomszéd házban, szomszéd tartományban,
Más világrészben, más csillagvilágban,
Ismerősök és ismeretlenek,
Régvoltak és ezután születendők:
Kis munkatermünk túlsó szegletéből,
Összörnyek leste barlangok zugából,
Évezredek és con-milliárdok
Fagyan keresztül is, – rám nézzetek:
És lássatok egy leheletnyi fényt,
Egy szikra-pontot,
Egy szemet, melyben tükröződni tudtok,
Egy hangot, amely alig hallhatóan
De mégis veletek és értetek
Él és remeg, zeng és imádkozik.
Testvérek vagyunk! – milyen édes
És melegítő szó ez! Mind a földön –
Földön és égen, – égen és az űrben, –
Ahányan vagyunk: testvérek vagyunk.

Most értem én a bozontos barátot,
Gyerekkorom jóságos puliját:
Hogy leste, milyen állhatatosan
Akaratom! Egy fél szemvillanásra
Kelt és indult és szolgált és loholt.
S ha kimerülten visszakullogott,
S megsímogattam megfáradt fejét,
Úgy nézett rám, minthogyha mondaná:
„Köszönöm, és boldog vagyok.”
Mit látott bennem ez a lelkes állat
S mit szeretett, ha nem az Istent,
Akitől küldetett, hogy legyen élő,
És legyen kutya és jó és enyém!

Köszönöm, közös Atya, köszönöm,
Hogy adtál őrzőt és adtál barátot,
Okos kutyát, és jámbor tehenet,
Mérőföldlépő lovat és játékos cicát,
Csorgó méhecskét és harsány vadat,
Mezőmre tücsköt, ereszembe fecskét,
Pillangót a szememnek, éjszakámba
Fülemület, harsány kakast a hajnal
Fullajtárjául, és mindent.

Atyám,

Hogy értem ezt a tarka, szép családot,
És hogy szeretem! Immár soha többé
Egy sem lehet számomra idegen!
Értem a férget is, a tekerődző
Kövér gilisztát, és a láb alatt
Halódó hernyót, a dülledt szemű
Varangyot és a mérges darazsat.
Viaskodván erőmfelettiekkel:
Verekedvén a bűnnel, butasággal,
És ennenmagam nyomorú-felével,
De sokszor voltam hozzájuk hasonló!

Köszöntelek, bizsergő hangyafaj!
Testvérek vagyunk: egy veled a vágyam:
Szolgálni és sürögni a közért,
S vállalni terhet, szürke kis magamnál
Tízszer nagyobbat. Ti vagytok a jobbak,
Az igazabbak, de ikrek vagyunk!
Testvérszóval köszöntelek téged is,
Nílus idomtalanja, víziló,
És titeket is, röfögő kocák,
Sár hempergői: ó a sár, a lomha
Pocsolyavíz, a lélekaltató,
Volt pillanat már, hogy szép volt nekem!
Én értelek és szánlak és szeretlek.

Madarak, ragadozók, fönnkerengők,
Mikor visztek el magatokkal egyszer?
Fülemülék, pacsirták, cinegék,
Rigó testvérek, ó tanítsatok
A közös anyanyelvre: énekelni
Szívből-szakadtan, szívünk-szakadásig!
Oroszlánok, tigrisek, farkasok,
Ne kísértsetek: vért szagoltam én is
Veletek olykor, és a bömbölés,
A szenvedély sivár és elemésztő
Bestia-üvöltése, jaj nagyon
Rokon nekem, az Isten megbocsásson!
Mindnyájatokkal egytestvér vagyok,
Mint egy a szép szelíd háznéppei is,
Kiket az Isten élő kötelekkel
A föld meleg mellére kötözött:
Fák és virágok, füvek és bogáncsok!
Derekamban érzem a karcsú nyárfák
Sudár szökését, ájtatos fenyők
Imája bennem; mint a tölgyfalomb,
Sóhajtok néha; lelkem szirmai
Ibolyaillat és a széna lelke
Illan meg olykor, és az emberek
Oly óvatosan és szemérmesen
Tapogatóznak éh csáppal felém,
Mint buzgó méhek a ti kelyhetekre,
Réti virágok, kis nővéreim.

Elheverek az otthonos gyepen,
Egy hűvös kortyot feliszom magamba
Szél öcsém kiborított serlegéből,
És megbillenti békés lelkemet
A meghitt mámor. Már ott ringatózom
Hármas-ütemre a fenyőfaormon,
A patakban locsogok a kövekkel,

Fogócskát játszom futri fellegekkel,
Marakodom a szellő-kutyusokkal;
Kaszapengéssel, gilicebúgással,
Omló kövekkel, pizstráng-hallgatással,
Síró gyerekekkel egy kórusba ringok,
És zengek, mint a hárfa, mint az erdő,
A távol és a tenger és a mennybolt,
És mint a minden

Mind egyek vagyunk:

A Centrumtól egyforma messze és
Egymáshoz egyformán közel. A Szem
Mindnyájunkon egyformán rajt pihen,
A Szív egyformán mindnyájunk felé
És mindnyájunkból egyformán piheg.
Azonos egy a titkos száz elem,
Amelyből testvér testünk összeáll.
Azonos egy a hármás szenvedély,
Mely olajozza kerekeink szíjját:
Eszünk, szeretünk, szolgálunk azonkép.
És egy a titok, a váltság, a cél:
Mint a vízből kifogott halacska,
Tátogatunk az Anyavíz után,
Ahonnan jöttünk, amelybe sóvárgunk,
Bölcsen az egyik, tudatlan a másik,
De mind sajogva, s énekelve mind.
Elmondhatatlan sóhajtozásokkal
Fohászkodol bennünk magad után
Te, aki én vagy és mi és ti és ők,
Mindenben én és mindenben nem-én,
Akinék emberek és csillagok
És minden lelkes és lelketlen állat
Egy hangra sírja: Nyugtalan a szívünk,
Míg el nem nyugszik benned, Istenem.

(1942. 1958)

*Az Isten küld, testvéreim, tinéktek
Hogy sugarai eleven tüzét,
Amik Arcáról a szívembe égtek,
Sugározom csendesen szerteszét
A testvéreknek, kik az éjben járnak.
Az Isten küldött, szentjánosbogárnak.*

VÁLOGATOTT VERSEK (1910–1940)

*(Az Összes Versek (1940), Győződ-e még? (1945)
és a Tizenkét csillagú Korona (1947) c. kötetekből.)*

FELHŐGOMOLYGÁS

C S E N D

Tépett világok, tépett emberek
Bódult zúrben kerengnek.
Jöjj drága testvér, add a kezedet:
Mondjunk ma csendet.

Az édes Isten nagy meleg kezén
Megbú két árva lélek:
És elcsitul és orgonálni kezd
A zűrös élet.

(1923)

ORGONAILLAT

A hold ezüstös csónaka
Az ég vizén evez.
Oly tiszta, szép az éjszaka!
A föld oly fűszeres!
Az álmodó nagy orgonák
Az ifju kerten át
Mintha dalolva ontanák
A május illatát.

Hull, hull a zsongó halk lepel,
Az illat fátyola.
Az éjszakában ünnepel
A teltség mámore.
Illattal, csenddel telve mind,
A tó, a föld, a fény,
Oly csordulásig telve, mint
A jó Istennel én.

(1923)

FELHŐGOMOLYGÁS

Alabástrom felhők körmenetje
Húzódik a kék egen keletre.
Közepettük fátyla ezüst selymén
Átragyog az arany nap, a Szentség.

Ájtatosan, némán úszdogálnak,
Nem is felhők: kincses karavánok.
Legközépen, ringó teveháton,
Királylányt rejt mennyezetes sátor.

Látom is a sátor nyilatán át
Kivillanni habos pici lábát.
Olyan fehér és olyan parányi:
A dromedár letérdel imádni.

Lompos állat, nem is dromedár tán:
Réztarajú háromfejű sárkány.
Veres torka mint a pince tátong,
Most falja be a szép napvilágot.

Ahol elnyúlt, gyöngyös puha páston
Selyemsubás, aranyhajú pásztor
Terelgeti bari borzas nyáját.
A karámnál kis angyalok várják.

Kis angyalok, fürtösek és furcsák,
Fitos arcuk egymás fölé fúrják,
S résein a foszló felhőrácsnak
Hempergőzve ki-kikukucsálnak.

Farkasszemet néznek a felhővel,
Mely a hegyen morgolódva jő fel.
Mondanak egy Miatyánkot érte:
Hogy a földet semmi baj ne érje.

(1938)

ÁKÁCVIRÁGZÁS

Este van, nyár van, mosolyog a csend.
Szellő, madár és ember elpihent.

Valami titokterhes boldogságtul
Ákácok könnye: nagy, fehér virág hull.

Oly frissen, könnyen megyünk egymás mellett,
Mint eső után gyöngyviráglehellet.

Fehér virág közt szótlan lépdelünk,
És a Jóisten szembejön velünk.

(1923)

POCSOLYA

Csendes eső csordogál,
Köves úton folydogál.
Szomjas utat az angyalok
Locsolják.
Ahol eddig keréknyom volt,
Csupa pici pocsolják.

Morogják a szekerek:
Süppedt kerék nyekereg.
De síkongva járnak rá a
Gyerekek,
Pocsolgatnak, locsolgatnak
Maszatoska tenyerek.

Dörmögnek a bácsikák:
Csupa mocsok a világ!
Verebecskék teleisszák
Magukat.
Becsípetten billegetik
Kettéálló farkukat.

Hüvös tócsavíz felett
Bólogató este lett.
Tócsavízben ezer csillag
Hunyorog.
Keréknyomból ezer szemmel
Nevetnek az angyalok.

(1939)

RIKKANT A RIGÓ

Csodaszép reggel! Rikkant a rigó.
Érik a dinnye, élni jó!
Érik a dinnye, csorog a méz.
Ki amit szeret, arra néz.

Csűrre a gazda, sarjúra ökre;
Szegény, aki éhes, dinnyére, tökre;
Pántlikás lány után nyalka legény.
Hát, Uramisten, mit szeretek én?

Mindent, amit elnyílt két szemem lát:
A napot, a lombot, a lomha Tiszát,
Kemény munkát és lágy kenyeret.
Mindent, mindent, mindent szeretek.

Egyebet magamnak nincs is mit kérjek:
Csak tiszta lehessen test és lélek,
Legyen kit szeretnem, legyen mit ennem,
És el ne fogyjon a nóta bennem.

(1939)

FAKERESZT

Kékre mázolt deszkabódé,
Benne durva feszület,
Adj ma is, mint annyi másszor,
Áhítatot, ihletet.
Kontár ujjak faragdáltak,
De nem kontár áhítat,
Mely az erdőmélybe plántált
És örökre itt maradt.

Őzikék rátarti népe
Hajnalonta erre húz.
Rigó surran, harkály koppan,
Hogyha szól az Angelus.
Reggel-este jó a hangya,
(Fürge kolduló-barát)
És lerakja lábaidnál
Izzadása zálogát.

Üldögélek elmerülve
A csöpp deszkazsámolyon,
Míg a hegyi legelőkről
A kolompszó rámborong.
S egy ütemre hegyek, erdők
Minden éneklőivel
Dúdolom a dallamocskát,
Mely szívemben csiripel.

Ó ha versbe kottázhatnám
Ezt a szótalán imát,
A térdeplő természetnek
Ős gregóriánusát.
Bár ezt búgná béna szívem
Akkor is, ha meghalok,
Mint a nyíló felhők szélén
Felkönyöklő angyalok.

(1938)

NYÁRI ZSONGÁS

Zsong a nyári rengeteg,
Zeng a napsugár.
Sárga búza megremeg,
Sarlajára vár.
Napraforgó napba néz,
Lepke mondja: rózsaméz,
Búza mondja: nyár.

Rád szakadt a nyár, szívem,
Forrón, gazdagon.
Búzafürtös földeken
Érik asztagom.
Bókol már a telt kalász,
Közeleg az aratás:
Delet ért napom.

Csorduló nyaram delén
Fönn a hegyfokon,
Szerteszét merengek én
Völgyön, partokon.
Mostan mindent értek én,
Most ez élő földtekén
Minden fű rokon.

Lelkem, élő lant-ideg,
Most be jó neked!
Minden, minden a tied:
Földek és egek!
Zsongd az ég-föld-szív zenét,
Emberét és Istenét:
Zsongd ki mélyedet.

(1922)

L Á T H A T A T L A N Ö Z I K É K

Zöld bársony hegyi rét,
Nyugalmas, mint egy falusi vasárnap.
Mondják: az őzikék
Minden hajnalban inni idejárnak.

Kabóca és a gyík,
Nyúl, meg a mókus régi jó barátom:
Ha addig élek is,
Meg kell a szomjas őzikéket látnom!

És mentem is le már.
Zenélő hajnal, tiszta csoda-kék menny.
Csillámló napsugár
A patakon. Minden, csak őzikék nem.

Késő! – Másnap korán
Szökött el borzas szememről az álom.
A nap is vankosán
Nyujtózkodott még, túl a szemhatáron.

Fehérkésen, üdén
Szellőzködött új napra már a mennybolt,
A rét ezüst fűvén
Pillék mosdottak. Ám őzike nem volt.

Túlságosan korán
Jöttem ma ki! Milyen mohó az ember!
Még alszanak talán.
Sebaj! Megvárom. Vártam türelemmel.

A nap ragyogva kelt,
Lankadtak már a tikkadó virágok.
És kúszott és delett.
Soha még ilyen őztelen világot!

Ti csalfa őzikék,
Hol csúfolódtok? Vagytok-e valóban?
Kérdeztem szerteszét,
A malomban, a hegyi fogadóban.

Ki látta nyomotok?
A malmosnak a nagyapja mesélte,
Hogy oda szoktatok
Éjjel kijönni, táncolni a rétre.

Az erdőkerülő
Megesküszik, hogy most is odajártok.
Látott-e? Még nem – ő,
De beszélt már olyannal, aki látott.

És jön a csepp Kata,
Nagy szeme-párja szent-komolyan ké kell.
Ő minden éjszaka
Bújócskát játszik a kis őzikékkel.

Szép piros a fejük,
A kezét nyalják, az ölébe ülnek,
Beszélget is velük,
És szárnyuk is van és azzal repülnek.

(1940)

T O J Á S

Az ablak alatt, a fáskamaránál
Házfelverő kodácsolás van.
Négy tyúkanyó billeg és kárál
Sopánkodó fontoskodásban.
Kotkodács,
Itt van, itt van, megszületett,
Tiszta, fehér, nem is pettyezetett,
Kerek és nehéz, a legszebb fajta.
Érdemes lesz kotlani rajta!
Kotkodács,
Mily csodás!
Megszületett, megszületett:
Egy tojás.

Elhallgatom az ablakon át
A zenebonát.
És elnézem a négy anyát,
Milyen lázasan harsonáz
A pelyhes csöpp vacok felett,
Hogy megszületett
Az értelem, a folytatás,
Az új tojás.

Egy tyúktojás!
Pedig mi lesz belőle más:
Egy kotló-botló bóbírási,
Új búbosokkal összebújva
A régi kotkodács,
S a régi szalma közt megint csak újra:
Mindennap egy tojás!

És ahogy éppen kérdeném magam,
Meghatódjam-e, vagy nevessem,
Főlkacsint félig csúfondárosan,
Félig begyessen
Az egyik bóbitás anyó:
„Jó, jó!
Szép az okoskodás,
De meg fogod tán vallani,
Hogy ez mégis csak valami:
Egy igazi
Tojás!”

(1934)

ÚRFELMUTATÁS

Még a lusta csillagok
Fáradt fénye fenn sajog.

Alszanak az emberek,
Még a forrás sem csereg.

Nyújtózkodnak az utak.
Csak egy kakas kurjogat.

Hetyke kakas, jaj de friss!
Fölkunéroz engem is.

Fölkapintom a fejem,
Nézem ezt a kék tejet,

Melyben a világ körül
Mesemódra elmerül.

Fönn a domb is ráncselyem,
Mint a pille a tejen.

De kihasadt a köcsög,
És a színtej szétföcsög.

Erre-arra elcsorog,
Hegyen-völgyön imbolyog,

Mígnem a kibökkenő
Csatarendű sok fenyő

Csipkezászlós ágai
Lándzsájával elveri.

Álmélkodva föltekintsz:
Rózsás már a hegygerinc.

Angyalbárány fellegek
Gyapja rajta föllebeg,

Az ég velük eltelik.
Csöpp legénykéek terelik,

Szinte hallod hangjukat,
A kutyájuk rád ugat.

Aztán csend lesz, ima-csend,
Idelent és odafent.

Aztán egyszer valami
Hallhatatlant hallani.

A hegyek meghajlanak:
Homlokuk felett a nap,

Tűzarany oltárkehely.
A természet térdepel,

S elkezdődik a csodás
Hajnali Ürfelmutatás.

(1941)

M Á R I A S Z E M*

A sárgarigónak,
A mámorítónak,
A nyárnap jónak
Add át a szíved.

Bölcs állati ésszel
Némán heveréssz el
A fűbe, s ha nézel,
Hát nézd az eget:

Ami onnan túlról,
A titkos azúrból,
Onnan-hazúlról
Integet immár, integet.

Oda ha ellát,
Már húnyd le a pillád
És mondj egy ament csöndesen.

Csokorba ha kötték,
Szirmai kék pöttyét
Igy húnyja le önként
A Máriaszem.

(1941)

* Máriaszemnek hívnak egy encián-fajta kék virágot; hegyvidéken terem; ha leszakítják, összezsugorodik.

ORSZÁGÚTON LÁNYOK MENNEK

Országúton lányok mennek
Kézen fogva, párban.
Énekelnek, bolondoznak,
Csilingelnek. Nyár van.

Rozzant szekér megy utánuk.
Emeletes szénán
Pipázgató öreg apó
Nézi őket némán.

Cammog a két öreg ökör,
De mégis előz már.
Főnt a hegyen, lábujjhegyen,
Ideles az ősz már.

(1942)

BALATONI CSEND

Májusi béke mosolyog az égen,
Arcán angyalka-felhők könnyökölnek.
Fehér-kék árnyak hangtalan suhannak
Komoly színén a hallgató tükörnek.

Szellő se rebben, fűz ága se rezzen,
Boldogan, némán mosolyog a csend,
Hullám hullámra bodorodik mégis:
Valami nagy szív dobog odalent!

Egy szívverésből szívja dallamát
Zsongó lelkem s a zsongó tiszta mélység.
Elsőhajtom a tómorajba lelkem
És hallgatom az Isten pihegését.

(1923)

HARANGVIRÁG

Harangvirág az erdő közepén,
Az ünnepélyes hűvösön
Simító szellőn meghajol felém
És rámköszön:

Megálljatok, kik halkan jártok itt,
A fák alatt, ti kedvesek.
Kik értitek az erdő titkait,
Rám nézzetek.

Párommal én az erdő ünnepén,
Szentséges édes alkonyon,
Csendben, harmatban, lilán és üdén
Harangozom.

A kelyhünk színig boldog áhitat,
Harangozunk, két kis virág,
Páros harang a templomív alatt,
Halk estimát.

Hogy jó az erdő, s szépnek lenni jó,
És jó az Isten, és szeret
Harangvirágot és harangozó
Emberszívet.

S jó nektek, hogy mi, kis virágszívek
Lilák és holdogok vagyunk,
És értetek mi is, ti kedvesek,
Imádkozunk.

(1923)

BÁRÁNYFELHŐK

Pacsirta szól.
Szivarom füstje száll.
A domb alól
Bukdácsol a barika-nyáj.
Csilingel a táj,
Barigyapjas az égbolt.
De rég, de rég volt!
De visszafáj!

Pacsirta szólj,
Bodorodj, szivarom füstje!
Hűlő hamuból
Foszló emlékek ezüstje.
Bari-nyáj, muzsikálj,
Zsongj, zsongj, puha égbolt.
De szép, de szép volt!
Ne bánd, ha fáj!

(1935)

BÖLCSŐDAL A BÜKKFA ALATT

Dajkál a bükkfa sátra.
Mondd, mondd, mi van még hátra?

Bölcső a szénafészek.
A lelkem szinte részeg,

A fejem szinte szédül
A fenyvek fútta szélkül.

Zummog a méh serényen.
Te bújj meg itt szerényen!

Egy pille parolát ad.
Fordíts a multnak hátat.

A holnapot se nézzed:
Messzebből int a részed.

Csak legyen hova bújni:
Helyből elég egy újjnyi.

Időből annyi sem kell,
Amíg sóhajt az ember.

Csak ennyi kell, csak ennyi:
Ember módjára lenni,

Míg egy dalt ellehelnél.
Tehetsz-e többet ennél?

Kaphatsz-e többet ennél?

(1943)

ÁLDÁS

ISTEN ÉRKEZÉSE

S egyszer, mint a tiszta hold a vízen,
Mélyeimnek mormoló vizéből
Fölmerült az Élő Isten arca.

Hírnököt nem járatott előre,
Fullajtár sem harsonázta jöttét:
Nem mehettem hódolón elébe.

Még csak nem is kopogott az ajtón,
Meg sem rezzent léptein a padló,
Meg sem lobbant mécssem lángja tőle.

Halkan, halkan, mint beteg fiúnak
Ágya mellé símul édesanyja,
Úgy az Isten: csak hogy egyszer itt volt.

Ráismertem: ez a dajka két szem
Kísérgette kisgyerek koromban
Pilleúzó tarka futkosásom.

Ráismertem: lobbanó szemétől
Gyúladoztak nyurga ifjúságom
Fellegjáró tarka víziói.

Ő nézett rám kisfiú-szemekből,
Szívüknek ha kátét nyitogattam,
És ha mondtam pillangó meséket.

Mintha mindig itt lett volna nálam,
Mintha most már itt maradna mindig!
Mintha most már itt maradna mindig!

(1924)

BÚZAVIRÁG

Jó volna lenni búzavirág-módra:
Ülni tövemen csendességgel,
És napra, rétre, aratókra
Rámosolyogni halkan, kéken,
Békességgel.

Ne lenne közöm semmi, semmi
Tevés-vevéssel, hangossággal:
Csak lenni, szépen, csendben, lenni,
És dicsérni a boldog Istent
Boldogsággal.

(1923)

ÁLDÁS

Fönn a hegyen még egyszer visszanéztél
És megálltál és magasra emelted
Áldó kezed.

És szólottál: Utravalónak,
Szeges ostornak, örök ösztökének
Áldást hagyok neked:

Bélyeget írok nyugtalan szemedre,
Hogy bármit nézel, nézvén meg ne állhass,
Amíg a látás hozzámig nem ér.

És törvényt írok szomjazó fülednek,
Hogy semmi hanggal meg ne békélj,
Míg ki nem hallod, hogy rólam beszél.

Futó lábadnak rendelőst vetek,
Hogy menjen, menjen szerte-széjjel,
Föld ezer útján nappal-éjjel
Pihenhetetlen szenvedéllyel,
Míg el nem ér hozzám megint.

És két kezetre jelet égetek,
Hogy olthatatlan fájva fájjon
És mindig-mindig mélyebb mélyre vájjon,
Míg engemet ki nem tapint.

És szíveden élő parazsat gyűjtök
Gyötrő és győzelmes jelül:
Legyen a lelked minden kincssel terhes,
De tenmagadra addig rá ne lelless,
Mig énbőlőlem nem lesz újra teljes,
És tengerembe vissza nem merül.

(1922)

A PÜSPÖK

Láttam a Püspököt!
A Hegyet láttam égbefürdeni
A lármás Liliput fölött,
És homlokán a sugárzó ködöt.
Hát lehet ember ilyen isteni?

Ez nem a nagyobb, ez a Más!
Ez a kinyilatkoztatás!
Ez a Sinai, ez a Tábor!
Ez a vércsepp a Krisztus oldalából!
Ó én boldog, hívő Tamás!

Ó van! Ó egyetlen jótétemény!
Loholhatok, botolhatok,
De álmomban is érzem a felém,
Nekem is fénylő fellegoszlopot,
Mint a zsidók a puszta éjjelén.

Ó van! Nem kell hát énnekem se gyáván
Kicsinnyé lennem a Nagyért!
Hát van egy isteni Fehér,
Amelyben az egész ember-szívárvány
Egy diadalmas össze-fénybe fér!

Ó van! Ó áldás: én is lehetek!
Lehetek én, szabadon és merészen!
Nem rontom ketté Isten-adta részem:
Az élő életet,
Istent és embert akarom egészen.

Századom élő Evangéliomja,
Esdj rám kegyelmet, Isten Szentje,
Hogy én bennem is magát megjelentse
Az Isten telje-szomja,
És belőlem is eszközét teremtsel!

(1913)

MONDTAM MAGAMBAN

Mondtam magamban – s megfagyott
Meleg futtába vérem,
S a verejték végigcsapott
Az arcomon fehéren –

Mondtam magamban: jaj, be jaj
Ember kezébe esni,
Emberszeszély, csúf törpe-faj
Szemöldökére lesni.

Be szomorú, be keserű,
Úgy lenni, mint a labda:
Gyerek kezére kényszerű
Játékul odadobva.

És mondtam rögtön, – s melegen
Új dalra kelt a vérem –:
Ó én szegény bolond szívem,
Nem mersz-e nézni mélyen?

Hát ki parancsol teneked?
Rossz emberké-e vajjon?
Ki küld angyalt és férgeket,
Hogy tégedet sugalljon?

A mécsesed most hol marad?
Vagy hitvány kósza láng-ét?
Hát van-e itten akarat
Más, mint a Miatyánké?

Emberkék, furcsa kis-nagyok,
Fontoskodó pojjákak:
Akaratát (akaratod!)
Az ő jelére játsszák.

Szeles fiú, bolond szívem,
Csitulj hát bölcsen, szépen,
Símulj meg engedelmesen
Atyád meleg kezében.

(1924)

A FÉSZEK

Te vagy a fészek,
Puha vagy, édes és meleg,
S én oly keveset gondolok veled,
És oly sokszor máshova nézek.
És megvetem a régi fészket,
A régi meleget
És a régi egyformaságot.
Szédülő fejem vándorolni késztet,
Keresni más vidékeket,
Szivárványszínű új világot
És ismeretlen fészket.

És elmegyek, örök elégedetlen,
Hazátlan bújdosó gyanánt,
És sose tudom, mért sírós a kedvem,
És nem tudom, mi bánt.
És szálllok, szálllok, messze földeken
Szüntelenül és pihenéstelen,
És egy sajgó vágy egész életem:
A régi fészek melegére.

És Te vagy az anyamadár,
És én vagyok pelyhes fiókád,
A csupa-vakság, a csupa-mohóság,
Aki mindig máshova vágyik,
Akit hív minden félhomály.
És botorul és elbizottan
Kiszállok bizakodva, bátran
Nap-nap után. És Te utánam
Sírva nézel és gondsújtottan.

És én nyugalmat nem találok
Sehol a végtelen világban.
Mert ott sír bennem, bárhol járok,
Aggódó, fájó csipogásod
Hívogató, síró zenéje.
És mindenhonnan visszavágyom
Szerelmes szíved melegére.

Te vagy a sziklaszál,
Melyen a fészkeim épül.
Amely az apró dombok tömegéből
Messze-magasra szökken és magában,
Egy-óriás-magában áll.
S kíváncsi szárnyam, kandi lábam
Akárhová visz engemet,
Csak körötted keringhetek,
És nem lehet távozni tőled
S nem-látni téged nem lehet.
Bejárhatom a rég halott időket,
És lelkem messze jövőidőbe szállhat:
Nem lehet vissza nem kívánni
Amaz egyetlen sziklaszálat.

Te vagy a hegy,
És a hegyet nem lehet túlrepülni.
Te vagy a Völgy,
És a völgyből nem lehet kirepülni.
Te vagy a lég,
És a leget nem lehet átrepülni.
Te vagy a Föld,
És a földről nem lehet fölrepülni.
És Te vagy a határ:

Csak Tebenned lehet repülni.
Itt nem lehet és nem szabad,
Csak szépen, csendesén megülni
És énekelni és örülni.
Mert Te vagy minden: a szírt és a fészek
S a szerelmes anyamadár.

(1911)

A KÖLTŐ HÁBORÚS IMÁDSÁGA

Mig emberhúson hízik a föld,
És Káin őrvöng és üvölt,
És forr az óriás sátánkatlan:
Nézek, némán és mozdulatlan.

Hallgatok. És hallgatni jó,
Mikor a szitkoké a szó,
S rekedt himnuszok harsonálnak
A gyűlöletnek, a halálnak.

Hallgatok. És hallgatni jó.
Hagyj hallgatnom, Mindenható!
Ne hagyd kitörni, könnyőrű ég,
Komorult szívem keserűjét!

Csak egyet kérek, Istenem:
Átkot ne engedj ejtenem,
Fojtson meg inkább néma mérge,
De meg ne mártsam ajkam vérbe.

Sírókkal sírni tanulj, szívem,
És várni, várni csendesen.
Halkan, dalom, halkan imádkozz.
Átkozott legyen, aki átkoz!

(1915)

IMÁDSÁG A HEGYEN

Itt a hegyen, ahol minden levők:
Menny-kupola, hétágú-gyertya fák,
Kakukfű-tömjén, hangyakörmenet,
Szóló madárdal és szellő-karének
Egy zsolozsmába olvad fel Tehozzád –
Hozzád. kit megnevezni nem tudok,
De a Te neved minden szó a számon;
Akit keresni hiábavaló,
Mert nem vagy ember-érhető helyen,
De kereslek, mert megtaláltalak,
És aki keres, az is csak Te vagy;
Akinek halló füle nincs szavamra,
De minden szómat visszahangozod,
Gondolatomat, a vérem verését,
És minden szómat Te vagy aki mondod:
Hadd tárom Hozzád én is mindenestül
Veled csordultig-édes lelkemet.

Első szavam a néma bámulat,
Az alázatos mámor: a csodán,
Hogy az útszéli csöpp üvegszilánknak
Engedtetett tükrözni a Napot,
Hogy aki nem is tudom biztosan még,
Vagyok-e hát, és mi az, hogy vagyok:
Tudom és érzem, élhetem a v a n-t.
Hogy életem – e gyújtó-villanás,
Megpillantanom alig elegendő
Mind a sok mozgó, fényes furcsaságot,
Ami hozzám ér kívül és belül –

Ez a sikolynyi pillanat: elég
Meglátnom az egyetlen Látomást:
Láthatatlan, időtlen Arcodat.

Hogy tapogató, vaksi ujjaim,
Amelyek még magamig el sem értek,
Fogják, szorítják a Megfoghatatlant
És ölelik és érzik ölelését.
Hogy bennem, ki magamnak szűk vagyok,
Elfér a Fértelen, a Végtelen.
Hogy imádkozhatok: hogy én, a semmi,
Tegezhetem a Mindent és Atyának
Szólongathatom és szerethetem
És kéréseket gügyöghetek Hozzá:

Add meg a mindennapi kenyeret,
És add meg a mindennapi kegyelmet,
Hogy jó lehessenek, hogy ember lehessenek,
És el ne rontsam a Harmóniát.
A mindennapi szépséget is add meg,
Hogy legyen mindig lehelnem belőle
És szétlehelnem a testvér világnak.
És add meg, add meg ugyanezeket
Minden embernek és minden nap. Amen.

Amen, amen. Ládd, nem tudok én kérni!
Ő pedig mennyit volna kérni még!
Mindennapi bűnök-bocsánatát,
Bűnbánatot és különb holnapot,
Hogy jobb legyek, mindennap tiedebb,
És szeressem az embereket jobban,
S az emberek is jobbak legyenek
És okosabbak már és emberebbek.
Ő annyiért kellene könyörögnöm,
Nagy dolgokért! – de ládd, én nem tudok.

Nincsen szavam: én Téged láttalak,
S oly kicsi minden, ott, ahol Te vagy!
Olyan nem-fontos, ami nem Te vagy!
Elvesztegetett minden szó nekem,
Mely nem egyedül Tégedet dicsér!

Ó engedd, engedd csak azt mondanom,
Amivel lelkem színültig tele:
Az egyetlenegy boldog dadogást:
Hogy v a g y, v a g y, v a g y, ó milyen nagyszerű!
Hogy é n n e k e m v a g y! milyen édes, édes!
Hogy T e v a g y, nagy vagy, szép vagy, jó vagy,
szent vagy!

A szégyen és a fájdalom veséig
Hasít belém, hogy másra is fecséltem
Szép életem felséges perceit
És el nem óvtam fukar-boldogan
Teneked és nagyságod énekének.

Ó engedd legalább már ezután
Összefognom egyetlen markolással
Parányi létem minden pillanatját,
Az áhitat, az ihlet illanatját:
Eggyé szorítani széthulló magam,
Oly földetlenbé, olyan súlytalanná,
Hogy visszasóhajts, föllehelj magadba,
Belesóhajts, elhaló dallamot,
Az Örök Zengés egységébe. Amen.

(1936)

TŰL A BORÓKÁN

Fönt, fönt a hegygerincen,
Túl már a lombok s a boróka övéen,
A süppedő szürke mohon,
Borzongatón közel a csúcshoz,
Ahonnan már jólesik visszamerengeni
Messziről még integető melegére a völgynek,
De a szem már idegesen tapogatja a sziklaéleket:
Szakadékok alattomos fenekedését
És gleccserek néma csuszamlásait sejtve;
Itt, hol különös harsogó szelek
(Amelyek mintha letről sodornának fölfelé)
Újra, meg újra föltekinteni kényszerítenek
Az anyagtalan kék magasba,
Ahol a szemnek nincsen megpihenni pont,
De visszasiklani mégse tud:
Itt, most, hadd állok egy pillanatra meg,
Fölgondolni és megköszönni
Cicomátlan énekem áhítatával
Teneked, aki hívtál,
Hogy elhívtál idáig.

A hegyi szabadságot köszönöm:
Hogy lendületeddel nekisegítettél
Átszökkenni a téren és időn.
Hogy nem vagyok kénytelen szőrös hernyó módjára
megtapadni

A szem-fül tények ragacsos porában.
Hogy el nem tömte fülem királyi szomját
Emberszabású gépek felséges kattogása
Sem gépvelelő emberkének csácsogása.

Hogy el nem kábit szivárványos fényreklám villitánca
Felhőkarcolók tornyai felett
És eszme-fellegvárak ormain.
Hogy kikapaszzkodhattam az Isten levegőjére,
Tudós és tudatlan babonák kazamátái közül,
Átbujhattam a filozófia világborító hálójának
Gordiusi bogszemei közt,
S itt nyujtózhatnak lelkem zsibbadt izmai
Áttetsző kékje alatt az értelmes csodának!

Ó látomás!
Boldog szabadsága a nyughatatlan hatolásnak,
Boldog teljessége az akadálytalan ölelésnek!

Ó végtelenen szabadult énem!
Milyen alázattal érzem idefönn
Testvérvoltodat a szuverén nappal,
Amely a látszatokon túli magasságból
Jónak és rossznak pókháló-szötteken át
Az ember-egyét látja.

Harmat vagy, gyöngyöző, eső vagy, öntöző, lágyhideg
hóaplan, melengető,
Szépnek és rútnek, kicsinek és nagynak, fehérnek,
feketének:

Érlelő, éltető, nőttető.
Mit neked, áradó életnek, kicsi és nagy, fekete, fehér!
Egyet akarsz és egyet munkálsz:
Érjen és nőjön minden, ami mag,
Érjen, túl a borókán.

És szél vagy, könnyű és komoly.
Ritmusod a vonuló nehéz hegyvonalak ritmusait bújja,
És törtető csúcsok dallamától csattogó.
Komoly is vagy, terhes felhők fekete közelétől,

És a havason csillanó napfény mosolyától könnyű.
Ez az életed: lengeni, zengeni,
Havasi szél, alulról fölfelé,
Völgyeken át, hegyeken át, mindenén át,
Annak, aki a minden,
Aki – mint felnőtt ember a visszhang üregéből –
Gyermekmosollyal figyel belőled
A szót, amit beléd-kiáltott.

(1935)

MENTS MEG URAM!

A virágtalan, gyümölcstelen ágtól,
A meddőségtől, lanyhaságtól,
A naptalan és esőtelen égtől:
Ments meg Uram a szürkéségtől!

Édes az ifjak méntás koszorúja,
Fehér öregek aranyos borúja,
Virága van tavasznak, télnek:
Ne engedj Uram koravénnek!

Csak attól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzek se előre, se hátra.
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne törd, Uram, hogy bezáruljak!

Ne hagyj Uram megülednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.
Ne tűrj megállni az ostoba v a n-nál,
S nem vágyini többre kis mái magamnál.

Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megzökkenne vágyam mutatója,
Kezem kezедben ha kezdene hűlni,
Más örömén ha nem tudnék örülni,

Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden mozgást érezni ha szűnném,
Az a nap Uram hadd legyen a végső:
Szabadíts meg a szürkéségtől!

(1937)

CINEGE

Kertünk bokrán cinege, cinege.
Szobámba behallik éneke.

Asztalom mellett olvasok,
Asztalomon könyvek, hírlapok.

Értelek, pajtás, cinege, cinege!
Azt füttyürészed: „Minek e? Minek e?

Tisztos a munkád, szereted, szereted,
Az ágyad fejénél feszület, feszület,

Nem elég ennyi? Mire több? Mire több?
A többire hékám füttyülök, füttyülök!”

Igazad van pajtás, cinege, cinege,
Egy fütty az ember élete.

Egy picit fütty az életem,
Elég az gondnak, hogy szép legyen!

Elég az gondnak, hogy jó legyek
Mindenkinek, amíg lehetek.

Mire nekem bánnom, – igaz-e! –
Bolond-e más vagy gonosz-e?

Ember öröme, panasza
Úgyis az Úristen igaza.

Feneketlen a világ feneke,
Igaz-e pajtás, cinege, cinege!

Egy az igazság, kicsikém,
Egy az okosság, tudom én, tudom én:

Vagyok-e Isten gyereke,
Mint te kicsi testvér, cinege, cinege.

(1935)

HISZEK

Hallják meg hívők és hitetlenek
Élet-halálra szóló eskümet!
A szív bősége zúg fel ajkamon,
Az kényszerít a Krisztust vallanom.
Hallják meg rokkant, vén aposztaták
S a vétekben vajúdó új-világ,
A forradalom, a vak Leviáthán,
És hallja meg a settenkedő Sátán:
Isten nevében vallomást teszek:
Hiszek.

Hiszek, és hitem súlyos és kemény.
Nem tünde tan, nem pille vélemény.
Nincs benne í g y - ú g y, b á r c s a k é s t a l á n :
I g e n é s n e m, kereken, magyarán.
Semmi csűrés és semmi csavarás,
Inyeskedés és köntörfalazás:
Hiszem és vallom, szeretem és élelem,
Amit az Egyház hinni ád elébem.
Ebben a hitben élek és halok:
Katolikus vagyok.

Hiszek egy Istent, ki három személy,
Az élő Istent, aki bennem él,
S akiben élek, mozgok és vagyok,
Kinek tenyerén megsimulhatok.
Aki nek rám is éber gondja van,
És cselekszik bennem és általam.
Aki mozdítja minden mozdulásom,

S én jóban-rosszban boldogan imádom
Intéző édes mély akaratát.
Hiszek Istenben, hiszem az Atyát.

Égnek és földnek testté vált frigyét:
Hiszem a Krisztust, hiszem az Igét.
Akit az Atya örök óta szül,
És akiben szépséggé lesz a zűr.
Kinek emberré tetszett válnia,
Hogy Isten legyen az ember fia.
Ki hogy minden nap eljöhessen hozzánk,
Izlelnünk adta a rejtelmes Ostyát.
Benne az élet és benne az út.
Hiszek Istenben, hiszem a Fiút.

Hiszem a Krisztus gyújtotta tüzet:
A Szellemet, aki a Szeretet.
Aki Szent Péter ajakán rivall,
Hegyeket bont, szíveket áthidal,
És hét csatornán csorgatja beléd
Az élesztő kegyelem kútfejét.
Ki tüzet gyújt az embergondolatnak,
Kiből fölébe nőhetsz tenmagadnak,
És mosolyoghatsz, alkothatsz, ölelhatsz.
Hiszek Istenben, hiszem a Szentlelket.

Hiszek, és tudom, honnan a hitem.
Házamat én kőszirtre épitem.
Négy élőlény az erős alapok:
Ember, oroszlán, sas, tulok.
Hallottam a piacon szólni Pált,
Hallottam Ágostont és Ottokárt,
Látom a szirten Péter kulcsait,
S bennem a mélyben, hallom döbbenettel:
Kimondhatatlan gerjedezésekkel

A Szentlélek sóhajtozik.
Ó tudom kinek, ó tudom kinek:
Én az eleven Istennek hiszek.

Élő hitemmel vagyok én szabad.
Mankó helyett kötöttem szárnyakat.
Ami akad a földön emberi,
Gazdag szívem testvérnék ismeri.
És ami túl az emberkörökön,
A végtelenség: ígért örököm.
És mikor üt a boldogságos óra,
Hogy befogadjon koporsóm gubója:
Hitem gyertyája utolsót remeg,
És Istennek ajánlom lelkemet.

(1932)

A MESSZE HÚZOTT ZIVATAR NYOMÁBAN

A messze húzott zivatar nyomában
A mámorosra töltözött
Sikongó fű között
Részegen lép a lábam.

A fiatalra fürdött nyugaton
Lobog a nap a párás kék alatt.
Rám tűz. A súlyos tűz-fejék alatt
Meghajlik homlokom.

Elfogadom Uram, elfogadom.

(1938)

MINDÖRÖKKÉ FIATAL

Levelet kaptam. Vers-olvasni kérnek,
Fiatalokkal, elsőül, vezérnek,
„Mint idősebb írói nemzedék.”
Nézem az írást meglepetten:
Lám, hát csak én is bácsi lettem!
Hát ide jutunk mindenfélekép!

Egy szót se mondhatok reája:
A kegyelet hív és a hála;
Énrajtam nőttek, mondja a levél.
Én mégis mélán meg nem illetődöm:
Az estharangot kongató betűkön
Felzöndült lelkem mélyebbről zenél.

Soha bizony még eszembe nem ötlött
Kérdőre vonni magamban a költőt:
Öreg vagy-e vagy fiatal.
Mély mámorán a zuhatag jelennek,
– Szuverénnek, időtelennek –
Csordúlt el ajkamon a dal.

De most, hogy kötik rám a rangot,
Ünneplő óriás harangok
Töltik be lelkem csarnokát.
Ó rejtelem! most, most tudom már:
Évezrek óta hordozom már
Az emberszó ajándokát.

Vén vagyok én, akár e bolygó,
Vén, vén, akár a ránkmosolygó
Éjszakabontó csillagok.
Ádám apánk ajkán neveket mondtam,
És a legelső afrikai gongban
Én köszöntöttem a napot.

A szép Adóniszt én sirattam,
A vérengző Saul én miattam
Verte a falba gerelyét.
Ami Jánosnak, Mennydörgés Fiának,
Szóban adott emberentúli szárnyat,
Az vonja izzó ajkam delejét.

Vén vagyok én, mint a teremtés.
Igém a Hatnap óta zeng és
A végnapon is zengni fog.
Fiatalok ti, akik énekeltek,
Apátoktól tanulni jertek
Az egyetlent, amit tudok.

Ó testvérek, csak ez az ének!
A kerubok testvéri zengzetének
Mélyén fogamzik ez a dal.
A Szentlélek sóhajai kísérik,
Öröktől fogan és örökkön érik,
És mindörökké fiatal.

(1940)

SZABAD EMBER ÉNEKE

Olyan szabadon akarok ma Neked énekelni,
Amilyen szabadon piheg itt e rigó,
Mely a villámhárító hegyére szállt,
És nincsen köze több a földdel,
Mint az a pont,
Melyből karmos kis lába kinő.

Mint ennek a rigónak a rúdon,
Egyetlen pont még közöm a világgal:
Ezen a ponton át
Még hallom a templomi orgonát,
Még érzem a napcsókolta búzatáblák
Langyos-édes illatát,
Még visszavágyom simogatni gyermekarcot,
És bajtárs-kézzel parolázni harc előtt, –
De már nem úgy, mint azelőtt.

Izes még puha ínyemnek az öröm,
De a fájdalom itthonabb érzi magát nálam.
S ha egyikük megkoppantja kilincsem,
Összetévesztem léptük nesztét:
Csak annyit tudok, hogy Te küldted el hozzám
Valamelyik kis mindeneseid,
Békességet köszönteni.

Mint valamikor, a tavaszi napokban,
Úgy ég erebben ma is a munka láza,
De amit nem ismertem régen:
Símogató a pihenés.
És amikor ágyamba térek este,
Mosolyogva mondogatom magamban:
De jó,
Hogy ügyefogyott munkánkra nem szorulsz!

Soha még ilyen melegen nem ölelt
Az igaz emberek édessége.
Soha nem éreztem ilyen mámorítónak
Szépség, igazság illatát.
Minden szóban: valami vibrál.
Minden szemből: valami rám néz,
Minden ismertnél emberibb,
És mindennél kimondhatatlanabb.

Imádkozni szeretnék:
De nem jó ajakamra szó.
Gondolni Rólad, okosan:
És gondolatom eláll.
Mégis érzem:
Most minden pillanatom ének.
Ó hallom, hallom velem-pihegését
A Mindenségnek!

(1940)

J Ű N I U S I K Ö R T E

Mint a koraérő júniusi körte:
Incseleg a lomb közt ígéretes zöldje,
De ha leszakítod, savanyú is, fás is,
Képmutató zamatába ínyed belevásik:

Látod Uram, látod, ilyen vagyok én is.
Ahhoz, ami lennék, fiatal is, vén is.
Fiatal is: hamar-lángú, hamarosan hűlő,
Vénecske is: sápítózó, suton ülő.

Hiába hernyózol virrasztó kézzel,
Hasztalan öntözöl mindennap mézzel,
Haszontalan porhanyítod köröttem a földet:
Maradok én Uram a te hálátlan zölded!

Akiért annyi verítéket ontál,
Csak ilyen Uram ez a félszeg kontár.
Igéd ellen kéreg a bőre.
Jótét helyébe jót ne várj tőle.

Jóakarát hiszen volna elég benne,
Csak az akarattól akarás is telne!
Egy akarás sarkába szegődne a másik,
Futná a vetéstől egész aratásig!

Ilyen ütődött Uram szegény szolgád!
Maga módján hiszen tevégeti dolgát,
Kantározni, nekimenni nem is akad párja,
Csak a dolog derekát már a jó égtől várja.

De hisz édes Uram, te vagy az az ég is.
Te tudod, hogy akármilyen, tied vagyok mégis .
Hozzád futok akkor is, ha a lelkem vádol.
Langymeleget, Uramisten, ki ne vess a szádból!

(1939)

LAJTORJÁS SZEKÉR

Csíkszenttamási lajtorjás szekéren
Az országúton lassan zörgölödtünk.
Ránkjárt az este, zúgott a Geréces,
És az Egyeső silbakolt előttünk.
Ketten ültük a deszkaszál-bakot.
„Mikor érünk be?” – kérdeztem. A gazda
Előbb egy nagyon-nagyot hallgatott,
Aztán felelt:
„Majd amikor az Úristen akarja.”

Elnémult és szívemre ült az este.
Szénaillat közt halódtak a rétek.
Szemem az elvesző utat kereste,
De nem találta, csak az egy sötétet.
A felelőtlen szél is ellohadt
A hangtalanul lebbenő sóhajra,
Mely elhagyta gazdátlan ajkamat:
„Hová megyünk?”
„Majd ahová az Úristen akarja.”

Ezt zsolozsmázta valami fülembe;
Nem is tudom, a gazda szólt-e újra,
Sóhajomnak ez éj-előtti csendben,
Ha füllel nem, tán szívével tanúja,
Vagy enszivemből hajtott gyökeret,
Honnan a sóhaj sajtó réti sarja:
„Hová megyünk, gazdátlan szekerek,
Mi emberek?” –
Majd ahová az Úristen akarja?

Emberék, emberiség, utjavesztett
Gazdátlan szekér, merre visz a rúdad?
Elfordulnak az útféli keresztek,
És ingoványba sirülnek az utak,
Forgácsá pattannak a kerekek,
Ördögmarokban jár a tengely sarka.
Jaj szentek, anyák, apró gyerekek,
Sivalkodjatok, –
Hátha mégsem az Úristen akarja!

(1942)

A KERESZTÚTON

Megy a Jézus a Kálváriára,
Fejében a töviskoronája.

Véres rózsák verték ki a testét.
Megy a Jézus, viszi a keresztfát.

Most először roskadt el alatta,
Vad pribékek keze fölrángatta.

Szeges szíjjak a húsába tépnek,
Borzalommal kísérik a népek.

Szeges szíjak, csontig elevenbe.
Jön az úton Szűzmária szembe.

A szeméből mennyek mosolyognak,
De szívében hét tűre pokolnak.

Nézi Jézust, nézi a keresztfát,
Azt a véres, verejtékes orcát,

Azt az Arcot, azt az édes-egyet,
Aki az ő testéből testedzett.

Kis Betlehem boldog éjjelében
Ő ringatta ámuló ölében,

Ő mosott rá, főzött és dagasztott,
Ágya szélén de hányszor virrasztott!

Ruhácskáit szőtte, fonta, foldta,
Haj pedig már akkor is de tudta . . . !

Ó hogy nézte távolodó képét,
Mikor elment, három éve, végkép!

Nézi most is, rogyadozó testtel,
Kicsi fiát a szörnyű kereszttel.

Nézi, nézi fátyolodó szemmel.
Megy a Jézus, utána a tenger.

Véres úton, végestelen hosszan:
Tenger ember, férfi, gyerek, asszony,

Véres tajték veri ki a mesgyét.
Valamennyi viszi a keresztjét.

Nem hiányzik senki sem a sorból:
Legelől a tizenkét apostol,

Utánuk a számolatlan ezrek,
Ködbevesző végtelen keresztek.

Ott piheg a sok mái szegény is,
Édesapám, édesanyám, én is!

Hétfájdalmas, nézz ide miránk is,
Krisztus Anyja, légy a mi anyánk is!

(1943)

A DIOSKUROK TEMPLOMA
(Róma, Fórum)

Az ezredek tiporta köveken,
A Fórum vadvirágos közepén,
Juturna loncos márványkútja mellett
Elmondhatatlan szomorú szépséggel
Emeli égnek koszorús fejét
A Dioskurok porló templomának
Örökéletű három oszlopa.

Körül a Fórum tiszteletes arcán
A múlás halk szépsége ünnepel.
Cézár lépcsőin hervadt koszorúk.
Ódákat ír az alkonyati napfény
Nagy Konstantin roppant kőboltjain.
A Vesta-szüzek fehér udvarán
Piros tűzrózsák hangosan feselnek.
Egy szöghajú olasz színészeleány
Lobbanó szemmel, dallamos kezekkel,
A régi Rostrán új verset szaval.
A Basilica Julia tövében,
A praetorok kijárta tömbökön
Piros sipkás kislányok kergetőznek.
S a Palatinus márványlabirintján,
A rózsás-véres Cézár-orgiáknak
Egymásbaomlott falai fölött
Citrom-, narancsfa-, kaktusz-, pálmakertek
Lehelik égnek boldog ifjuságban
Az új tenyészet ujjongó dalát

És napsugár és zsendülés között
Mereven, némán áll a három oszlop.
Nincsen köze a lármás környezettel,
Nincsen köze a mozgó, friss jelennel,
Csak áll s emeli – három csendes Atlas, –
A régi szépség ittszakadt darabját,
A karcsú fríz görög virágait.
Virág nem éled nap-aszalt tövében,
Magas lábán nem kúszik új tavasz:
Mint hulló Cézár Brutus töre láttán
Tógája leplét vont a homlokára:
A három oszlop koronás fejével
Oly néma göggel burkolózik el
Szépséges és magányos bánatába.

És ez a bánat mégsem szomorú.
Messziről-jött símogató szememnek
Fenn a magasban, könnyű, mély mosollyal
A három oszlop halkán énekel:

Templom vagyok és szentség és örök.
Félisteneknek emberkéz emelt,
És emberkézzel Isten írt ide,
Hogy az időben bizonyosság legyek
Mindenről, ami gondolat és szépség
És végtelen és örökkévaló.
És én itt állok hármás homlokkal,
És nemet mondok a futó időnek,
Vétót vetek a porhanyó halálnak,
S a lábamnál hangyálló kicsinyek közt,
Az örök-egy élet-zajgáson át:
Az ezredeknek éneklek a Szépség
Örökkévaló hellén himnuszát.

(1925)

A MAGAM MÓDJÁN

Hát ilyenformán élek én:
Fura, félnótás vén legény,
Lézengő, morcos, vérszegény,
Alighogy enni kér szegény.

Máskor a szíjjat megeresztem,
Sokat ízlelek a kevesben,
Zúza és máj fő a levesben:
Ugy élek, mint Marci Hevesben.

Máma csak így-úgy csellegek,
Csak ballagok és billegek,
Kóválygok, mint a fellegek,
Csak éppen ti nem kellették.

Holnap: hatlovas régi gazdag,
Kaput tárok jónak, pimasznak,
Öntöm magam, bornak, vigasznak,
Vedeljenek, akik szomjaznak!

A magam módján ballagok,
Bolond szellőket vallatok,
Egy makkopáncsban ellakok,
És fázom, mint a csillagok.

Máskor, megint a magam módján,
Csillagsátoros nyár utóján
Elhintázom a Göncöl rúdján,
S a furulyám rekedtre fújnam.

Bizonyhogy balgán élek én,
Csak egy nótányit érek én.
Ha besötétül, félek én,
Szegény szorongó lélek én.

De néha, mint ki félni restel,
Fölállok libabőrös testtel,
S markomban egy pici kereszttel,
Farkasszemet nézek az esttel.

Farkasszemet, emberszemet.
Van aki szeret engemet,
Még akkor is, ha eltemet.
Annak viszem a lelkeket.

Ahhoz szepeg immár a gondom,
Ki ismeri az én kalandom,
S amikor a végsőt szorongom,
Csak ennyit mond: No, kis bolondom!

(1943)

JÓ TESTVÉRI SZÓVAL

ALSZIK A SÁTOR

A vén hegyoldalon dörögve bólogattak
A százados fenyőfák. Jóságos este volt.
A Garam mormogott. A sátor szűk nyílásán
Széles, nagy huncut arccal benevetett a hold.

Az erdőn még dalolt egy elkésett rigó
És frissen dudorászott víg éji szél körültem.
A jóillatú szénán felültem csendesen,
A köpenyem ledobtam s a könyökömre dültem.

Körül a ponyva mentén álmorózsálta képpel
(Pirosló aranyalmák) fekszenek a fiúk.
Végigsimul közöttük simogatón, fehérén
Az édes holdsugár, mint egy szelíd tejút.

Az alvó sátoron, – virágos kertemen,
Úristen drága kertjén – a hold fehér nyomában
Halkan végigsuhan könnyű tekintetem
S a pihegő fiúkat végigcsókolja lágyan.

És éber két szemem virrasztó szeretettel
Szemük zárt ablakán kopogtat nesztelen.
S a zárt szemek beszélnek, a lelkek ajka nyílik.
És áhítat fog el, szentséges félelem.

Még itt lebeg felettük a fészek illata,
Az édesanya-csóktól melegék még az ajkak,
De lenn a foghatatlan lélek-világ ölén
A termő mély melegben ki tudja, hogy mi sarjad?

Álmukban most a játék izgalma űzi őket,
A szálló fürgé labda s a könnyű métabot,
De tán csiráznak már a szem-nem-látta mélyen
Nehéz, komoly csirák, végzethozó magok.

Verejtékes napon és éber éjszakán
Imádkozó szívem amin annyit virrasztott:
A gyenge szép gyökérből ki mondja meg, mi lesz,
Ha esőt ad az Isten, kövér, meleg malasztot!

Ó drága szép palánták, szívem szerelmes kertje,
Jövendő éjszakáján ki tudja, hogy mi vár?
Itt, – itt a jó meleg, a sátor és a szívem,
De kinn, kinn dúvadak sorvasztó mérge jár!

És szívemben a messze magányos éjszakában
Felénk fohászkodó anyák mély szíve dobban,
Keresztbe kulcsolódnak maguktól ujjaim,
S remegő lelkemen imádság mécse lobban.

Kertem jóságos Atyja, ki nékem adta őket,
Szeresd, végig szeresd az én plántáimat!
Engedd, hogy úgy vihessem örök szivedre őket,
Hogy tiszta szép szemükben megismerhesd magad!

(1921)

ÉNEK EGY RÚT ARCRÓL

Forgatag utcák nyüzsgése között,
Az emberarcok rengeteg erdejében
Valami a szemembe villant:
Egy szem, gyűlölködő,
Alattomos, didergető,
Akár a meztelen gyilok.
Rám néz egy arc,
Rút arc, kaján, sötét, gonosz.
Mint nyirkos ujjak illetése,
Borzongat és taszít.

Szegény arc!
Kegyetlen fátyol! Mi lehet mögötted?
Ez a szegény szem mennyi rútat láthatott,
Míg ennyi rútság ivakodta át!
E fül, e száj, ez orr
Ó mennyi rontó mérget szíhatott,
Hogy ennyi ártót tud fecselni szét!
Hány durva kéznek hány ökölcsapása
Szaggatta szét e boldogtalan arcon
Az Isten arca mását,
Míg ennyi vadság, ennyi gyűlölet
És ennyi sárga undor ülte meg!

Rettentő lajstrom ez az arc:
Annyi embernek annyi bűneit
Kiáltja ég felé!

Testvér, megállj! Hadd fogjam át
Melengető testvérkezemmel
Verejtékes, magányos ujjaid.
Beszélni akarok veled:
Akarom hallani keserű titkodat!
A szó kegyetlen zúzmarája
Kimondva: boldogan megolvad ajkadon.
Zord rejtvény, tán a kulcsod én vagyok.
Vert életed kietlen sok n e m - ére
Tán ajkamon rügyellik az i g e n.
Jöjj, fáradt bújdosó:
Tán írva van, hogy bennem lelj hazát!

Nincsen sehol! Az arcok óceánja
Összesodort és újra szétkavart.
Egy pillanatra villant csak felém,
Mint hulló csillag lobbanása,
Mint denevér az éjszakában:
Csak meglegyint és elsuhan.
Csak siket arcok, értetlen szemek,
És én csak nézek, nézek, valamit, ami nincs,
Ezer testvér közt egyedül.

(1921)

L E L K E C S K É K

Lelkecskék vagyunk.
Minekünk nem jó.
De mi jót akarunk.

Itt nincsen jó tanyánk.
Nyirkos és homályos a házunk.
Hideg van. Fázunk.
Mondjátok, merre van a Láng?

Itt nem jó lenni.
Mi nem vagyunk idevalók.
Haza akarunk menni.

Valaki jöjjön,
Fogja meg tapadós kezünket,
És mondjon egyszerű szavakat,
És vezessen haza bennünket.

(1936)

GYEREKEK AZ UTCÁN

Szennyes falak, csatakos utca,
Március vége, kültelek.
A járda szélén víg zsvajjal
Rongyból spárgált ökölnyi göngyöt
Izzadtan rugdos egy sereg
Botlábu, vézna kisgyerek.

Bádogkürtők és tűzfalak közt
Átsurran egy-egy pillanatra
Egy útjavesztett napsugár,
Szökdécselő aszfaltbogárkák
Rajára le-lekandikál,
S egy más világról muzsikál.

Muzsikál szöcskés réti fűről,
Szamócás erdőt emleget,
Ribiszkés, almás kerteket,
Csengős csikót, bocit, báránykát,
És kislibák és kiskutyák közt
Sok barna boldog gyermeket.

Ó mennyi futkos pilleűző,
Métás, pilinckés víg gyerek!
És birkózik és hempereg.
Mezítláb járnak puha fűben,
Fehér szalonnát falatoznak
És kakastejes kenyeret.

Zeng, zeng a jövevény sugárka,
Életpirosan, melegen.
De ők lihegve kiabálnak,
Rongyoska lábuk rugdalózik
A szennykimarta köveken:
Nekik a nóta idegen.

A járdán túl egy kapumélyben
A Jézus Krisztus áll fehérben.
Az egyik szeme mosolyog,
A másik sírva nézi őket,
S testén megindul mind az öt seb.
S a kőre könny és vér csorog.

(1923)

R A Z Z I A

Angyalföld. Éjjel. Razzia.
Megyünk: urak, rendőrök, írók.
Sápadt csend. Össze-visszafirkált,
Vakolathagyt a tűzfalak.

Egy-szoba-konyha. Písla mécs.
Penészes, pállott levegő.
Szegénybűz, fojtó. Hullaszag?
Párnátlan ágyon, csíkos, szennyes
Hasadt dunnával eltemetve
Négy félig-ingő kisgyerek
Halottas arccal hentereg.
Az anyjuk ül, kiaszott mellén
Az ötödikkel. Rámmеред:
Két nagy, üres csodálkozó szem
És két hegyes vad arci csont.

Szoba. Füsttől, bacillusoktól
Fekete és savanyú légben,
Nagy zsírpecsétetes asztal mellett
Tizenkét ember: öregasszony,
Két fiatal pár, hét gyerek.
Tizenkét sípoló tüdő,
Tizenkét kinnal köhögő,
Tizenkét véresen vonító
Halál-kutyája. Ülnek együtt
S halálraírt ujjakkal
Cukrász uraknak csomagolnak
Ezüstpapírba cukrokat.

Pincelakás. Matrac a földön
Sűrűn sorban, és emberek,
Kíéhezett, agyongyötört,
Halálíg hajszott emberek,
Lihegő, pilledt emberek,
Melegre-sajgó emberek,
Férj, asszony, lány, legény, gyerek,
Vad, össze-vissza gombolyag,
Vad ember-kígyó forgatag.

Szobák, pincék, zugok, lyukak . . .
Az Inferno setét csodája
Szakadt fel lábaim alatt!
Véres fonákja a villamos világnak!
Jaj, hát ez is van a világon!
Jaj, sok-sok élet, amely nem-élet,
Tengernyi ember, aki nem-ember!
Velem-egy-lélek emberek,
Tenyésznek és ténferegnek,
Fetrengnek és penészlének,
És rám merednek, mind rám merednek:
Átok-szemek! vérvád-szemek!

Minden szentek, segítsetek!
Ki láttam ezt a látni poklot,
Hogy éljek evvel? Mit tegyek?

(1930)

ÉS JÖNNEK HOZZAM

És jönnek hozzám emberek,
Férfi és asszony és gyerek.

Az egyik mondja: Testvér, itt vagyok,
Segíts!
Ha nem segítesz, összeroskadok.
Halálos csend idáig kergetett.
Elég!
Megfulladok, ha nem beszélhetek.

A másik mondja: Minden össze-vissza!
Vad labirint
Köröskörül az életem fölissza.
Két hang-iker verekszik vérre bennem:
A N e m igen ma, holnap az I g e n nem.
És mind a ketten énbőlőlem vannak.
Testvér, segíts!
Ints rendet és magyarázz meg magamnak!

Én vétkeim! – kiált a harmadik,
Burjánzanak, pokoli бүrkők,
És vigyorog rám kaszával az ördög.
Testvér, téged a Krisztus küldött!
Mondd, mondd hogy minden megbocsáttatik!

És jönnek, négyen, nyolcan, tízen,
Véres flotta fekete vízen,
Reggel és este és minden órán
Csókolni szegény viola stólám,
Emberi sikoly és emberi fekély;
Emberkönny- és vér-óceán, amely ajkamig ér.

(1930)

ÚTFÉLI BOKOR

Az árok árva szélén,
Hol a tehén tipor,
M megbúvik egy haszontalan
Szegény akácbokor.
Lombját a kecske, birka
Félig lemarta már,
Betegre szíttá színeit
A gyilkos napsugár.

Csendben leültem egyszer
Véznácska hűvösén
És símogattam ágait:
Testvér, szeretlek én!
Ki tudja, honnan hullatott
A szélbe tétova
Atyád, az ismeretlen,
A titkos messze fa?

Ki tudja, itt miért vagy,
Mi van megírva rád:
Megnő-e itt az útfelen
Virágod, koronád,
Vagy minden porcikáddal
A csordát hízlalod, –
Ma még csak meggyalázva
Holnap talán halott?

S ki tudja, tudni üdvös-e?
Küldöttek, és vagyunk.
Törvényünk egy Kéz írta meg
S egy Kézbe lankadunk!
Ajkamról így peregtek
Halk harmatként a szók.
S hozzám simultak lombjai,
Mint lágy gyerekkacsók.

(1923)

KIS CSIBÉK

Kis csibék,
Puha-pelyhes, sárga-bolyhos
Pici nép.
Anyja mellett szökdicsélve,
Csipogatva, csipegélve,
Hűsz kerek piciny személyke
Félve lép.
Március kicsalta őket:
Életosztó, rügyfakasztó,
Télszalasztó, héjszakasztó
Édes ég.
Zugolyán a vén teleknek,
Mennek, mennek, lépegetnek,
Melegednek, élegetnek
Kis csibék.

Kis pulyák,
Furcsa pelyhes, sárga-kelyhes
Primulák!
Értetek foszolt a tél el,
Értetek borul be széjjel
Fűvel, rüggyel, lágy levéllel
A világ.

Mert ti vagytok, élheterlen
Kis buták, az értheterlen
Diadalmas és egyetlen
Ifjúág.
Most a föld a kicsiké lett,
Most nekünk áll minden élet,
Szökdicséljünk kis testvérek,
Kis pulyák.

(1923)

SZÉNABOGLYA

A lekaszált hegyoldal közepén,
Szabad fenyők gárdája közrefogja,
Fürtös kúpjával, méltóságosan,
Mint egy korona, áll a szénaboglya.

Még olyan zsenge, még egy napja síncs,
Hogy a serény vasvilla idchordta.
Azóta mást se tesz: emlékezik
Az illatos, a mennyegzős napokra.

Mikor mézzel viselő kelyheit
Reggeltől estig önfeledve járták
Szépségektől mámoros méhikék
És bolyhos testű bumfordi bogárcák.

Emlékeiben vissza-visszajár
Csillanó kasza, csurranó veríték,
És valami különös és meleg
Sejtésnek érzi ismeretlen ízét.

Fejére száll a pákosztos veréb,
És ő szelíden illatozza: tessék!
És békességgel várja a napot,
Hogy a tehénke jászolába vessék.

(1942)

IBOLYKAK

Az áprilisi réten
Gyerekszem-kéken
Ibolyák, ibolyák, ibolyák.
Bujócska-félve,
Mint a tavasz a télre,
De mégis diadalmas-kéken,
Mint a lebegő kék fátyol az égen,
Ibolyák, ibolyák, ibolyák.
Kék tőlük a part meg az árok:
Amerre járok,
Csupa kék, csupa kék, csupa kék a világ!

Nem téplek el innét,
Ó réti picinykék,
Ibolyák, ibolyák, ibolyák.
Csak egy ami aggaszt:
Lesz tán aki durva, leszaggat,
Aki nem simogatja pihétek,
Nem vágy lesimulni közétek,
Mint én, öcsikék, ibolyák,
Csepp szirmaitokkal összeremegve
Nem sír föl a boldog egekbe:
Csupa kék, csupa kék, csupa kék a világ!

(1932)

KASZÁLÓK

Kövér aranyat izzad a nap,
Illattal, mézzel csordultig a széna.
A mezőn hajlong az is, aki béna.
A suhogó rendek hullanak.
Dalolnak a marokszedő lányok,
Az ember nekidől a kaszának,
Az asszony a kenyeret bontja,
Pöttönke porontya
Kapkod a pille után.

A barátszékfű meg a zsálya
Boldogan nyújtja fejét a kaszára.
Ad a jó tehén szagos fű helyett
Habzó csuporba párolgó tejet.
Forró tejből lesz meleg vér patakja:
Ember élete, Isten gondolatja.
Az ember, akár a mezők virága,
Rámosolyog az illatos világra,
Holnap hajnalra kasza éle várja,
Porából kinő a székfű, a zsálya.
A mulandók múlnak, az állandók állnak.
Az ember nekidől a kaszának.
Az asszony a kenyeret bontja,
Pöttönke porontya
Kapkod a pille után.

(1929)

ASSZONYOK

Mint félreeső állomás lakója az egyetlen vonat után,
– Ó lehetőségek, álmok, életek! –
Úgy mozdul némán a férfi után
Asszonyok, lányok meleg szemetek.
S mint hajszolt utas vonat ablakából
Melegfényű csöpp messze házra bámul,
– Ó csend, melegség, tiszta fészek! –
Asszonyok,
A férfiszem úgy melegszik felétek.

Ti vagytok a párna, ti vagytok a pólya,
Kisfiúnak, nagyfiúnak,
Gügyögője, ringatója.
Álommézes ajkatok,
Orvosság a csókokotok,
Ti a puha mély kebel,
Ti a csorgó tiszta tej!

És ti a forró délsarki delej.
Úgy ömlötök el a képzeleten,
Mint zsarnoki számum tikkadt Keleten.
Úgy harsogjátok az ereken át
Az el nem alvó tűz dalát,
Az olthatatlan idegekét,
Akár a Szfinx károgtat a mesében
Vérszomjas énekét.
És mennek, mennek az ének után:
Fiatalok a vének után,
Csetelve, botolva, tolongva, sután,

Bénának sánta nyújt kezét,
Világtalan vakot vezet,
Úgy hullnak előre szegény bolondok,
Amerre ti cikáztok és csapongtok,
És csillogtok, akár a vér,
S elpállik az élet és pattan az ér,
De nincs megállás!

És ti vagytok a Háziáldás
Fehérre meszelt kis falon.
Szegett kenyér az abroszon.
Ti a kútvíz a harmatos pohárba,
Duruzsoló jószágos kályha,
Szekrényben illatos, puha,
Tündöklő, hófehér ruha,
Ti vagytok az olajmécs, mely álmatlan lobog
S imádkozik, míg mások alszanak.
A hervadtan is illatos csokor
A fészület alatt.

Én meg hugaim, úgy nézek reátok,
Ahogyan ember nézi a virágot
Meg a kisgyereket meg a napsugarat
Meg a barázdában a fűrjecskefiókot,
Ember, aki arat, –
Aki nem akar semmit tőletek,
Ember vagyok, testvéretek.

(1931)

BÖLCSEK

Szeretem a bölcseket,
Az Ismeretlennel birkózó Jákobokat,
Tengerszem-mélyek hallgatag hűvárait,
Akiknek a Gondolat izzó izgalma ismerős,
És akiknek keresni kedves,
És látni élet,
És akiknek értelem és gyönyörűség
A szemlélet cél- és ok nélküli csendje.

A félig-bölcseket is,
A szegény álbölcseket is szeretem:
Amint nekitaszítják izzadt-homlokú nagy fejüket
A problémák mohos kötőbjeinek
És dagadtra verik makacsul magukat.
Amint csábítja őket az alattomos fekete szénben
Az igazság fel-felrémlő kvarc szem-csillogása,
És a megpillantott szemcse szerelmével
Hempergetik maguk előtt az idomtalan fekete tömböt.
Szeretem őket, az igazságnak e sánta marathóni futóit,
Oktalanságukban és félségükben és furcsaságukban is
szeretem őket,
Az ő bolondos szenvedélyükért:
Testvér erőlködésükért:
Az Egyetlen felé hasító
Reménytelen szerelmükért.

És szeretem a szögletesfejűeket is,
 A nagyképűeket,
 A kómikus gögbe puffadt labdaarcokat,
 Akik a pult mellett a laboratóriumban,
 Vagy a boncolóasztal kései közt,
 Vagy a lexikon és a német Handbuch vastag sánca mögött
 Elégedetten tapogatják – mi tudósok! – tudományuk
 gömbölyödő pocakját,
 És önemelte katedrájuk mérhetetlen magasából
 Szánalommal nézik le az árva mi-fajták
 Foggyhatatlan csodálkozását,
 S szép gesztusokkal értekeznek mindenről, ami tudható,
 És még egynémely egyébről.
 Szeretem őket és szánom kimondhatatlanul,
 Mert kénytelenek kifelé nézni
 A belső űr kegyetlen kényszeréből,
 És kénytelenek szavalni színészmódra szüntelen,
 Mert nem bírják a csendet,
 És nem tudnak nem-ágaskodni görcsösen,
 Mert az E c c e n o s ! bamba koturnusa nélkül
 Oly aprócskák szegények,
 Hogy föl nem érik az ember-kicsiséget.

És szeretem az egyszerű embereket,
 Akik nem tudnak az eszmék poharáról,
 És tenyérrel isszák a forrás vizét.
 Akiknek a szó csak önmagát mondja,
 És kurta beszédük i g e n és n e m.
 Akik nappal dolgoznak izzadással,
 És éjjel egyhuzamban, álom nélkül alszanak,
 És nincsen mellékíze fekete kenyerüknek,
 És nincsen mérge ajkukon a csóknak.
 Sohasem láttak szillogizmust
 És Pantheont és Parszivált,
 De látják nőni a fűvet,

És néven szólítják a nyájban a bárányt.
Vasárnap énekes misére mennek
És délután harmonikáznak a kis padon a ház előtt.
Süveget gyúrnek a fergeteg elé,
És mosolyognak a májusi esőnek,
Harisnyaszárba gyűjtik a garast,
Szebben halnak meg Sokratesnél,
És emberbimbót úgy teremnek,
Akár a kiskert orgonát.

(1929)

ELKÉSETT HOLD

Ragyog a nyári reggel.
Ezüst harmatszemekkel
Virágzik a haraszt.
Kék-arany égnek alján
Elkésetten a halvány
Halottas hold virraszt.

Úgy bújik, oly parányi!
Már a szemét se látni:
Lehúnyta szégyene.
Mint egy kinézett vendég,
Ki, hogy időzni mer még,
Elnézést esdene.

Mint egy kivénült herceg,
Kit várából kivertek
Ifjabb hatalmasok,
S most érzi tehetetlen,
Hogy visszajöhetetlen
A szép kor elsuhog.

Mint egy nagyságos eszme,
Amely, varázsa veszve,
Nem rombol, nem terem,
Már nem vérszínű zászló.
Csak kékesen parázsló
Szelíd történelem.

Oly némán foszladozgat,
Mint egy hamvába roskadt
Szerelmes szenvedély.
Már megmozdulni sem mer:
Mint egy százéves ember,
Csak ül és üldögél.

Hold, hold, öreg barátom,
Ej, légy legény a gáton,
Ne hagyj el így magad!
Hol lesz ma még e jöttment
Világ, mely most előmleng
Körötted s kitagad!

A kamaszfényü hajnal,
A zsibvásári zajjal
Rikongó nappalok,
S a festett arcu vénlány,
Az alkonyat, oly mélán
Hiába andalog.

Akármi fennre héjáz:
Az est, a zordon ijjasz,
Vesszője már suhog,
S a nap máglyája üszkén
Feléd bókolva, büszkén
Kelnek a csillagok,

A hű testőri gárda,
És koszorúba állva
Kísér a trónra fel,
És ég-föld összecsengve
Egy hűvös, tiszta csendbe
Meváltást ünnepel.

Csak néz reám az árva,
És arca mint a lárva,
Már nem is szenvedő,
Amíg előmli végkép
Hideg halotti képét
A szürke szemfedő.

(1938)

VALAKI A HEGYEN KIÁLT

Valaki a hegyen kiált.
Vajjon ki lehet, mit akarhat?
Kaszáló székely a fiát?
Lányra legényke kurjogat?
Vagy egy fiú kajtatja váltig
Az elkalézolt pár lovat?

A hang most másodszor kiált
S a sziklafalon odaáltal
Dagadtra veri homlokát.
Hányat kell még kiáltani?
Meghallja-e, akinek szólna:
Lovak, lány, gyermek – valaki?

A hang most harmadszor kiált,
Végigzarándokol a völgyön
És végsőt sóhajt ideát.
Javuljatok meg istenek,
Hogy minden emberi kiáltás,
Akit keres, találja meg.

(1942)

A BERNÁTHEGYI

Mint egy jószívű, jólnevelt kutya
Fülét hegyezi, ha nevét kiáltják
S százszor elhozza szájában a pálcát,
Ha százszor hívja incselgő ura;

Vonakodást nem ismer; semmi gondja,
Vízbefuló ember-e, kit kiment
Szolgálatával, vagy csak egy pihent
Kényúr szeszélyének lesz jóbolondja:

Isten idomította örvös eb,
Igy ugrom én is, nem ismerve morgást,
(A Küldetés erősebb, mint a korbács,
És tenyérből-cukornál édesebb!)

Szolgálók én is: ha játék, se bánom,
Ha ingyencség, ha ugrató szeszély.
Egy fütytyentéstek ha fülemhez ér,
Cipelem fürgén minden tudományom.

Hátha van a hívók közt olyan is,
Ki már kedvét a földön nem találja,
Meghasonlott az emberrel halálra
S már csak az állat hűségébe hisz.

Volt már olyan is, akinek e pálcá,
Melyet a hű eb vérző szája hord,
A föld utolsó üzenete volt,
Melyen magát a mélyből visszarántja.

Van ember tán, kinek e remegő
Élet-halálra zengő furcsa játék:
Végső kegyelem, utolsó ajándék,
Kenyér és víz, napfény és levegő.

Ő nem vagyok én puli, sem komondor,
Munkás békesség boldog őrei:
Vagyok virrasztó, vén Bernáthegyi,
Mely a halálos hőmezőn barangol.

Örvén az élet: megy segíteni,
Csepp pont az egybebomló négy elembe,
De több mint állat: már-már félig ember,
S szemén kigyúl valami isteni.

Kékült arcát ha forró nyelve nyalja,
A jégahalálból visszarebbenő
Felsír álmából, mint a csecsemő,
Mikor a mellhez gömbölyödik ajka.

(1944)

MEGÖLTEK EGY FENYŐT

Megöltek egy fenyőt karcsú derekáért,
Olajos héjáért, lombos sudaráért.

Bárddal megfaragták csorgó anyatestét,
Halálos abronccsal derékon övezték.

Igy lassan elálljon kerengelő vére,
Lassan hamuhodjon szép húsa fehére.

Háncs legyen bőréből, ágaiból rőzse,
Derekából deszka, mához esztendőre.

Mindenkihez jó volt, senkinek sem ártott:
Érett a halálra, jöhetnek a bárdok.

Ki ezt tette rajta, tulajdon gazdája.
Isten, ember előtt jussa volt hozzája.

Megvult rá a jussa, oka is, bőséges,
Amért nem lehetett hozzá emberséges.

Nehéz itt az élt, kerges szív és tenyér,
Kell a nap a fűnek, családnak a kenyér.

Rendben van itt minden, panaszszó ne essék,
Csak az én torkomban szúr a keserűség.

Nézem, ahogy hajlong a szélben a nagy fa,
Nézem, ahogy gyúlik a csepegő gyanta.

Szívem csupaszán is csorog a részvétel.
Síratom a szép fát, siratom a székelty.

Eltömi a sírás dalnak eredt számat,
Mondanám is, nem is, együgyű imámat.

Uram, aki látod ezt a sok esendőt:
Pityókát, puliszkát juttass elegendőt,

Szalonnát is, húst is a székelty családnak,
És hosszú életet a jó fenyőfáknak.

(1943)

CSIGABIGA

Csigabigácska, jaj de de nem-okos vagy!
Miért másztál az útra? Eltaposnak!
Fejetlen jár itt annyi tompa láb.
Csigabiga, menj tovább!

Akinek szeme nincs, az mind kegyetlen.
Mi lesz belőled, csigabiga lelkem?
Mit ér neked, hogy hátadon a ház,
Ha egy patkó elgyaláz?

Jöjj, szépen lassan tenyeremre veszlek.
Ne félj, ne bújj: meleg pázsitra teszlek.
Ez szarvacskáid kihízelkedi:
Csigabiga, gyere ki!

Az Úristennek sok a gondja, látod,
Mosolyán melegszenek a világok:
Mégis lelkecském: az Isten szeme
Érted könnyet ejtene.

(1921)

EGY BORJÚ SÍR

A szomszédasszony udvarán
Egy borjú sír az anyja után.

Tegnap még itt volt, ma nincsen itt.
A boci sír és sejt valamit.

Hogy talán nem is látja már,
Elment az anyja, mint a nyár,

A gyenge tej, a zsenge fű
És minden ami gyönyörű.

Minden amit a szív szeret:
Nem szopik többet langy tejet;

Ha álmából fel-felpiheg,
Nem lesz már ott a jó meleg,

Amihez odadörzsöli
Busa fejét a kis boci,

Bögölyt sem rezzent róla el
Virrasztó farkavégivel.

Nem tudja még, de sejti tán:
Máskép lesz minden ezután,

Égen, földön és udvaron:
Sovány sarjú, száraz alom,

Hosszú nap, kurta éjszaka,
Fejetle húzó vasiga,

Görnyedt fej és görbült gerinc,
És munka, munka, munka mind,

Rabszolgasors, rabszolgalét,
S a végén bús kerek szemét

Behúzza vérpiros homály,
Érthetetlen, kábult halál.

Csak áll és néz boci-bután
És bőg az elment jók után.

(1943)

KECSKEPÁSZTORKÁK

Ugrabugráló alpesi kecskék
(Szegény embernek jó tehenecskék)
Zamatos lejtőn szerteszét
Ropogtatják a zöld csemegét.

Ahol lankát vet a köves oldal:
Kis tarisznyával, nagy szöges bottal
Vigyázza őket két kis legény;
Az arca piros, a talpa kemény.

Míg a mekegő nyáj legelészget,
Vernek a partba maguknak fészket.
Hordja görnyedve a két kicsi hát:
Iromba kövekből védő kalibát.

Liheg és izzad a két pici műves,
Pedig a hegyről húz le a hűvös.
Nagy suta felhők ólmos egen:
Torlik a zápor, az ár odafenn.

Verdesi máris az erdei sűrűt,
Forrnak a vízen fekete gyűrűk.
Játszani másszor kéne, fiúk!
Most vihar ellen kell nézni odút!

Kis negyedóra, annyit se vélek,
És nyakatokba ver az ítélet,
Zúdíttja nektek a vad patakot,
Tépi magával félig-falatok.

Unszolom őket váltig ijedten.
Egy szót se szólnak szavamra ketten,
Csak tiszta szemük nagy kékje nevet
S cipelik szaporán tovább a követ.

Jön, jön az ár és nincs hova bújni,
A világ készül özönbe borulni:
Kisfiúk, ketten, öklömnyiek,
Akár az Isten, csak építenek.

(1933)

TISZAVIRÁG

Szint' áll a folyó libegése,
Hullámot alig vet a mély,
Alig érzik a szél pihegése,
Az ég is, a föld is alél.
Mondd már, tétova szívem,
Mért borzol e csókpuha szél?

Engedd el a rúdat, a csónak
Járását ismeri már!
Nem tudsz-e örülni a jónak,
Míg lángol a dél meg a nyár?
Nézd, hogy táncol a vízen
A sok pici percnyi bogár!

(1939)

JÓ TESTVÉRI SZÓVAL

Hadd el a pityergést,
Drága cimbora!
Régi nóta már ez,
Ócska csimpolya!
Ezt nyüvi örökké
Minden vén gyerek.
Hát persze hogy rosszak
Mind az emberek.

Rosszak bíz ők ahhoz,
Aki rossz nekik.
Aki élheterlen,
Láb alá szegik.
Már ez ellen nincsen
Felfolyamodás.
Hogyne nyavalyogna,
Aki nyavalyás!

De hogyha a szíved,
Fejed is helyén,
– Kettő lesz belőle –
Egyet mondok én.
Nézz egyszer szemébe
Annak, aki bánt:
Mi lobog belőle
Rosszaság gyanánt?

Mondjam? Keserűség
Esett életén,
Bár maga se tudja,
Mije fáj, szegény.
Az fáj, ami nincsen,
Ami nem elég,
Mi ha volt is, elment,
S hült helye is ég.

Mondjam-e? Irígység.
Benned jót ha lát,
Neki jószerencséd
Pörkölő zsarát,
Tüske a szívében,
Mint a tű hegyes.
Azt hiszi, kihúzza,
Ha visszasebez.

Csoda-e, ha kéreg
Heged a szívéen?
Ha mi belül kérges,
Kívül is kemény.
Jó testvéri szóval
Lágyogasd fel őt,
Dobd vissza kenyérrel
Szegény kövezőt.

(1938)

ÖSZELŐ

ŐSZELŐ

Rozsdabarna őszi lombok
Hulló pelyhe közt bolyongok
És a hullást hallgatom.
Rozsdabarna bú a fákon,
Barna bánat, őszi mákony
Édessége ajkamon.

Régi módon andalogni:
El-elnézek egy maroknyi
Késve nyíló kankalint.
Zördül lelkem mély avarja,
Hogy az őszi szél fanyarja
Hűvösével megsuhint.

És a zörge, rőt avarból
Fölkacsint egy elcsavargó
Elmaradt arany sugár.
S fák közül egy ritka vendég:
El sem könnyezett növendék
Ifjú énem kandikál.

Nézem, nézem nedvesülő
Szemmel, mint egy ágon ülő
Szárnyalibbentő rigót.
Csak a már-már rebbenőnek
Súgom el, hogy őszelőmnek
Ez legelső könnye volt.

(1936)

HULLÁMMORAJ

Szürke tenger és szürke ég.
Ó véghetetlen szürkesség!
Jajongva száll a sok sirály.
A lágy eső halkan szítál.
Vonagló, méla vízmoraj,
Örök-egyhangú mélyi dal,
És mégse, mégse szomorú.
Ó szürke, szép, komoly ború!

Ti szürke tenger-távolok,
Lám én is, én is itt vagyok!
Az a hatalmas, furcsa szél,
Amely nem tudni merre kél,
Eddig sodorta csónakom,
S most ülve szürke partokon
Fontolgom, elmélgetem
Harminchatéves életem.

Mily különös, hogy itt vagyok,
Hogy hallom az örök habot
A véghetetlen ég alatt.
Hogy annyi minden elmaradt,
Hogy annyi volt és annyi van,
És el fog ülni nyomtalan:
Mint harsogó hullamhadak
A fövényen elomlanak.

Mily különös: Ma itt vagyok,
És holnap tán már új habok
És friss szelek ölelik át
Életem ingó csónakát,
Új tengerek és új egek,
Új szürkeségek intenek:
S holnapután új partokon
A régi zúgást hallgatom.

Mondd, mondd te gazdag szürkeség
Mi jöhet új élembe még?
Amit a szív tud sejteni,
Ami emberi s isteni
Engedtetett a Föld színén:
Mindent megértem, éltem én.
Már minden volt. Hogy élhetem
Még gazdagabbá életem?

Ha jönne most az alkonyat,
Amely bezárja útamat,
Úgy hagynám itt a szép nyarat:
Békétlen vágyam nem maradt.
Úgy hajtanám le arcom én
A hívó Isten kebelén,
Mosolygón, érten, gazdagon,
Halk Tedeummal ajkamon.

De hogyha élnem méretett,
Ha zúgnak még a tengerek,
És ismeretlen partokon
Kell még kikötni csónakom:
Kedves nekem az Akarat,
Melytől vitorlám megdagad,
S amely hajóznom rendelé
A láthatatlan part felé.

Csak zúgjakok, örök habok:
Én is egy kis hullám vagyok.
Testvér nekem a mélyi dal,
S a lelkem rá rímet sugall.
Ó édes ülni köztetek,
Hullámok, rímek, életek,
S hallgatni szívem halk dalát:
Az öröklét mély dallamát.

(Viareggio, 1925)

A RÓMAI HOLDHOZ

Róma felett kék-tenger éj,
Aranyhajó a holdkaréj.
Állok didergős éjidőn
A síma, néma háztetőn.
Körülsuhog nagy köpenyem,
Nemes birétum fejemen,
Kézemen zörgő olvasó,
Az ajkamon zsolozsmaszó.
De most a hold varázsa von,
S a holdat így szólomgatom:

Te méla mécs imám felett,
Öreg barát, köszöntelek.
Két szarvad kétfelé mutat,
S én követem a két utat.
Az egyik ég felé suhint:
Ó, minden, minden arra int.
Tán odalel kis árva szóm,
Meleg még tőle olvasóm.
De most a másik szarvadra
Az éjszakot találom.

Fenn, éjszakon most zúg a szél,
Mutatja már fogát a tél.
De jó fészek a kicsi ház:
A kályhában piros parázs,
A tea lágyan duruzsol,

Sült krumplics hív a hamuból.
Az izzadt két ablak közül
Kövér szalonna is kerül.
(A Mária néni ölt minap:
„Mondok, jó lesz az úrfinak!”)

S asztalhoz ülnek csendesen,
Az én négy szép legédesem.
S az első jó falat körül
A szó mindjárt reám kerül.
És meg se hűlt a tea még,
Előkerül a könyv, a kép,
S fölé hajolva követik
Távoli lábam lépteit.
Aztán nyílik a zongora
És fölremeg Solvejg dala.
Zsong, zsong a gazdag, mély zene,
Mintha idáig zengene!

Ó, mintha most is hallanám
És melegedném dallamán.
Míg Róma holdját zengetem,
Lám szívem így melengetem!
S egy drága napra gondolok
(Siettessétek angyalok!)

Amikor kisgyerek-fejem
Anyám ölébe ejthetem,
És elkezdem mesélni majd
(Mint vén hajós a régi bajt)
Hogy melegedtem egyszer én
Rómának őszi éjjelén
Szent Pantaleon tetején.

(1924)

H Ó A H E G Y E K E N

A nyár. a szénaillatos, még itt aludt az este.
Reggelre már a hegyeket az őszi hó megeste.

„Hát ez a nyár is elrepült!” – hallok anyám szavát,
S rezzenve látom homlokán az élet-ősz havát.

Ő rámnéz, s látom ajkain: imádkozik magában.
És dérbehajló homlokom végigsimítja lágyan.

(1937)

OKTÓBERI RÓZSÁK

Pirosnak az októberi rózsák,
Széltől, madártól zsongnak a fakó fák,
A szökőkút csorog, akár a jóság.
Bennem is, bennem is, félénk dallamok
Borzolgatják a lomha őszi prózát.

Elálldogálok egy árvácska-ágynál.
Mondd, árva szívem, merre, mire vágynál?
Mi az a dallam, ami benned vájkál?
Messze van, messze van, minden messze van,
Az is ami volt, az is amit várnál.

Nézel az égre? Az a piros felleg
Immár csak emlék: nap-vissza-lehellet!
Úlj meg a békés szomorufűz mellett.
Békesség, békesség, békés öregek,
Bölcsék mosolya, immáron az illet.

Pereg a levél és pereg az óra.
Jön a november, a dér meg a bóra.
Jobb lesz, gondolj a decemberi óra.
Neked is, neked is, holnap, úgy lehet,
Neked is fúvatnak takarodóra.

Hadd fúvassanak! Tudom, az is szép lesz!
Érett sziromnak lelengeni édes.
De míg bennem a dal fecskéje fészkes,
Hadd szálljon, – hadd fájjon: a tearózsát
Idesimítom ajkam melegéhez.

(1930)

BORONGÁS NAPLEMENTEKOR

Közelebb hozzám a vég, mint a kezdet.
Még dús gerezdek
Hintálnak izmos száramon.
A szüretelők fiatalja, vénje
Sikongva jár még mézes venyigémre,
Még idecsalja illatom.

Még szeretem az ablakom kitárni,
Hegyeket járni
Hajlós bokám nem lomha még.
Meggönnyezem az eldobott virágot,
S ha két szerelmemet összenézni látok,
Még mindig áldást mondanék.

De néha nincsen íze a gyümölcsnek.
Már néha bölcsnek
És hűvösnek érzem magam.
Sokszor messzének látom már a messzét,
S mint nesztelen fecske a ház ereszét,
Valami olykor megsuhan.

Hajamban több a szürke, mint a barna.
Az évek karma
Belém belém kap vérzetőn.
Meg-meglegyint a túlnani sötétség,
Mikor az esti nap legördülését
Lesem a hülő hegytetőn.

Nézem a gyorsan eltűnő korongot,
És elborongok,
De sohasem a multakon:
Még nem tanultam visszanézni mélán,
A pezsgő pír az esti ég acélán
Nekem még hívó sugalom.

Megyek, megyek az alkonyati fényben,
Piros reményben,
Előretárva két karom.
Mit bánom én, ha nő az árnyék!
Mindent, mindent, ami rendelve vár még:
Fiatal szívvel, akarom.

(1931)

FOGFÁJÓS RÍMEK

Egy bamba fog.

Sajog.

– Ej, vannak ennél súlyosabb bajok!

De fáj!

– Ne kiabálj,

Egy pici dagért ekkora dagály!

Mégsem arány:

Parány

Kínért nyafogni, mint egy kisleány!

Hát mit teszek majd százéves koromban,

Mikor a vénség ravaszdi, goromba

Vésője vájkál minden kis tagomba!

Miképpen fogadom, ha

Békés, meleg lakomba

Bezúg a bamba bomba,

Égetni romba,

Mindent, amit

Szentnek tanít

Tudás, becsület és a hit,

S ami, amig

Mozogtak ifju izmaid,

Az Isten országába vitt,

Ha úntad itt

Az élet bárgyúságait,

Ne hidd,
Hogy mert egy kis fog a velődbe szaggat,
Megérted már a legrosszabbat,
S az éjszakáid most a leghosszabbak!
Ó, lesz az még ebből is,
Fájsz még feketébb sebből is!

Végy hát morált most ebből is:
Ha fáj fogad, sziveld meg
A bölcs, a régi elvet,
S tartsd szépen rajt a nyelved.
Csak meg ne add elméd derűjét:
Csörgesd a rímek csörgetyűjét,
És mondogasd makacs szeszélllyel:
Ha jó: a más, a csúnya széllel,
Ember maradsz és szembe nézel.

(1937)

PRÉSHÁZ

Elszállt a forró kánikula-évszak,
Mint elmúltak a tavaszi fagyok.
Arany napfény, te már a szüreté vagy.
A hegygerincen némán ballagok.
És megállok a prэшáz ajtajában,
Ujjam motoz a rozsdás reteszen.
Rég jártam itt. Vajh nem volt-e hiában
Sok izzadásom? – el-elkérdezem.

Ha majd a tőke zamata lefosztva,
S elé ürülnek a tölt puttonyok,
Mit fog szólni a terméshez a gazda,
Kinél szegődött vincellér vagyok!
Lesz-e elég, s ha lesz is, lesz-e o l y a n,
Érzik-e rajta a hegy ős hevét?
Hogy gyenge mustom meg ne hazudtolja
A hegyközség királyi hírnevét.

Megérte vajjon napszámát a munka,
A fűrt, amit kádjába hullatok?
Nem hívott volna pendelyes koromban,
Ha nem vár tőlem valami nagyot.
Nem tart húsos szalonnán, lágy kenyéren,
Paplanos ágyon háltni nem feket,
Ha félmunkával tudja, hogy beérem
S elszundikálom kétszer a delet.

Elszundikálom, el is fütyörésem,
Ó jaj, bizony el is báméskodom,
De hányszor, amint egy-egy parti fészken
Fecsegni kezd egy madár-csöpp rokon.
Lélegzetem az aggodás elállja.
Tudom, nem üdvös elgondolni ezt,
Ám Isten hogyha úgy akarja: hátha
Madárfütytől is érik a gerezd!

(1940)

A TEJ HIMNUSZA

Asztalomon piros abrosz
Minden reggel,
Karaj kenyér, mázas csupor,
Kövér tejjel, jó meleggel.

Béke bennem, most jövök a
Szentmiséről,
Szinte buzog még a malaszt
Szívem forrás fenekéről.

Ottan ittam Tállya borát:
Isten vérét.
Itt is iszom Isten-adta
Békességnek szép fehérét.

Ahogy iszom, azon habos
Melegében:
A jó széna szagát szívom
Amelyen a boci tapos.

Szinte érzem istállónak
Langy homályán
Tehén-anya lomha-meleg
Boldogságát bocikáján.

Szinte hallom tejes csöbör
Csurrogását,
Tejesorrú tarka boci
Farka bojtja surrogását.

Gyermekkorom . . . Szomszédéknál
Bocát fejnek!
Ajkam szélén érzem ízét
Gyöngyözgető anyatejnek.

Csoda-lágyát simogató
Anyakéznek.
Ó be jó ez! Ez az emlő!
Ez a bölcső! Ez a fészek!

Emlékezés illatában,
Szagos tejen:
De jól esik lehajtani
Két karomra zsongó fejem.

Igy maradni, mint a szép tej,
Előmölve:
Visszafolyni, visszabújni,
Anyaoölbe, Isten-ölbe!

(1940)

ÉDES GÖDÖLLŐ!

Gyerek Gödöllő! Tágas végtelenség!
Ti drága dombok, lombok, rétek, erdők,
Nyulas mezők, agancsos vadasok,
Királyi parkok, csordás majorok,
Kákabocikás, fűzfabús Malomtó,
Nefelejcses Rákos a kert alatt,
Gyíkos Fácános, titkos t i l o s o k,
Kastély, kápolna, koronás főoltár,
Pirosgalléros ministráns-fiúk,
Vasárnap reggel: víg harangozás,
Gizella-fürdő, Önkéntes Tűzoltók
Szentistvánnapi vándor muzsikája,
Rabló-pandur, méták, verekedések,
Gerely-duellum, csúzlík, nyíl-csaták,
Kavicsháborúk, úszóversenyek!

*

Kirándulunk. Az isaszegi erdő.
A régi lomb Kossuth-nótát zsibong.
Minden bokor egy-egy csákós huszár.
Már megettük a vajaskenyerünket,
S hallgatjuk némán, kis hazafiak,
Hogy András bácsi, vén juhász, hogyan
Magyaráztatja, mint egy szép mesét:
„Amarrúl gyütt Damjánovics!”

*

Fiúk, holnap csatánk lesz! Igazi!
A pestiek, a nyaraló-fiúk,
Elkergettek a métázó helyünkről.
Pedig ők még csak métázni se tudnak,

Csak rugdalóznak: valami bolond
Üres bőrlabdát rúgnak a bolondok!
De nem engedjük! Az a mi helyünk!
Azért, hogy ők urak és pestiek,
Mi meg jobban csak mesztélábasok,
Azért az Alvég mégis a mienk!
Itt játszottunk már pendelyes korunkban!
Kotródjanak, ha jót akarnak, innen!
Megüzentem nekik a háborút.
Fiúk, két zsebbel gyűjtsünk kavicsot,
És csúzlival és nyíllal is lehet!
Az új fokost is kipróbálom holnap.
Hurrá! Ez egyszer igazi csatánk lesz!
Aki el nem jön, gyáva áruló!

*

Besnyői búcsú. Sok mézeskalács
És tarka bot. Komoly proceciók,
Templomi zászlók, tarka búcsúsok,
(Jönnek, dalolva, tegnap óta, Vácról!)
Olvasós nénik, nagy-pápaszemes
Előénekes jámbor öregek,
Legények, lányok, lacipecsenyék,
A Neszvedánál vaj, szalámi, szóda,
Zöld dinnyehéj a szekerek alatt,
Estére szét a templom oldalában
Ezer kis csillag-gyertya fénye gyullad,
S a Grassalkovich-kriptaköveken
Titokzatosan búg ezernyi szájon
Az éjszakában: Egek ékessége!...

(1930)

A P Á M

Apám. Két szikra szem. Nagy tiszta homlok.
Úgy áll előttem, mint egy óriás:
Egyszerre vonz és apróvá aláz,
Néhanap szinte lába elé omlok.

Úgy néz, akár egy római szenátor.
És én tudom: ha megaláztatik
Az igazság, ő nem lesz második,
És haláláig verekedni bátor.

Haragos hangon diktál a segédnek.
Most cikket ír. Borzongva hallgatom
A sok latin szót és büszkén tudom:
Holnap a nagyok mind erről beszélnek.

Rettegve nézek csillogó szemébe.
Tudom: ő védi a szegényeket,
És hátamögött sok nagy úr nevet,
De hízeleg mindenki a szemébe.

És néha, csendes őszi este, ketten
Sétálgatunk a kerti fák között,
Beszélgetünk, és érzem, hogy nővök,
És hogy tágul a mindenség körültem.

Elment. A tornyos ház is másoké lett.
De sokszor hallom, hogyha egymagam
Ott járok olykor este: „Kisfiam,
Az igazság erősebb, mint az élet”.

(1930)

AZ EGYETLEN KÉZ

Kezed, mely most akár egy kisgyerek-kéz,
Olyan soványka, takaró kezem
Körülkulcsolja félénk öleléssel,
És áhítattal teljesen.
És a nagy csendben gyöngyöző szemed
És buggyanó szavad lesem.

*

Ó, hogy látom a gyér szavak nyomán . . .
Flórika . . . rózsaszínruhás, tizenhatéves,
Táncol, valcert a bolondos fiúkkal,
És elfelejti, szegényke, hogy éhes.
Flórika táncol . . . Oly vidám, oly édes . . .
Elnézi egy bozontos, morc legény is
Égő szemmel a szoba szegletéből . . .
Szakadt a gombja, és felső zsebéből
Kikandikál a Magyar Themis . . .

*

Tornyos ház. Ősz van. Téglás konyhapince.
Vörösen forrnak a nagy katlanok,
Zubog a két nagy üst. Nehéz az illat.
Szilvalekvárt főznek az asszonyok,
Anyuka ott ül a középén,
És ki nem fogy a kötés a kezében.
S uralkodik, akár egy királyasszony.
De száguldozva, mint a vihar
Rohanunk le a lépcsőn Bandival.
A latin leckén összemaradtunk:
Futunk anyushoz, hogy igazat osszon.

*

Karácsonyeste délutánja.
Ereszkedik az alkonyat.
A Ház a gyerekeket várja.
Ilma néni a nagy szatyorral
Sajtért és almáért szalad.
Anyus a harmadik szobában
Most szeleteli a halat,
A dióspatkót hűlni rakja,
És ablak közé a vaját.
Fát vet a kályha parázsára,
(Lacika, ne légy láb alatt!)
S a kis kapuból ki-ki pillant,
Nem füstöl-e még a vonat?
A karácsonyfa készülődik
Az abroszlepte zongorán,
A pásztordal akkordja bújkál
A váró billentyűk során.
Fenyőfaillat lengi át
A kis szobát,
És jézuskás meleg mosollyal
A szürkületbe szétdalolja
A karácsonyfa dallamát.
És mindenhol visszacsókol
Ami az égi s földi jóból
Itt egy helyen ütött tanyát:
Az anyamell, az anyafészek,
Az első, legemberebb pihegések,
Élet, otthonban és melegben:
Szemetekben és szívetekben
Ti drága, drága két anyák.

*

Ó, fogom édes, egyetlen kezed!
Érezd te is a kezemet,
Mely most a tieden remeg:
Hiszen a tied ez a kéz,

A te húsdod és a te véred.
És a lelkem is, úgy-e érzed,
Hogy öleli a lelkedet!
Hisz a te lelkedből lobbant életre hajdan:
Fényedből fény lett,
És szeretetedből szeretet.
Így fog egymásban mindvégig pihenni
Kézben a kéz, és lélekben a lélek,
Míg majd egyszer egy ünnepélyes
Pillanatában a kegyelemnek
Az egyik kéz egy gondolatnyit enged
És belesímul boldog-csendesen
Az Isten nagy anyakezébe
És benne egy percig pihegve pihen.
Aztán a következő pillanatban
Kinyúlik újra néma áhítatban
A másikért, amellyel egy,
És el nem bocsátja soha többé,
Míg elsímul majd egyszer mind a kettő
Egymásban és Istenben mindörökké...

*

Rám járt az ünnepélyes pillanat.
Az Egyetlen Kéz eleresztett.
És én szorongatom a kis keresztet
A zörgő olvasón.
És eltörik a szóma...

(Valami eltört, összeforraszthatatlanul...)

(1930)

MIT MONDANÁL?

Ha ablakodat megkoccantaná
A Hűvös Angyal,
S avval a csöpp lélekharanggal
Becsengetyűzne födeled alá,
Amelyet mások meg sem hallanak,
Csak akiket immár szólítanak, –
Lelkem, mit mondanál?

Mondanád: Így jó! mondanád: Elég!
Ajtód kitárnád?
Vagy fejedre vonnád a párnát
És dideregve suddognád: Ne még,
Legyetek türelemmel angyalok,
Még lenni és zümmögni akarok? –
Semmit sem mondanék.

El sem köszönnék, mint egy átfutó
Nyáréji vendég.
Még kalapot se vennék,
Mint aki csak a szomszédban lakó.
Szökellenék, mint lomha tél után
A nap, a fű, a fűrge szél után
A mámoros csikó.

(1941)

Nagy Királynő, kit tizenkét
Csillag koronáz,
Jóságodhoz könyörög egy
Öreg iskolás.
Félve jön csak, szívszorongva,
Olyan félszegen,
Mint egy gyermek, aki gyónni
Először megyen.

Félve jön, hogy eldadogja
Szíve vágyait,
Gyermeksége ötvenéves
Imádságait,
S amit akkor nem tudott és
Nem mert volna még:
Hogy a gyermekség malasztját
Küldje rá az ég.

Voltam én is gyöngye gyermek,
Fürge kisfiú,
Kölyök aztán, kezes-lábas,
Legény is, hiú.
Lettem aztán java-férfi,
Rendes mégpedig:
Akiből tizenkettőből
Egy tucat telik.

Aztán Isten tudja, hogy, de
Úgy kerülközött,
Mester lettem, számadó a
Báránykák között.
Terelgettem, tanítottam,
Úgy, amint való,
Még tekintélyt is szereztem,
Mint írástudó.

Sok tudós tudatlanokkal
Fújtam egy-követ.
Mennyszágból is nem egyszer
Jött hozzám követ.
Tudom már, hogy nincsen új a
Forgó nap körén.
Hát most, Bölcseségnek Széke,
Hozzád jöttem én.

Öntsd belém a bölcseséget:
Úgy is mondanám,
Hogy a gyermekség malasztját
Esedezd le rám.
Engedd újra visszaélnem
Bokros éveim,
Lenni mint a régi kisdéd
Jézus térdein.

Aki bízó, aki tiszta,
Aki egyszerű,
S anyakézből édes neki
Ami keserű.
S ha elpilledt a játékban,
Csak egyet kíván:
Elaludni jó öledben
Édes jó Anyám.

(1947)

ERDŐ SZÉLÉN ESTVÉLEDTEM

Erdő szélén estvéledtem,
Porlepetten, gondlepetten.
Ordas nagy út sír megettem.
Kenyerem javát megettem.

Kenyér javát, ember rosszát,
Bor mézét és zavarosságát,
Soknál több volt, úgy rámhozták
Nevezetlen égi posták.

Isten sípja rítt a számon.
Kinek kell a tudományom?
Tenger tükrén gyermek-lábnym!
Mondjam-e, hogy szánom-bánom?

Én aludni telepedtem,
Subám fejem alá tettem.
Édes Gazdám ott felettem,
Majd elleszünk immár ketten.

Összeteszem két kezemet,
Angyalaid hadd jöjjenek,
Hadd fogják be két szememet:
Csak Teveled töltözzenek.

Reggelt úgyis ha megérnek,
Csak-csak visszanezegélnek,
Kezdődik a régi ének,
Szíveknek-e vagy a szélnek?

Amíg győzöm, addig éljek.

(1945)

SÜSS FEL NAP

ÓDA AZ ÉRTELEMHEZ

E barbár korban, amely megtagad,
És bálványoknak ver oltárokat,
És kegyeikért embert öldököl;
Mikor főisten az inas ököl,
És a cselló és az orgona hangját
A boncok dobverői túlrikongják,
És ellened mond minden idelenn:
Mi téged vallunk Isten-örökünknek
S feltömjénezzük hozzád énekünket,
Ó Értelem!

Terólad vall, Isten-lehelte fény,
A medve-ember barlangrejteken
Az első tűz, az első tiszta szó:
Te vagy az ember-alkotó.
Téged lehelt a gyúró Isten ajka
Hatod napon a szétmálló agyagba,
Hogy általad az ember úr legyen,
Belőled ömlött Sionon a zsoltár,
A próféták ajakán te rivalltál,
És hozzád szólott Krisztus a hegyen.

Te fogtad hámba a villámokat,
Ó napbarontó Phaeton-fogat.
Üstökön kapja szárnyad a szelet,
S a csillagokba fúrod föl fejed.
Kihallgatod a Földanya igéit,

Alácutatsz az Óceán szívéig,
És kottára fogod a Végtelent.
Ha imádkozol, Istent lát a látó:
Dante és Rembrandt, Bolyai és Plátó
A semmiből világokat teremt.

Eget és földet, új naprendeket:
Elbonthatod és megteremtheted,
Mert csak általad alkot az Erő.
Mert ama Lángból lobbantál elő,
Amely izzott az örök Atya mélyén
És fellobbant a kezdet kaosz-éjén,
Aki által lett minden, ami él:
Akit dadogunk L e g y e n - nek, I g é - nek,
Elsőszülöttje Isten életének:
A Második Személy.

Nagy származásod égette beléd
A nyugalanság isteni jelét:
Mint dús anyára fészlő hajadon,
Fény-ujjaddal túlmutatsz magadon.
Mint selyemhernyó, ha kibontja szárnyát,
Hit lesz belőled és szálló imádság,
Ha ledobod az érzékek mezét.
De így sem férsz el hűvös templomodba,
Oltáraidról lelépsz mosolyogva
És megfogod a Szeretet kezét.

(1931)

RUDOLF CZINEGE

A Sella és a Marmolata közt,
Ahol a szikla rózsza és ezüst,
(A vért felitta rég a hó s idő)
A hegyoldalban meghúzódik
Egy parányi katonatemető.

Az óriási templom-dolomit
Alján feketén elővillanik
Az ócska vasrács négyszöge.
Egy sírkőről, nehéz osztrák nevek közt,
Egy név szalutál: Rudolf Czinege.

Császárvadász. A büszke régi ezred
Neve leporlott. A csorbult keresztet
Bokrétázza egy pici lobogó.
Három színét megszította rég a napfény,
Vagy tán a szív, a tövén álmodó.

Nincsen szó arra, ami elfogott.
Cirógattam az ócska szalagot
És sirva mondogattam: Czinege.
S havasi szélként elkapott magával
A süppedt sír tragikus éneke.

Császárvadászok. Mintha látnám:
Böfög a tűz a Col di Lanán,
Felundorult a poklok feneke.
Kaverna mélyén, csukaszürke arccal
Ül a Becsület: Rudolf Czinege.

Rudolf és Péter, János és Mihály,
És mind-mind, ami bennetek zihál,
Ó Czinegék, ó drága Czinegék!
Ki mondja el a szalmahéjas fészkek
Sótalan, cukortalan életét!

Ki mondja el a füsttelen tanyákat,
A szikkadtmellű, fásult nem-anyákat,
S a szörnyű mánál iszonyúbb jövőt,
A fenekestül felborult világot,
S a nagy kérdést, a rátok meredőt:

Lesz-e vagy nem lesz bukott Magyarország? –
Az ítéletet, Isten-írta sorsát,
Ti mondjátok ki, fáradt Czinegék.
A tar sziklák közt üvölteni hallom
A kétségek hiénaseregét.

Feleljetek, ti nagyszerű halottak!
Meghalni nálunk csodaszépen tudtak
Mindent a hősök, halni másokért:
De élni, élni, élni magatoknak:
Ez az, mit most a végzet-óra kérd.

Az élet és a szétomlás határán
Horkanj meg immár, történelmi bárány,
És mutasd meg, hogy mire vagy erős!
Jámbor Czinegék, tudtok-e tar-ölyvvé,
Kesellyé válni, mint a mesehős?

A mesebeli legkisebb legény,
Ki átbukik a fejetetején
És azzá válik, amivé akar?
Mindenné kell ma válnod egymagadnak,
Czinege Rudolf, utolsó magyar!

Egyetlen magyar a kereszt alatt,
Mozdulj, felelj hát, felszólítalak,
Kényszerítelek: van-e még remény?
Van-e még benned sír-szétrúgni élet?
Vagy jól pihensz a német kő tövén?

Mély csend. Czinege Rudolf nem beszél.
A Sellárol lejött az esti szél,
Ismeretlen dallamot suttogott.
Hogy visszanéztem: a szélben, a síron,
A lobogócska lobogott.

(1938)

SÜSS FEL NAP!

Süss fel nap!
Jöjj fel nap!
A kert alatt egy kis bárány majd megfagy.
Csúnya tavasz, csúzos eső csepereg,
Szegény bari csak botorkál, didereg.
Azt a konok fene felhőt hussogasd el,
Szegény barit melengesd fel, símogasd fel,
Élhessen, béghessen,
Csemegézzzen édesen,
Kicsi gyapja gyarapodjon selymesen.

Süss fel nap!
Jöjj fel nap!
Ez a szegény bolond világ majd megfagy.
Háza-tüzét eloltotta ridegen,
Majd megveszi az Úristen hidege.
Elkoppantott, ha mit elért, gyertyát, mécset,
Lehellete csillagokat elemésztett.
Langyos nap, éleszd fel,
Szíve fagyát égesd fel,
Hátha talán ember lehet még egyszer!

Süss fel nap!
Jöjj fel nap!
Az Úristen, ha lenéz ránk, majd megfagy.
Le se nézhet: az eget is elállja
Rosszaságunk fellegező párája.
Maga művét, gyönyörűjét úgy se lelné,
Csak az ember, csak a kontár keze szennyét.
Süss fel nap! Föld és ég:
Te utánad egy éhség.
Mosolyogtasd meg az Isten fölségét!

(1939)

CSALÁDFA

A csőcselék e csúf korában,
Mikor az ember egymagában
Csak számnak kezd számítani,
S hogy mégis érőt érni bírjon,
Eget ver (bélyeges papíron)
Az ősvadászó hallali,
Múzsám, jövel ma, vallani.

Mert minket sem a gólya költött:
Vagy egy-két-harminc emberöltőt
Megértünk mink is, legalább.
Jöjj, fessük meg közös erővel
(Szemétdombról az égre nő fel)
A pókhálós családi fát.
Oly tarka, mint a délibáb!

A gyökere egy vén csavargó:
Az ágostai hétmagyartól
Magzott nevetlen ivadék.
Sátor alól sátorra járva
Tengette kobozán az árva
Vitézek-csúfja életét,
Nótázva népe végzetét.

Nem fényesebb az asszonyág sem,
Nem kényesek az ősanák sem:
Egy kis cseléd az ükanyám.
Nótázó ajka friss fuvalmát
– Ahogy örlette kicsi malmát
Úr kenyérének úr-tanyán –
Püspökök lesték hajdanán.

Bizony a vér se szín turáni:
Kerülközött egy-egy Gvadányi,
Pázmány neméből németek,
Egy Zrínyi is, ki hősi horvát
Rögön emelte daca tornyát,
Volt rác is, tót is, egy sereg,
Mint ama Petrovics-gyerek.

Volt közte hős, volt áruló is,
Akadt egy-két cigány zsidó is,
Börtönt is ült nem egy üköm.
Nyugtalan nép! Ki tehet róla!
Enyéim, s Isten a tudója:
E sokgöcsörtü dús tövön
Bútt napvilágra csepp gyököm.

S ha tudakolnád nagyapámat,
Ki megnyitotta szóra számat,
S ha kérdenéd apámuram:
Amaz Mihály, a nagy Merengő,
A sasok útját túlkerengő,
S az apám János, színarany,
A pecsétgyűrűm tőle van.

Im a családom, im a vérem.
Szavam elállja a szemérem,
Hogy így kiadtam mindenem,
De mindent rajtuk át öleltem,
Lelkükből lelkedzett a lelkem,
És Istenük az Istenem.
Más őszömet nem ismerem.

(1939)

DALOLJ, NE FÉLJ!

„Egy új világ van születőben!” – mondják,
Kik felkötötték az Idők kolompját.
A vének, kiknek szája fél-sírára:
„Megérett a világ a pusztulásra!”
Ne higgy nekik, magadnak higgy te, lelkem!
Én egy órával mások előtt keltem,
De fáradt nem vagyok,
És bizalmasaim a csillagok.

Én nem hiszek a tele-szájas Újban.
Az Új csendben jön és oldott sarúban,
Vagy a magasból angyalpille szárnnyal
A szívbe, mit az Istenség megárnyal.
És akiben Igéjét megfogantja,
Az szánva néz a kérkedő Kalandra,
Amely ma szertesztét
Elfojtja a szemérmes Új nesztét.

Én benne hiszek, mind a világ ellen.
Órá esküdtem ifjú életemmel,
S azóta minden évszakújuláson
Még-még újabbnak, ifiabbnak látom.
És örökebbnek. Ó hogy issza fényét,
Hogy zsendül rajta új sarj, új reménység,
Mely örököt akar!
Csak ami örök, az a fiatal!

Ne higgy, én lelkem, csak makacs magadnak.
Megy a karaván, kiskutyák ugatnak.
Vénhedt ebek vonítanak a holdra:
A hold csak hinti harmatát mosolygva.
Eredj, én lelkem, elrendelt utadnak
Szolgálatodra: keletről nyugatnak,
Előre, mint a nap.
A Pillérek erősen állanak.

Meleg a nap és hűvös szellők fújnak:
Ki mondja őket réginek vagy újak?
Csorog a forrás, szüntelen szülemelő:
Embernek, őznek örök anyaemlő.
Vedlik és újul az emberi öltő,
Meleg a nap, és énekel a költő.
Lelkem, dalolj s ne félj,
Te napsugár, forrásvíz, enyhe szél!

(1941)

VÍZÖZÖN ELŐTT

Hullámozó hegyeken
Elküldöm kóborolni lelkemet.
Szabad, játékos hadd legyen
Egy percre még, –
Szállanék, szállanék,
Mielőtt a sötétség eltemet.

Már zúg a vízözön,
De én még nem akarom hallani.
Az oktalan erőkkal nincs közöm.
Törvényt teszek
Magamra: míg leszek,
A Szentséget akarom dallani.

Hallgató hegyeket,
A kakukkfű szemérmes illatát,
Kicsorduló szirmok megett
A méhikét.
Hadd hívom égre még
A béke betlehemi csillagát.

A Játék és a Csend
Utolsó hitvallója hadd legyen.
Hadd lássa Isten odafent:
Mikor a föld
A Nagy Hazug előtt
Feküdt is el: az illat élt és álltak a hegyek.

Ragyogja még fejük
Az alkony szivárványos sugarát.
Hozzád imádkozom velük:
Uram, ha tán
A vízőzön után
Fölemelhetné fejét Ararát!

(1941)

VIRRASSZATOK!

A Szegedi Fiataloknak

Fiatalok,
Kikkel a tea józan illatában,
A tiszta munka testvér mámorában
Most összehajolok,
Mint bor fölött és honfibú alatt
Másszori magyarok!

Barátaim,
Setét az égbolt, jégmorcos tetőjén
Még vendégkép sem villan a verőfény.
Ily nap ki járna kinn!
A kutya-macska is ma összebúj
Szélvédte vackain.

Hát hogyne mink,
Kikben a szépség boldog némasága
És az igazság zendülői vágya
Közös ritmusra ring,
S kiknek egy tűzből lobbannak elő
Virrasztó lángjaink.

Virrasszatok!
Ha barlang lesz is és ha katakomba
A fészek, ahol megbújtok szorongva,
S a cirkusz-állatok
Bőgése rontja is ma semmivé
Szép álmatok.

Az álmokat,
Miket megélni boldog rendelések
S miket – bár vétót mondjon rá a végzet,
És vért a szolgahad –
Akinek Isten megnyilatkozott,
Míg él, meg nem tagad.

Elmondanám
Hisz a féltéstől a szívem kicsordul:
Ne féljete a lélek hagyta kortul,
Amelynek piacán
A bölcsét túlrikoltja a vasas
Bárgyú pretórián.

Elmondanám,
Érzem a kort, melynek bírái lesztek,
Látom, látom az újszülött keresztet
Egy templom homlokán
Felfényleni az elzörömbőlő
Szennyes vihar után.

Egy templomén,
Melyben ti lesztek a pillér, az oszlop,
Kik nem görnyedtek és nem ingadoztok
Bálványok küszöbén.
Már hallom a búcsúsok énekét! –
De még sem mondom én.

Hallgatni jobb.
Hiszen akármi szépet mondanék is,
Tudjátok, mondatlan maradna mégis
A fő, a legnagyobb,
A szent, ami most összevillanó
Szemünkön felragyog.

(1939)

ÓDA EGY NYÚLHOZ

Láttam egy nyúlat. Kövér volt a rét,
Óvatosan eszegetett az árva,
Közben mozgatta két hosszú fülét
Előre-hátra.
Egy-egy harapás, egy-egy fülelés.
Olyan furcsa volt ez a jelenés,
Kacagnom kellett ökemét.

Aztán megláttam a szemét,
És megfagyott a nevetésem.

Ó az a két szem!
Az a két sárga, rab-sunyi
Szemecske, mit fáradt-bután
Minden falás után
Meg-meghunyt!
Egyet harap
A két felálló periszkóp alatt,
És míg habzsol szegény, félig-se-rágva:
Silbakolva előre-hátra,
A két fül körbe les.

Szegény füles!
Mi fojtogatja kis szived?
A farkas körmét retted?
Vadász csövé? ebek fogát?
Vagy mely az égen vijjog át:
A csórehorgas vércsefajt?
Vagy a rezzentő gyíkrobajt?

Minden gyanús! Minden gyanús!
Ha szöcske szökken, csiga húz,
Fűszál tövén is tör leseng,
Alattomos maga a csend.
Halált hozhat a víz, a szél:
Ellenség minden, ami él.

Hiába katonás fülek,
Hiába láb, szél módta gyors:
Gyorsabb a Sors,
És éberebb a rémület.

Emberek, emberek,
Az Isten legyen irgalmas nekünk!

(1941)

VÍZ, VÍZ, VÍZ...

Esik az eső, mintha öntenék.
Odafele tán már nincs is ég,
Csak víz, víz, víz!

Mennydörgés mennydörgést követ,
Záporzanak a mennykövek.
És víz, víz, víz!

Harangvirág most hova búj?
Hol didereg a pici nyúl?
Hol vacognak a cinegék?
Van-e számukra menedék?

Hát aki ottkinn csavarog:
A vézna, pőre vándorok!
Ágyúkon, árkon-bokron át
A szótlan ázó katonák!
Akinék nincsen fődele,
Hová lesz most szegény feje!

Eldúl mindent a mocskos ár,
Bölcsőt anyától elcibál,
Testet és lelket elgyaláz,
Patkánygödörre lesz a ház,
Kocsonyává a szép gerinc.

Hát akinek Istene sincs!

(1940)

KATICABOGÁR

Piros pöttyös kicsi vendég,
Katicabogár,
Sütkérezni csiklándozó
Tenyerembe jár,
Tenyerembe jár.
Akármilyen nagy volt a tél,
Mégis itt a nyár,
Mégis itt a nyár!

Szároгатja szárnyacskáit,
Illegeti szét.
Fejünk fölött szivárvánnyal
Pántlikás az ég,
Pántlikás az ég.
Ha az ördög szánt is rajtunk,
Csak megvagyunk még,
Csak megvagyunk még!

Káromkodós jégesőben
Káromkodni kár.
Pokolgyomrú felhőkön is
Az Úristen jár,
Az Úristen jár,
Ő tudja, hogy mire végzi,
Majd megleszünk már,
Majd megleszünk már!

(1942)

NE ALUDJ, URAM!

Exurge, quare obdormis Domine!

Ne aludj, Uram, már sokáig!
Az utakon a vér bokáig,
A hullapára köldökig,
S a bűn, a bűn:
Fojt szinte már szemöldökig!

Ha még soká késik a reggel:
Uram, mi lesz az emberekkel?
A jókkal! – olyan kevesek!
Belőlük is
Hiéna lesz és tigrisek?

Mi lesz a néma kisdedekkel,
Kik néznek ránk döbbent szemekkel,
S akiknek ajkán tej helyett
Az ördögök
Nektárja csurran: gyűlölet!

És mi lesz, Uram, – jaj, ne vedd el! –
Világunk emelő kezekkel?
Mert káromlunk és megvetünk,
Uram, Uram,
Meghalsz-e végkép minékünk?

S ha meg: a kárhozat e földjén,
Hol megpattant a szív, a Törvény:
Kérdezni is alig merem:
Mi lesz, mi lesz
Gyámoltalannal, énelem!

Csepp szívemmel, mely gémberedten
Piheg elhúzó tenyeredben,
S mint egy fészékéből kiesett
Fecskefiók
Szorong szegény és didereg.

Tudod, Uram, hisz Te teremtél,
Nincs több szívem ennél az egynél,
És ez – pusztuljon bár bele –
Ha mérge is,
A föld ízével van tele.

Nem tudok ember lenni máshol!
Vízözönben, földindulásakor,
A végítélet-napkor is:
Nincs más hazám,
Belé fogódzom akkor is.

Míg kezed melegén nyöszörgök,
Most is, Uram, azért könyörgök:
Lüktessen áldott tenyered
Szívembe még
Egy dobbanásnyi meleget.

Add meg nekem, ó meleg Isten,
Szívem rajtad fölmelegítsem:
Hátha utóbb hozzám melenget
A bujdosó
Igazak közül még kilencet!

(1940)

Jól eltömött redőny mögött
Hársfalevelet főzők.
A föld felett griffmadarak,
Halállal viselősek.
A klinikán sírnak a gyerekek,
A sírokban nyögnek az ősök.

A holtaknak jó már odalent:
Éltek, ameddig győzték,
A csontokkal a gondokat is
Szépen elszemfedőzték.
Könnyű teher a hazai rög,
Nehéz a felelősség!

Könnyű a gyerekeknek is:
Még ők fejére nőnek
S elszaggathatják töreit
A nagy Emberevőnek,
És írhatnak törvényeket
Istenesebb időnek.

De mit tegyen a férfiú,
Kinek törvénye: tenni,
Ki prófétálni küldetett,
És nem hallgatja senki,
És két halál feni rá fogát,
A kinti és a benti!

Kívül az ordas légiók,
Az emberhús-veszítők.
Benn a megőrült háza-nép,
A Krisztust újrafeszítők.
Cseppenként vérezteti el
A százgyökérü szív őt.

Mit tegyek? Némán kavarom
Az elszűrt hársfalombot.
Kéken illannak ég felé
A gőzök és a gondok.
Kik végig-forrón fogynak el,
Bölcsek-e vagy bolondok?

(1943)

GYŐZŐD-E MÉG?

Cudar felhők gomolyognak,
Elkormozzák az eget.
Jeges eső fenyeget.
Esztenedim komolyodnak.

Komolyodnak, feketednek,
Fogy a piros, fogy a kék,
Óreg legény, van-e még
Olajod a kerekeknek?

Győződ-e még ezt a beste,
Ördöghasból kivágott
Haramia világot.
Megáldani minden este!

Meddig győződ egymagadban
Emberesre mosdani
Képedet a mostani
Szennyektől a csepp patakban,

Az imádság patakában!
Az sem a szép régi már:
Zavaros is, el-eláll,
(Dögöt görget mostanában).

Meddig győződ türelemmel
Az Úristen türelmét?
Futja-e még kis elméd,
Hogy az ember mégis ember!

Hinnél-e a Hitetőknek?
Avagy állod: az a jó,
Amit az Isten kiró
Akkordmunkát az időnek?

Érted-e még, hogy nem érted
Ami nem is értelem, –
De ami van ideleenn,
Még sincs másért, csak teérted!

(1942)

FECSKÉT LÁTOK

Fecskét látok, szeplőt bányok.

Magasan, feketén, nesztelen,
Fecske suhan a meztelen
Csatamarta mezőn,
Magasan, feketén, nesztelen,
Valószínűtlenül előkelőn.

De régen, de régen, de régen
Láttam fecskét az égen!
Egy esztendeje már,
Egy világéve, hogy nem járt felém
Ez a meghitt madár.

Egy világéve merre járhatott,
Milyen szörnyűségeket láthatott
Keleten, délen, északon,
Hogy visszatért és itt akar hazát
E temetői tájakon!

Talán nem is jött vissza másért,
Úgy hozta el csak tisztesség okáért
Ünnepi fekete mezét:
Megérezte, mi folyik nálunk:
Egy hétországra szóló temetés.

Vagy tán most is a régi hozza
Gémberedett földünkre vissza:
Az örök tavasz-sejtelem?
Valamit lát a magasságból,
Ami nem látszik ideleenn?

Talán lesz itt valami, – valami,
Amit nem lehet füllel hallani,
Mozdulás, fogadás, jövő . . .
Fészekrakásra új ereszt,
Új maggal új vetőt!

Akarom hinni, ami képtelen:
Ha elrohadt a szép jelen,
Rothadtan ad kalászt a mag.
Fecskeköszöntő gyerekekkel
Gyerekeknek érzem magamat.

„Fecskét látok, szeplőt hányok” –
Ti holnapi gyerekek, lányok,
Hányjuk a szeplőt sebesen,
Ne maradjon a makulának
Ifjú szívünkön nyoma sem!

Csak a napfény, csak ami égi,
Csak az maradjon bennünk régi,
A többi minden új legyen!
Akarok hinni. Felhajítom
A levegőbe süvegem.

(1945 március)

AZ AUTÓ ÉNEKE

Hívtok, fiúk?

Az autó remeg és zihál,
Mintha már a repülés izgalma rázná.
Szinte látom, hogy tágnak az orrcimpái,
Hogy remeg a vékonya,
Mint egy karcsú paripáé,
Amint az oldó dörrenetre vár.
Hát itt vagyok. Gyerünk.

Lehullt a fonál, a pálya szabad.
Szökken az útnak a gép, alig-alig fékezve magát,
Mint menyasszonyi táncra fürgebokájú lány.
Most, most odavetve a gyeplő,
A számlapon hetvenet füttyent a nyíl.
Szilaj, nevetőfogú szél arcomba harapdál:
Nem is harapás ez: valami fanyarfriss vadízű csók.
A levegő szinte paskol:
Tán nem is levegő ez, hanem szín-oxigén!
Érdes robogó ritmusban kanyarog alánk az út,
És félighúnyt szememen át
Messziről, messziről élénk lobog a nap.

Nem is nap talán:
Valami ingerkedő Integetés,
Valami bújócskázó, ki-kibukkanó Nagyszerűség.
Talán a mesebeli Akastyán-hegy,
Amely magához húzza a hajóst.
Talán a Kacsalábon Forgó Várkastély,
Ahol az elátkozott királykisasszonyt őrzi a sárkány.

Talán a Sohasemvolt, a Mindighajszolt,
A Titok, a Teljesülés!
Hajrá, repülünk feléje!
Százszorta él, aki száguld!

Ó pedig nehéz embernek lenni!
Nézzétek, hány mezítlábas gyalogol az úton!
(Bizony, ezerre ha egy autó esik!)
Hány fintorítja ránk az arcát!
(Bizony, a benzin elnyeli a széna édes illatát!)
De semmi az, fiúk!
Másképen lesz maholnap!
Ennyi kerék és ennyi motor és ennyi csavar
És ennyi szárny
Csak megmozdítja mégis egyszer
A nagy tehetetlent, az Embert,
És megremeg a nagy mihaszna Massza,
És ami áll ki-tudja-óta,
Földrengető mozgásba kezd.
Hej fiúk, az lesz a pillanat!

Ó de mi szálljunk addig is, fiúk!
Velünk repül a fecske,
Velünk a szél, velünk a nap,
És sóhajai a millióknak,
Akinek szárnyat nem adott a sors,
De a szívdobogásuk szállani sír.
A választottak mind velünk!

Nézzétek, elől egy teherautó zakatol,
Kenyerekkel rakva színig:
Robog az éhes emberekhez.
A másikon öreg-pap meditál fehér karingben:
Haldoklónak visz Szakramentumot.
A harmadik, negyedik, ötödik

Téglát, vasat, szerszámokat cipel:
Amoda készül a hegyre a karaván,
Ott épül a csillagvizsgáló torony,
Amelyen égbe néz majd a tudós,
És a felhő kezéből kicsavarni tanulja
A villám nyilait.
Az az óriás, otromba gép
Afrikába visz expedíciót,
És, és, talán ha nem csalódik ájtatos szemem,
Nem gépfegyvereket visz, hanem patikát és bibliát,
És rádióállomást állít a sivatagban.
És lesz, amikor a Szahara szívében
Háromféle színű ember ül együtt
És hallgatja Beethoven zenéjét,
És Szentpéter harangszavát.
És ki tudja, talán egyszerre csak
Belekapcsolja magát a körbe
Az Ismeretlen Hullámhosszú Állomás,
És egy lélekzetelállító pillanatban
Mégyszólal az Isten.

(1930)

TARTALOM

VERSEK (1946—1958)

Esti ballagás

Az őszt dicsérete — — — — —	9
Mint a Mátra — — — — —	11
Tücsökszó — — — — —	13
Esti ballagás — — — — —	14
A tearózsa — — — — —	15
Hajnali madárszó — — — — —	17
A fák, a szelíd óriások — — — — —	18
Nézd, süt a nap! — — — — —	20
Bocsássatok meg — — — — —	21
Kék csend — — — — —	22
Hajnal a Normafánál — — — — —	23
Csillagok, csillagok — — — — —	24
Kukoricaszárak, éjjel — — — — —	25
Fények — — — — —	26
Búcsú a bükköstől — — — — —	27
Kődben — — — — —	29
Érett nád — — — — —	31
Isten áprilisa — — — — —	32
Mandolin — — — — —	33
Illatok — — — — —	35
Ujjak — — — — —	36
Csavargó szellő — — — — —	37
Jaj de szépnek . . . — — — — —	38
Tavaszi szél vizet áraszt — — — — —	39
Kettős szivárvány — — — — —	40

Találkozások

Mátraszentimre — — — — —	43
Szentségtartók — — — — —	45
A búcsúzó naphoz — — — — —	47
Sétál az Isten — — — — —	48
Öregasszonyok — — — — —	50
Samu bácsi — — — — —	51

Tera néni — — — — —	52
Két asszony — — — — —	54
Vadgesztenyék — — — — —	56
Misék — — — — —	57
Mosolygó gyermek — — — — —	59
Gyerekek — — — — —	60
Fák és gyerekek — — — — —	61
Fecske — — — — —	62
Invokáció egy szőrös hernyóhoz — — — — —	64
Hőscincér — — — — —	65
A bölcs hernyó — — — — —	66
Két kis malac — — — — —	67
Madárijesztő — — — — —	69
Mancus vagy az állhatatosság — — — — —	71
Törött rádió — — — — —	72
Ablakomba, ablakomba . . . — — — — —	74

Örvénynek az örvény

Atommag — — — — —	77
Örvénynek az örvény — — — — —	78
Szél a Pilisen — — — — —	81
Köd — — — — —	82
Fordíts fiú, a rádión — — — — —	84
Ezeréves dallam — — — — —	86
Pannonhegyén, öreg padon — — — — —	87
Azért . . . — — — — —	88

Áraszd meg a vizet

Áraszd meg a vizet — — — — —	93
Szőlőhegyi szemlélődés — — — — —	95
Krisztus mindenfelől — — — — —	97
Hat szonett a csodálkozásról — — — — —	98
Ó tiszta csend! — — — — —	102
A hatvanévesek anyála — — — — —	104
Imádság jó halálért — — — — —	108
Lábnymok — — — — —	112

Játékszer

Játékszer — — — — —	117
Te Deum — — — — —	119

Kaszafenés

Csak a furulyát — — — — —	123
Bocsásd meg — — — — —	126
Mint egy fáradt csiga — — — — —	128
Hogy mit szeretnék? — — — — —	129
Szekfű — — — — —	130
Őszi fecske — — — — —	131
Isten szólt belőle — — — — —	133
A mátrai temető — — — — —	135
Ürfelmutatás előtt — — — — —	137
A várakozó — — — — —	138
Megyen már a hajnalcsillag — — — — —	139
A csillagok dala — — — — —	140
Hársfák — — — — —	142
Nvirfakosár — — — — —	144
Szamar és cinege — — — — —	146
Emberség — — — — —	148
Mendégélünk föl a Kopaszra — — — — —	149
Hetven felé — — — — —	150
Avarban virág — — — — —	152
Az első sárga levél — — — — —	153
Kaszafenés — — — — —	155

A Hetedik Nap Dallama

A hetedik nap dallama — — — — —	159
---------------------------------	-----

VÁLOGATOTT VERSEK (1910—1940)

Felbőgomolygás

Csend — — — — —	181
Orgonaillat — — — — —	182
Felbőgomolygás — — — — —	183
Akácvirágzás — — — — —	185
Pocsolya — — — — —	186
Rikkant a rigó — — — — —	187
Fakereszt — — — — —	188
Nyári zsongás — — — — —	190
Láthatatlan őzikek — — — — —	192
Tojás — — — — —	194
Ürfelmutatás — — — — —	196
Máriaszem — — — — —	198
Országúton lányok mennek — — — — —	199

Balatoni csend — — — — —	200
Harangvirág — — — — —	201
Báranyfelhők — — — — —	202
Bölcsődal a bükkfa alatt — — — — —	203

Aldás

Isten érkezése — — — — —	207
Búzavirág — — — — —	209
Áldás — — — — —	210
A Püspök — — — — —	212
Mondtam magamban — — — — —	214
A fészek — — — — —	216
A költő háborús imádsága — — — — —	219
Imádság a hegyen — — — — —	220
Túl a borókán — — — — —	223
Ments meg Uram! — — — — —	226
Cinege — — — — —	227
Hiszek — — — — —	229
A messze húzott zivatar nyomában — — — — —	232
Mindörökké fiatal — — — — —	233
Szabad ember éneke — — — — —	235
Jénusi körte — — — — —	237
Lajtorjás szekér — — — — —	239
A keresztúton — — — — —	241
A Dioskurok temploma — — — — —	243
A magam módján — — — — —	245

Jó testvéri szóval

Alszik a sátor — — — — —	249
Ének egy rút arcról — — — — —	251
Lelkecskék — — — — —	253
Gyerekek az utcán — — — — —	254
Razzia — — — — —	256
És jönnek hozzám — — — — —	258
Útféli bokor — — — — —	260
Kis csibék — — — — —	262
Szénaboglya — — — — —	264
Ibolyák — — — — —	265
Kaszálók — — — — —	266
Asszonyok — — — — —	267
Bölcsék — — — — —	269
Elkészt hold — — — — —	272
Valaki a hegyen kiált — — — — —	275

A Bernáthegyi	— — — — —	276
Megöltek egy fenyőt	— — — — —	278
Csigabiga	— — — — —	280
Egy borjú sír	— — — — —	281
Kecskepásztorkák	— — — — —	283
Tiszavirág	— — — — —	285
Jó testvéri szóval	— — — — —	286

Őszelő

Őszelő	— — — — —	291
Hullámmoraj	— — — — —	292
A római holdhoz	— — — — —	295
Hó a hegyeken	— — — — —	297
Októberi rózsák	— — — — —	298
Borongás naplementekor	— — — — —	299
Fogfájós rímek	— — — — —	301
Présház	— — — — —	303
A tej himnusza	— — — — —	305
Édes Gödöllő	— — — — —	307
Apám	— — — — —	309
Az egyetlen kéz	— — — — —	310
Mit mondanál?	— — — — —	313
Bölcscségnek Széke	— — — — —	314
Erdő szélén estvéledtem	— — — — —	316

Süss fel nap

Óda az Értelmezhez	— — — — —	319
Rudolf Czinege	— — — — —	321
Süss fel nap!	— — — — —	324
Családfa	— — — — —	326
Dalolj, ne félj!	— — — — —	328
Vízözön előtt	— — — — —	330
Virrasszatok!	— — — — —	332
Óda egy nyúlhoz	— — — — —	334
Víz, víz, víz	— — — — —	336
Katicabogár	— — — — —	337
Ne aludj, Uram!	— — — — —	338
Éjszaka 1943-ban	— — — — —	340
Győződ-e még?	— — — — —	342
Fecskét látok	— — — — —	344
Az autó éneke	— — — — —	346

A VERSEK CÍMEI BETŰRENDEN

A Bernáthegyi — — — — —	276
Ablakomba, ablakomba . . . — — — — —	74
A bölcs hernyó — — — — —	66
A búcsúzó naphoz — — — — —	47
A csillagok dala — — — — —	140
A Dioskurok temploma — — — — —	243
A fák, a szelíd óriások — — — — —	13
A fészek — — — — —	216
A hatvanévesek angyala — — — — —	104
A hetedik nap dallama — — — — —	159
A keresztúton — — — — —	241
A költő háborús imádsága — — — — —	219
Alszik a sátor — — — — —	249
A magam módján — — — — —	245
A mátrai temető — — — — —	135
A messze húzott zivatar nyomában — — — — —	232
Apám — — — — —	309
A Püspök — — — — —	212
A római holdhoz — — — — —	295
Asszonyok — — — — —	267
A tearózsa — — — — —	15
A tej himnusza — — — — —	305
Atommag — — — — —	77
Avarban virág — — — — —	152
A várakozó — — — — —	138
Azért . . . — — — — —	88
Az autó éneke — — — — —	346
Az egyetlen kéz — — — — —	310
Az első sárga levél — — — — —	153
Az ősz dicsérete — — — — —	9
Ákácvirágzás — — — — —	185
Áldás — — — — —	210
Áraszd meg a vizet — — — — —	93
Balatoni csend — — — — —	200
Bárányfelhők — — — — —	202
Bocsássatok meg — — — — —	21

Bocsásd meg — — — — —	126
Borongás naplementekor — — — — —	299
Bölcsődal a bükkfa alatt — — — — —	203
Bölcsök — — — — —	269
Bölcseségnek Széke — — — — —	314
Búcsú a bükköstől — — — — —	27
Búzavirág — — — — —	209
Cinege — — — — —	227
Csavargó szellő — — — — —	37
Csak a furulyát — — — — —	123
Csend — — — — —	181
Csillagok, csillagok — — — — —	24
Csigabiga — — — — —	280
Családfa — — — — —	326
Dalolj, ne félj! — — — — —	328
Egy borjú sír — — — — —	281
Elkészt hold — — — — —	272
Emberség — — — — —	148
Erdő szélén estvéledtem — — — — —	316
Esti ballagás — — — — —	14
Ezeréves dallam — — — — —	86
Édes Gödöllő — — — — —	307
Éjszaka 1943-ban — — — — —	340
Ének egy rút arcról — — — — —	251
Érett nád — — — — —	31
És jönnek hozzám — — — — —	258
Fakereszt — — — — —	188
Fák és gyerekek — — — — —	61
Fecske — — — — —	62
Felhőgomolygás — — — — —	183
Fecskét látok — — — — —	344
Fények — — — — —	26
Fogfájós rímek — — — — —	301
Fordíts fiú, a rádión — — — — —	84
Gyerekek — — — — —	60
Gyerekek az utcán — — — — —	254
Győződ-e még? — — — — —	342

Hajnali madárszó — — — — —	17
Hajnal a Normafánál — — — — —	23
Hat szonett a csodálkozásról — — — — —	98
Herangvirág — — — — —	201
Hársfák — — — — —	142
Hetven felé — — — — —	150
Hiszek — — — — —	229
Hogy mit szeretnék? — — — — —	129
Hó a hegyeken — — — — —	297
Hőscincér — — — — —	65
Hullámmoraj — — — — —	292
Ibolyák — — — — —	265
Illatok — — — — —	35
Imádság jó halálért — — — — —	108
Imádság a hegyen — — — — —	220
Invokáció egy szőrös hernyóhoz — — — — —	64
Isten áprilisa — — — — —	32
Isten szólt belőle — — — — —	133
Isten érkezése — — — — —	207
Jaj de szépnek . . . — — — — —	38
Játékszer — — — — —	117
Jó testvéri szóval — — — — —	286
Júniusi körte — — — — —	237
Kaszafenés — — — — —	155
Kaszálók — — — — —	266
Katicabogár — — — — —	337
Kecskepásztorkák — — — — —	283
Kettős szívárvány — — — — —	40
Kék csend — — — — —	22
Két asszony — — — — —	54
Két kis malac — — — — —	67
Kis csibék — — — — —	262
Ködben — — — — —	29
Köd — — — — —	82
Krisztus mindenfelől — — — — —	97
Kukoricaszárak, éjjel — — — — —	25
Lajtorjás szekér — — — — —	239
Lábnymok — — — — —	112
Láthatatlan őzikék — — — — —	192
Lelkecskék — — — — —	253

Madárijesztő — — — — —	69
Mandolin — — — — —	33
Mancus vagy az állhatatosság — — — — —	71
Máriaszem — — — — —	198
Mátraszentimre — — — — —	43
Megöltek egy fenyőt — — — — —	278
Megyen már a hajnalcsillag — — — — —	139
Mendégélünk föl a Kopaszra — — — — —	149
Ments meg Uram! — — — — —	226
Mint a Mátra — — — — —	11
Mindörökké fiatal — — — — —	233
Mint egy fáradt csiga — — — — —	128
Misék — — — — —	57
Mit mondanál? — — — — —	313
Mondtam magamban — — — — —	214
Mosolygó gyermek — — — — —	59
Ne aludj, Uram! — — — — —	338
Nézd, süt a nap! — — — — —	20
Nyári zsongás — — — — —	190
Nyírfakosár — — — — —	144
Októberi rózsák — — — — —	298
Orgonailat — — — — —	182
Országúton lányok mennek — — — — —	199
Óda az Értelenhez — — — — —	319
Óda egy nyúlhoz — — — — —	334
Ó tiszta csend! — — — — —	102
Öregasszonyok — — — — —	50
Örvénynek az örvény — — — — —	78
Őszi fecske — — — — —	131
Őszelő — — — — —	291
Pannonhegyén, öreg padon — — — — —	87
Pocsolya — — — — —	186
Présház — — — — —	303
Razzia — — — — —	256
Rikkant a rigó — — — — —	187
Rudolf Czinege — — — — —	321
Samu bácsi — — — — —	51
Sétál az Isten — — — — —	48
Süss fel nap! — — — — —	324

Szabad ember éneke — — — — —	235
Szamar és cinege — — — — —	146
Szekfű — — — — —	130
Szél a Pilisen — — — — —	81
Szentségtartók — — — — —	45
Szénaboglya — — — — —	264
Szőlőhegyi szemlélődés — — — — —	95
Tavaszi szél vizet áraszt — — — — —	39
Te Deum — — — — —	119
Tera néni — — — — —	52
Tiszavirág — — — — —	285
Tojás — — — — —	194
Törött rádió — — — — —	72
Túl a borókán — — — — —	223
Tücsökszó — — — — —	13
Ujjak — — — — —	36
Úrfelmutatás — — — — —	196
Úrfelmutatás előtt — — — — —	137
Útféli bokor — — — — —	260
Vadgesztenyék — — — — —	56
Valaki a hegyen kiált — — — — —	275
Virraszatok! — — — — —	332
Víz, víz, víz... — — — — —	336
Vízözön előtt — — — — —	330

SÍK SÁNDOR MUNKÁI

VERSEK:

- Szembe a nappal.* 1910.
A belülvalók mécsé. 1912.
Sík Sándor költeményei. 1916.
Maradék magyarok. 1919.
Csend. 1924.
Sarlósboldogasszony. 1928.
Fekete kenyér. 1931.
Zsoltároskönyv. (A zsoltárok verses fordítása.) 1923.
Magányos virrasztó. 1936.
Az Isten fiatal. 1940.
Összes Versei. 1941.
Himnuszok könyve. (A keresztény himnuszköltészet remekei latinul és magyarul.) 1943.
Győződ-e még? 1945.
Tizenkét Csillagú Korona. 1947.
Zsoltárok könyve (Új fordítás). 1955.

SZÍNMŰVEK:

- Ébredés.* Dráma három felv. 1916.
Salamon király gyűrűje. Misztérium egy felv. 1916.
Alexius. Misztérium öt felv. 1916.
Zrinyi. Magyar tragédia öt felv. 1923.
A boldog ember inge. Mesejáték öt felv. 1928.
István király. Tragédia három felv. Nemzeti Színház. 1934.
Adient. Oratórium szavalókórusra. 1935. (A Magyar Színházban *Menyei dal* címen.)
Az égigérő torony. Színmű. Szegedi Színház. 1943.

EGYÉB:

Hét szép história. Novellák. 1921.

Gárdonyi, Ady, Probászka. (Lélek és forma a századforduló irodalmában.) 1929.

Szent vagy, Uram! (Régi és új egyházi népénekkincsünk tára.) 1934.
(Harmat Artúrral.)

Imádságoskönyv. 1913. (Schütz Antallal.)

Szent magyarság. (Hat rádióbeszéd az Árpádházi szentekről.) 1936.

Pázmány. Az ember és az író. 1939.

Dicsőség! Békesség! Imádságoskönyv. 1940.

Zrinyi Miklós. (Magyar Írók.) 1941.

Esztétika. 3 köt. 1942.

50,— Ft